

Kulturně společenský časopis
2005 • 4
na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Pět literátek najednou!

Cannyho NATy

Libor Dufek o věcech tajemných

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Dobrá adresa v Týdnu (4)

Jakub Šofar: **Na vlastní oči, na vlastní uši (5)**

Tomáš Koloc = **princ Harry (8)**

Kluci

Canny: **NATy (10)**

Kolocovy cestapády: **Strýček Kluge a kanonýr Jabůrek (22)**

Lubor Dufek: **Nápady pro Tři krále**

– **O věcech tajemných (25)**

Ze vtipných emailů: **Citrony a pomeranče (28)**

Z literárního archivu:

Paul Arene: **Manželé Pomponetovi (30)**

Výstřižková služba Jakuba Šofara (33)

Strž DA

Hudba: Jakub Šofar: **Cisterciácké domino (34) /**

Literatura: Pavel Voňka: **Z jednoduchosti povstavši (36) /** Zuzana Fialová: **Jiný prostor? (37), I silní lžou,**

když se bojí (38) / Historie: Martin Groman: **Udivující Podiven (39)**

Holky

Kateřina Komorádová (40)

Nada Vávrová (42)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery

Marcela Pátková (50)

Olga Matoušková (56)

Veronika Hornerová (62)

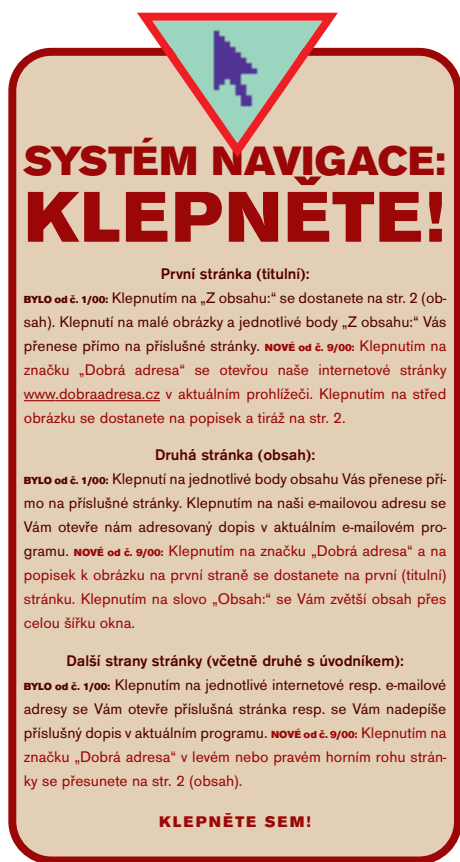
Média: Miroslav Cingl: **Noticka mediálně politická (66)**

Podobrazník Honzy Hanzla

Nákup (67)

Na titulní stránce: Zrcadlově převrácená Olga Matoušková od neznámého fotografa (k článku na str. 56)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 4, ročník 6. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Martin Groman. Redakce: Miroslav Cingl, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

SYSTEM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

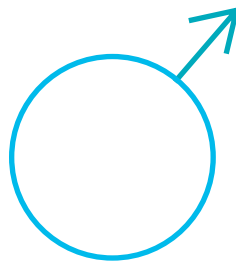
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Naši milí,

není dobré vyrábět časopisy v noci, těsně po Harry Potterovi a ještě k tomu s nosem plným rýmy z jarního nastuzení. Ale koho to zajímá, ach, těžký úděl lidský jest zkušeností nesdělitelnou.

Ještěže máme holky. Nemyslíme holky, které by nám nosily čisté kapesníky, myslíme holky v Dobré adrese. Ano, zase po nějakém čase přinášíme pěkný ucelený soubůrek mladých literátek, dohromady je jich pět. Najděte si je v obsahu, hned vám srdce pookřeje.

Aby neholky nezůstaly (nebo nezůstaly?) pozadu, nasadili jsme i tady těžký kalibr: Cannyho možná nejlepší povídku NATy (opravdu doporučujeme), a po nějakém čase taky návrat Tomáše Koloce hned ve dvou člancích. Oba stojí za to.

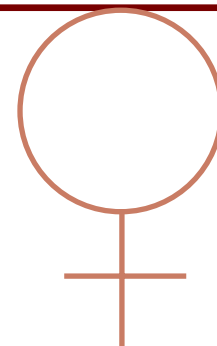
Roztomilé je, že nám nechtěně udělali reklamu v časopise Týden, uvidíte ji na příští straně.

A teď už hurá do těch literátek! Mějte se pěkně,

Štefan Švec

Omluva

Omluva se stává tradiční rubrikou Dobré adresy, takže doufáme, že ji budeme mít čím naplnit i příště. Tentokrát se omlouváme Elišce Stehlíkové a zejména časopisu Literární novinky (k nalezení na stránkách cl.ff.cuni.cz). U článku o Elfriede Jelinekové z minulého čísla jsme totiž (bez zlého úmyslu) neuvedli, že poprvé vyšel právě v tomto časopisu. Přejeme Literárním novinkám hodně dalších dobrých článků!

báSeň měSíce

Karel Danaus

• • •

Tuhle mě zamrazilo

Myslel jsem, že to je dotek Boha

Ale byla mi prostě kosa

Ov Týdnu

čem se (ne) mluví

Dobrá adresa

pokračování
příště

Na všech koncertů v poslední době je, že se na každém najde nějaký

vlastní oči, na vlastní uši!

Když jsem říkal jednomu známému, že se chystám oslavit svátek svatého Patrika, irského patrona, 17. března návštěvou koncertu skupin *Dún an Doras* a *Flook* v Paláci Akropolis (jak říkáš ti, co jsou in: v Akráči), odpověděl, že Iři podporovali Hitlera a že se to nemá. Jenže teď jsme v jedné Evropě, Iři jsou naši spoluEvropané a, když chceme být teda opravdu přesní, Patrik přišel v 5. století do Irska z Walesu, aby místní pohany christianizoval. Byl to takový náš svatý Vojtěch, takže v klidu, kamarádi...

V Akropoli mě vždycky dostane, že je tam na první pohled málo lidí, ale když se začne hrát, tak se ze všech úkrytů vyhnou davy a parket je plný. Skupina *Dún an Doras* zde křtila svoje druhé album *Rua*. Výhodou představitelů těchto stylů je, že jsou ještě málo namistrovaní, takže začínají hrát skoro úplně přesně (neslýchané). Čeští kelti pokřtili svůj výrobek poměrně brzy a nenatahovali svoje vystoupení jako někteří naši politici svoje odchody z politické scény. Asi jsem na to ten večer nebyl správně naladěný, ale jejich produkce by se mohla alternativně nazývat *Silly Sisters Revival Band*, zpěvačka zpívala výtečně, výtečně frázovala, ale ona to nezpívala, jen to setsakramentsky dobře napodobovala. Jako předposlední skladbu

počet
magorů,
kteří jsou
bud'
skalními
fanoušky
skupiny,
nebo
stylu...

O Na
vlastní
oči, na
vlastní uši!
se
(ne)
mluví

si stříhli jedny *Steeleye Span*, a ty mám, bohužel, až moc naposlouchány v originále. Tak jsem z toho moc vykvedlanej nebyl.

Trendem všech koncertů v poslední době je, že se na každém najde nějaký počet magorů, kteří jsou buď skalními fanoušky skupiny, nebo stylu, nebo jsou v artistní křeči a musí to dát znát okolí. Nasunou se

dopředu a skotačí jako kůzlata, jeden pito-
ma převlečený za čaroděje Merlina dokonce
neustále točil nad hlavou čarovnou holí -
měl štěstí, že mě neudeřil, to bych asi skon-
čil pro napadení na nejbližší služebně
greenhorns. Je také zajímavé, že každá kon-
certní komunita má svůj pach - a tady bylo
mezi posluchači docela dost kotlíkářů, tak-

Flook

st. Patrick's Day

Dún an Doras

(křest CD Rua)

17. března 05 19:30
Palác Akropolis

www.plazak.cz
www.duha.cz

LLLODI

že se za chvíli začal Akropolí šířit „pot koní a tymián“, akorát že toho tymiánu nebylo moc. Prostě - obecnostvo smrdělo. Ke všemu si ještě přede mne stoupl jeden Kelt, který měl i vzadu ostře vybrané tričko, a já jsem byl nucen, protože pořád skákal jako lapená lasička, pozorovat obrovského, červeného bedara na jeho krku. Ale člověk je schopen přinášet kvůli kultuře oběti.

To britští *Flook* jsou jiní kalousci - buben bodhrán, kytara, flétny, whistle a tahací harmonika, tři chlapíci a jedna fémina. Vydali tři céda, z nichž *Rubai* zde bylo na koncertě k mání za slušných 300 (je na něm 14 skladeb vmontovaných pod 9 celků - to se tak v *keltiku* dělá). Zcela zásadně je třeba přivítat metodickou činnost „tullovského“

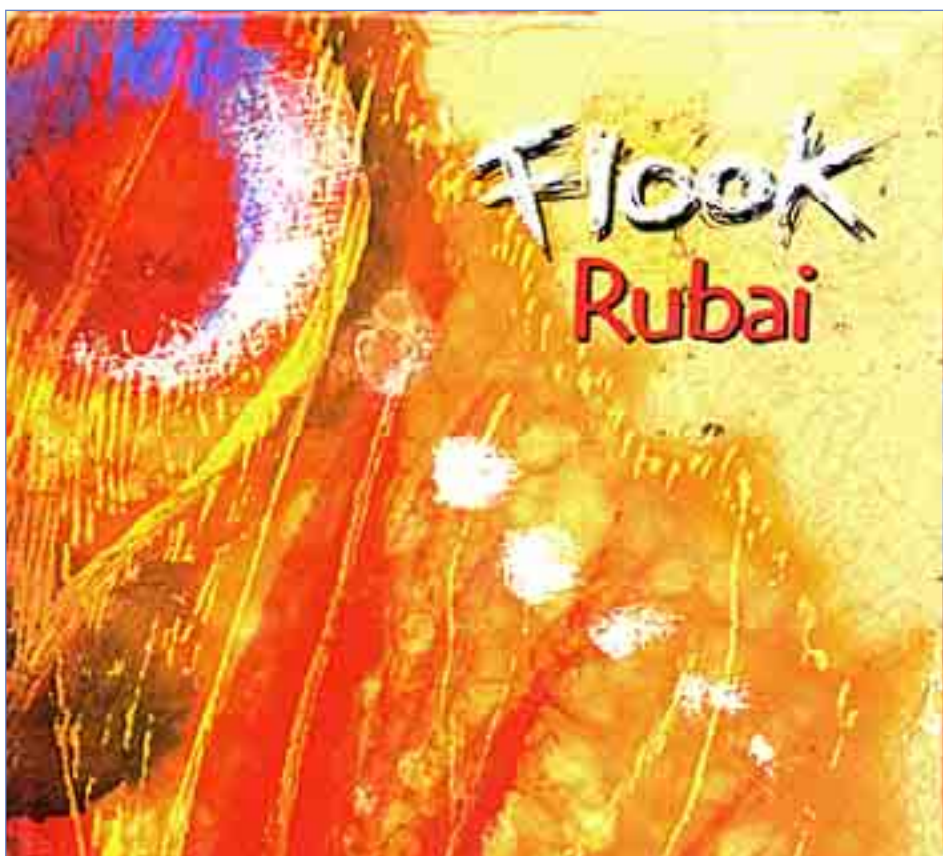
Iana Andersona, který části současné generace píšťalkářů dodal svým příkladem hodně prachu do roznětek. Brian Finnegan (jak symbolické jméno, zdravím do očiště Jarmese Joyce), hlavní postava spolku, střídající různé typy whistle a fléten, sice nestál na jedné noze, neimitoval, ale učitel Ian je v tom vidět; je to spíš rockové foukání než takové to tradiční keltské popiskování. Finnegan je spolu s Sarah Allen (harmonika a flétna) také autorem většiny skladeb. A nejvíc mluví. Když John Joe Kelly ladí bodhrán (a to je teda štrapáce), tak vykládá

vtipy. Když jsme u toho bodhránu, schválně jsem se nacpal blízko k pódiu, protože práce s paličkou stojí zato (nářek vazů v zápěstí bych ale slyšet nechtěl). Hudba bez podpory zpěvu (*Flook* jsou instrumentální spolek) sice není přesně moje parketa, ale *Flook* jsou jak k poslechu, tak k tanci. Dokonce si dovedu představit, že by začali spolupracovat s nějakým DJ, který by do jejich soundu vpašoval občas umělý technorytmus, nějaké puf, puf nebo plonk, plonk. Sympatická

kapela mě přesvědčila, abych si jejich cd zakoupil a navštívil internetovou prezentaci (www.flook.co.uk). Tam se dozvíte vše podstatné.

Jedna věc je technika, druhá věc je styl, ale hlavně musí být nadšení, „vysoká vol-táž“ – a tu tahle parta má. Jak vždycky říkají členové revizních komisí: Přes drobné nedostatky vyslovujeme absolutorium.

Jakub Šofar

O
čem
se

Tomáš Koloc

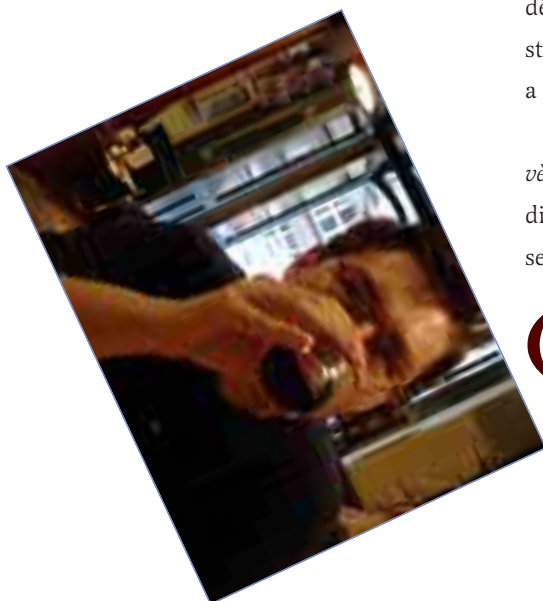
Závidím lidem, kteří dokonale a soustředěně dokážou z papíru opisovat slova a čísla. Pracuju v podstatě jako novinář, ale klidně dokážu napsat a otisknout o skvělé chatě v Malých Loděnicích, že je to „malá shnilá chata v loděnici.“ Ale pak slyším ze sdělovacích prostředků pravdy, které souvisí s cítěním, a nestačím se divit.

„Vladimír Boudník se oběsil krátce po sovětské okupaci, kterou velice těžce nesl.“ Vladimíra Boudníka mám rád a díky faktu, že se na klice svého bytu věšel týden co týden,

vždy před sexuálním stykem se svými dvěma manželkami, mi ho ještě přibližuje. Faktem ovšem je, že mu to osudově vyšlo právě po sovětské okupaci, kterou přivítal, neboť ruské tanky nasolily pár dobře mířených střel do domu Svazu spisovatelů, který nesnášel.

Sdělovací prostředky mě velice baví, v podstatě i proto, že skutečné problémy nechávají stranou, a člověk si odpočine a zasměje se. Když britští paparazzi vyšťourali na prince Harryho onen koloniální maškarní ples, na který šel v uniformě Rommelo-

(a trošku Vladimír Boudník)

? = princ Harry

vých jednotek s hákovým křížem na rukávu, zasmál jsem se a navíc jsem začal mít důvěru v britskou monarchii. Jestliže se našel alespoň jeden člen královské rodiny, který pochopil, že koloniální armáda Třetí říše nebyla o nic horší než koloniální armáda kterékoli jiné říše, pak se budou Britové mít jednou dobře, protože osvícení monarchové nevymřeli. Ať žijí média z umělé hmoty! Chtěl bych vyhlásit v televizních novinách, že jedna duše zpoza kanálu se zase jednou vyjádřila pěkným symbolem. A hned ho přeložit do češtiny:

„Můj fotr je nabobskej degén, ale nemůže za to, protože je už čtyřicátá generace, máma byla krásná kráva, která si vzala prince na bílém koni, kojily mě kojny a vychovávaly tutoři v prvotřídních školách, a musím bohužel žít v tomhle zkurvenym světě, kde si ani o noci svatojánské nemůžu zašukat, aby u toho nebyli novináři a babička z kaučuku vobohacenýho slonovinou a chrchlama chcípajícího votroka z viktoriánské éry. Vážení přátelé, touto páskou na rukávu jsem to vyjádřil sakumprásk!“

Tomáš Koloc

(titulek dodala redakce)

Canny

Bydlím v Praze už asi pátej rok, jinak
jsem z Český Lípy. To je takový malý
město na severu Čech, nějakých
50 000 lidí, náměstí, vobchodáky,
silnice, lidi. Docela se tam chlastá.
A hulí. Ale to se mě tak úplně netýká,
protože jsem vyrůstal v sice
rozvedený, ale jinak fajn rodině,
takovej slušnej zrzoun brejlatej.

kapitola první – NaHOře

Nevím, jestli to znáš U sudu. Jestli jo, tak ti
asi nemusím nic říkat. Jestli ne, těžko ti to
popíšu. Nemám moc talent na popisování
věcí. Ani na udržení nějaký stálý formy vy-
pravování. Vždycky, když se snažím říct ně-
co jednoduchýho, párkrát přitom někam
odbočím, někdy si něco přimyslim, někdy
něco zapomenu. Nechám se strhnout něja-
kým nápadem a za chvíli zjistím, že vy-
právím úplně jinou historku. Měl bych se
tomu třeba zkusit nějak víc věnovat, ale to
zase proč, žejo. Psáním se žítit nebudu.

N A t y

Jestli někdy budu dělat něco jinýho, než sedět na zadku v kanclu a pomalu přibírat na váze, chtěl bych bejt muzikant. Jenže už tahle věta je špatně vytvořená. Když to někomu řekneš, každému se vybaví, jak stojíš na pódiu v roztrhanejch kalhotách a vytahaným triku, máš mastný vlasy... nebo třeba taky ne... každé má tu představu jinou... ale v něčem jsou ty představy stejné. Jsou úplně zcestný.

Ale o tom jsem nechtěl mluvit. Chtěl jsem mluvit o tom, co se mi stalo U sudu. Je to na rohu Lazarský a Vodičkovy. Vlastně je blbost říkat, že se to stalo tam, ale každopádně to tam začalo.

Bydlim v Praze už asi pátý rok, jinak jsem z Český Lípy. To je takový malý město

na severu Čech, nějakých 50 000 lidí, náměstí, vobchoďáky, silnice, lidi. Docela se tam chlastá. A hulí. Ale to se mě tak úplně netýká, protože jsem vyrůstal v sice rozvedený, ale jinak fajn rodině, takovej slušnej zrzoun brejlatej. Každé si do mě rád drbnul, tak jsem moc kalit nechodil, spíš až tady v Praze. Někdy pořádáme s kámošema (mám říct s kámošema, nebo s kamarádama, nevím do jaký míry ten jazyk chci stylizovat, vlastně moc nechci. Ale znamená to bejt spisovnej, nebo nespisovnej? Nebo jak kdy? No teď abych začal novou větu, protože ten konec té původní si sice ještě pamatovat můžeš, ale je to zbytečný. Kurva, jak já tu formu nesnáším. Kdybych nebyl tak zodpovědný a srab, asi bych byl normálně anarchán, jenže mám pocit, že by to u mě nebyla ani tak politická orientace, jako spíš určitý druh lenosti.)

Někdy pořádáme s klukama akci, jenom sami, bez holek. Tudíž se víc chlastá. A hulí. Ale mě se to fakt zase až tak moc netýká. Protože vydržím strašně málo. Takže kdo je vždycky první na sračky, dělá vodu, hučí do cizích lidí píčoviny? Jiřík. Jo. To jsem já. Tak takhle se mě to netýká.

Nojo. Někdy se to vymkne z rukou. Neříkej, že se ti to ještě nestalo. Sedíš za stolem a posloucháš nějakou debatu, chvíli stíháš, chvíli nestíháš. Kolem je kravál, relativně šero, protože... protože seš dole U sudu. Jojo, ještě si pamatuješ, jak jste sem přišli těma chodbičkama, Honzik něco vypráví o vlnových dýlkách. Zavíráš oči. Zavírám oči. Malinko se keju ze strany na stranu. Ale to je v pohodě. Kolik jsem toho vypil? Dvě piva? Možná tři? Spíš tři, určitě jsem upíjel. A pak

jsme si dali na Karláku malýho špíčka. Ale vydatnýho. No. A co? To se vlastně zatím ještě nijak zvlášť nevymklo z rukou. A bylo by dobrý, kdyby to tak zůstalo. Ježíš – minule. Pár zmatenejch vzpomínek. Většinou dost nepříjemnejch vzpomínek. Vstávám a jdu na záchod. Když jsem v hospodě, častokrát chodím na záchod, i když nemusím úplně nutně. Člověk se za A projde, za B zkontroluje, jak na tom je, za C znova se ujistí o tom, že existuje ještě ten okolní svět, i když je to zatím jenom mikrosvět hospody, vlastně naváže spojení s realitou.

Vyšel jsem pár schodů k baru a pak ještě vejš...

„Vem mi ještě jedno.“

„A mně džus.“

Jo, tohle je trochu nevýhoda toho vstávání a těch výprav na záchod.

„Jakej?“

„Jakej maj?“

Voláme na sebe s Jendou přes dva stoly.

„Prosimvás, jaký máte džusy?“

Hubená holka s černejma vlasama na mikádo, v bílém triku a s kroužkem v obočí ukázala na ceduli za sebou.

„Pomerančovej!“

„Tak pomerančovej.“

Většinou chodím první domů. Ale někdy zůstávám a piju a pořád si pochvaluju, jak mi to nic nedělá. Dokud nejsem úplně na sračky, nezačnu balit servírku a nevyhoděj mě z hospody.

• • •

„Hele, mě je to blbý, ale já nevím, jestli už sem se tě ptal, jak se jmenuješ?“

Canny N A t y

„Naty.“

Znělo to trochu jak nety.

„To je český méno?“

Zavrtěla hlavou, nandala na tácek piva a šla je roznýst. Hlava mi ujela někam do háje, trochu jsem přemejšlel, jak jsem na tom s prachama. Trochu jak jsem na tom celkově, přišlo mi, že to docela jde, cos vypil, čtyři piva, nebo pět, jednoho špeka, to není tak zlý, můžeš si dát džus, nebo kolu, nebo pivo? Co? Vracela se, černý úzký gatě a takovej ten vychytanej nijak zvlášť velkej, nijak zvlášť malej zadek.

„Hele, prosimtě, ještě jedno pivo a zaplatím, jo?“

Opřela se o bar naproti mě. Koukala se mi do obličej, dělilo nás asi tak třicet centimetrů, nevím, možná míň, každopádně jsem hodně zřetelně viděl ty její oči. Možná šedozelená, spíš to vypadalo, jako že to není úplně ustálený, že se jí mění podle fází měsíce, což, jak jsem později zjistil, byla pravda.

„Dej si kolu Jiří.“

„Né, hele...“

„Naty.“

„Já přece vim, dej mi ještě jedno.“

Trošku mě zlobila artikulace ale to se mi stává v týhle fázi večera. Často.

„A s kým tady budu, když se naleješ?“

„No tak jo.“

To řekla hezky, žejo. Na to, že mě vůbec neznala, že jsem se jenom tak připotácel k baru... ani si nepamatuju, že jsem se jí představoval. Otočila se, sáhla do lednice a vytáhla kolu. Otevřela ji a postavila přede mne. Levou rukou ještě vytáhla odněkud skleničku.

„Dej si kolu.“

Pak začala točit další piva.

• • •

„Hele, Naty, a teď?“

Zavrtěla hlavou. Trochu se usmála, možná ušklíbla, někdy to u holky těžko poznáš.

„Ty seš strašnej, furt bys chlastal.“

„Nenene.“

„Ale jojo, podívej se jak vypadáš.“

„To sou teda blbý fóry.“

„Holka tě pustila, kapela v prdeli, ty tady sedíš a chlastáš. Všichni tví známí už spějí a ty si tady...“

„...dám panáka, hele, dej si se mnou a pak zaplatím.“

Utírala zrovna skleničku.

„Ale já nechci abys zaplatil a šel domů. S kým si tady mám povídat?“ máchla rukou do prostoru. Otočil jsem se. V rohu seděl takovej velkej hranatej chlap s blondýnkou a potichu se hádali, u stolku vedle nich nějaký mladý student pospával, před sebou poloprázdnou skleničku s bílým vínem, u fotbálku za mýma zádama nakopnutá partička, který už to ale moc nešlo a spíš po-
vykovali.

„Spěcháš někam?“

„Ne.“

„Tak vidíš. Hele, za hodku končím, pak si dáme třeba panáka, ale ještě tady chvilku vydrž, jo?“

Úplně mě tím sestřelila.

„Tak jo.“

• • •

Nalila vodku do dvou skleniček, postavila je na bar. Docela lampy. Pak si sedla z druhý strany, zase se opřela loktama a hlavu položila do dlaní. Měla krásný uzoučký zápěstí. Sáhl jsem po tý svý.

„Na zdraví.“

Zůstala sedět. Dívala se na mě.

„Proč tak chlastáš koči?“

Dal jsem ruku se skleničkou zpátky.

„Nevím.“

„Nic nevydržíš, neumíš chlastat, pokaždý si to ráno říkáš, když ti je blbě. Proč to děláš.“

Bylo тихо.

U sudu bylo тихо.

Pokrčil jsem rameny.

„Nevím. Pokaždý si říkám, že nebudu. A pak si dám pivo. Každý si dá v hospodě pivo. Voda je hnusná, kola je drahá, džusy... pomerančovej nesnáším... nevím. A když se nezastavím a dám si druhý, tak už pak tu chuť mám. Vim, že mi bude blbě. Vim to. Nevím. Co chceš slyšet?“

Taky pokrčila ramenama.

„Asi to taky máš hustý,“ naklonila se ke mně a pohladila mě po tváři. Byl to pohyb, kterej začal rychle, jako když mě chce vyklepnout rychlej malej pohavek, jak mi to někdy dělává z legrace táta, ale jakmile se její prsty dotkly mejch vlasů, celý se to zabrzdilo a trvalo to dlouho, snad pět vteřin, možná dýl, něžnej tlak. Bylo to strašně uklidňující. Bylo to chladivý, jako by jí od těch prstů táhlo jako z pootevřených dveří do sklepa. A taky se mi přitom postavilo péro. Přivřel jsem oči a nechal jsem to odeznít. Chvilku zas bylo тихо.

„Není to tak zlý. Jenom prostě někdy ... ale nesnáším to. Nesnáším bejt vožralej, ne-
užiju si to, vždycky na začátku jo, pak něco poseru, zaseknu se na nějakých přívích...sorry...“ zvedl jsem ruku, jako na omluvu, ale jenom se usmála, „...na nějakých depkách, končí to, že sem nešťastnej, zklamanej a poblejt.“

Oba jsme se zasmáli.

Trochu jsem se zklidnil. Vždycky v tuhle dobu už bejvám docela rozjetej. Nebo

úplně na sračky. Ta kola dělá svoje. Upila ze svého panáka. Upil jsem víc. Pokyvovala trochu hlavou, ještě k tomu, co jsem jí říkal předtím. Měla takový docela nevýrazný bleďý rty a trochu hranatý obličej, ale nepůsobilo to třeba stroze, určitě znáš ty lidi, který vlastně nevypadají úplně skvěle, ale jejich okolí je stejně považuje za krásný. Byla trošku...

Vodka je dobrý pití. Kdybych si moh vybrat alkohol, kterej budu navždycky pít v pekle nebo někde kde se navždycky pije, vybral bych si vodku. Ruskou. Stoličnu. Nebo Absolutku, ta sice není ruská, ale zase má fakt pěknou láhev. Kdybych si třeba moh vybrat, na co mě někdo pozve.

„Nevíš kolik je hodin?“ zeptal jsem se jí.

„Spěcháš?“

„Nijak zvlášť. Jenom, aby nás tady nezahlavili.“

Usmála se.

„Už se stalo.“

Nenene. Žádnou prudkou reakci ze mě nedostane. Jenom si musím promyslet, jestli to něco znamená, nebo ne. Napila se vodky. Dopil jsem tu svoji.

„Naleješ nám ještě jednu?“

„Stoličnu? Absolutku?“

„Stoličnu. Nebo Absolutku z láhve?“

Hodila do sebe zbytek panáka a obrátila se k polici. Vyndala z ní čirou láhev s modrým nápisem. „Vemem si ji na cestu.“ řekla, ze své strany baru si vzala lehounkou bundu s takovým peřím kolem krku a už si ji oblíkala a už procházela kolem mě. Vzal jsem si rychle batoh, teda snažil jsem se vzít si rychle batoh a možná se mi to i docela povedlo, a vydal jsem se za ní. Když jsem opilej, nejde ani tak o to, že by se mi věci nevedly... spíš je nemám pod kontrolou, nevím jakým způsobem se mi daří je dělat. Ale to má možná

hodně lidí, žejo. Nevědí, jak se dostali do postele, nevědí, jak tam dostali toho druhého a kdo to je:) no já nevím. Forma je zbytečná. Nebo není zbytečná? Když člověk něco vypráví, nebo něco dělá, jediný hledisko, podle kterého ho lze objektivně posuzovat je... no asi to jestli to ještě někoho jiného zajímá. Případně, jak velká je skupina lidí, který to zajímá. Taky možná, jestli je to upřímný. Jenže zas, co je komu do mě. Co je komu do toho, jestli jsem upřímný nebo ne, to je... hele... zajímá tě to vůbec?

Dohnal jsem ji v jednom z těch úzkých tunýlků.

„Hele.... tohle mi nedělej.“ Byl jsem zadržanejš, „ztratil bych se tady.“

Jenom kejvla, ani se po mě neotočila. „To by ses tady teda ztratil.“

A místo, aby zamířila po schodech nahoru, zatočila do takovýho malýho výklenku pod nima a pokračovali jsme další chodbičkou. Teda chodbou spíš. Sice úzkou, ale dlouhou. Byla osvětlená lampama v pravidelných (a docela velkých) rozestupech a ty lampy se daleko před náma slejvaly do neurčitý zář. Moc to u sudu neznám, ale měl jsem pocit, že tudy jsem skoro určitě nikdy předtím nešel. Že tady to neznám vůbec. Ale jak ve mě začínala pomalu pracovat ta vodka, měl jsem čím dál větší chuť na dobrodružství.

Cesta se svažovala dolů a myslím, že už tehdy mi bylo jasné, že jsme někde pod Vodňanskou a pokračujem pořád dolů.

„Naty?“

„No?“ pořád se neotáčela.

„Kam dem?“

Když se zastavila, málem jsem do ní vrazil.

„Kočí...“ protáhla „nebuď zvědavěj.“ Podala mi láhev a pokračovala v chůzi.

Voněla jako nějaká vodní rostlina. Nebo tak jak si představuju, že voní vodní rostliny, byla to chladná svěží vůně.

Napil jsem se zhluboka.

Za chvilku se zase zastavila. Před takovýma dveřma. Podívala se po mně. Podal jsem jí láhev, ale jenom zavrtěla hlavou. Byla vážná.

„Hele...“ povzdechla si „já vůbec nevím, jestli to je, nebo není dobrý nápad, jenže...“ štíhlýma prstama si zajela do vlasů, zavřela oči. „... když tě tady nechám, stejně skončíš akorát... tak, že budeš za panáka vyprávět vymyšlený historky, dokud se neuchlastáš.“

Nadechla se. „Pod.“

Chytla mě za ruku, druhou otevřela dveře a vešli jsme dovnitř.

kapitola druhá

– dOLE

Otevřel jsem oči a skrz skleněný strop jsem koukal na tmavý nebe, na kterým zářily hvězdy. Nikdy jsem nebyl expert na poznávání souhvězdí, ale nad sebou jsem neviděl ani jedno, který bych alespoň vzdáleně poznával, což samosebou nemuselo vůbec nic znamenat. Bylo mi teplo i zima... normální kocovina, ale černej satén mě chladivě objímal a to nebe se vůbec nehejbal a bylo tiho. A to bylo dobré. Ležel jsem s otevřenýma očima a nehejbal se (stejně, jako to nebe) a jenom jsem tak přemýšlel, nechal jsem myšlenky volně proplouvat, obrazy z tohoto nového světa, měl jsem čas, nikam jsem nespěchal. Tady Dole, má člověk strašně moc času. Nikdo tady nespěchá. Ne, není kam spěchat. Naopak. Všichni se snaží nějak zabít nudu, která je provází od jejich

Canny N A t y

narození až do té doby než umřou. Tady Dole jsou vděčný za cokoli.

„Chceš něco k pití?“

Asi jsem neřekl, že Naty má hlubokej hlas. Naty má krásnej hlubokej hlas, ne úplně strašně, spíš takovej lehce nakřáplej a níž posazenej, ale když Naty promluví, okenní tabulky se chvějou.

„Vodu.“

Pořád jsem zíral do stropu. V Natyňě ložnici bylo ticho. Teď jen cinklo hrdlo karafy o okraj sklenice a zašustil její župan, jak po dřevěný podlaze přešla ke mně. Postel se zhoupla a Naty se objevila v mém zorném poli. Nadzved jsem se na loktech. Podávala mi vysokou sklenici plnou chladný vody, která jiskřila, jak do ní svítily hvězdy a chladný luminiscenční světlo místnosti. Komfort. Tady Dole měli všechno komfortní. Všechno trochu sterilní... no... hodně sterilní, nikde žádná špína, všechno... čistý, těžko si to představíš, ale hlavně všechno úplně maximálně pohodlný, vychytaný a chladný. I Naty byla chladná. Byl to chlad satěnu, byl to chlad tůně v hluboko v jeskyni. Ale bylo to příjemný. Nikdy předtím jsem nic takovýho neviděl.

Napil jsem se a voda mi klouzala do krku a chladila, cítil jsem jak naráží na stěny rozpálený vodkou ze včerejška, jak je obaluje stříbrným filmem, jasně jsem vnímal, jak mi naplňuje žaludek. Nikdy předtím jsem si tyhle věci neuvědomoval.

Naty mě pozorovala a lehounce se usmívala.

„Ještě.“ podal jsem jí prázdnou sklenici.

„Takhle se to říká?“ zasmála se, vstala z postele a došla k chladicímu boxu pro karafu. Pozoroval jsem ji, jak nalévá vodu a pak jsem sebou plácl zase zpátky na záda. Za chvíli mi vtiskla do ruky sklenici. Vodu

jsem cítil i přes silné skleněné stěny. Tančila uvnitř.

Vůbec, tady Dole věci žily trochu jinak, než nahoře. Nahoře prostě byly. Tady dole se nějak chovaly. Všechno. I ten satén nebyl jenom kus příjemnýho hadru, ale nějaká zvláštní živočišná, možná rostlinná ale určitě dýchající forma, stejně jako sklenice. Nebo voda.

„Neměl bys pomalu vstávat.“

„Ještě je tma.“

Znova jsem se napil a zase mne to naplnilo uspokojením. Naty se zasmála. Dole je tma pořád. Nemají slunce. Ani měsíc. Mají akorát hvězdy strašně daleko. Nebo možná to sou díry mezi kamenama nahoře. Díry, kterýma prosvítá světlo.

„Jsou to hvězdy, nebo jenom díry shora, kterýma prosvítá světlo.“

„Hvězdy.“

„Hm. Jak se jmenuje tamhle ta největší.“

Naty se natáhla vedle mě a podívala se za můj prstem. Cítil jsem jak pokrčila rameny.

„Nevím. Možná se nijak nejmenuje. Možná to jsou fakt jenom díry shora.“

Chvilí jsme jenom tak leželi.

„Jsi rád, že jsem tě sem vzala?“

„Jo.“ vydechl. Jsem.

„A vstaneš teda?“

„Ty seš tak aktivní,“ zvedl jsem se pomalu zase na lokty, zývnul jsem a pak se protáhl. Zvedla se se mnou a pozorovala mne. Pořád si mě vlastně prohlížela.

„A to počkej, jak budou koukat ve měštek.“ pokývala hlavou.

„Hm. Je na mně hodně vidět, že nejsem odsud?“

Začala se nahlas smát, zaklonila maličko hlavu.

„Nejvíc.“

Oblíkl jsem se. Ona seděla na posteli v černém saténovém županu a pořád se ještě smála, já měl na sobě opraný džíný, bílý triko a přes to akorát lehounce bundu. Už na té zemi, jak se to oblečení válelo vedle postele, vypadalo divně, ale jak jsem tak stál v její ložnici, musel jsem vypadat jako úplněj exot. Kdykoli se na mě podívala, zacukaly jí koutky nahoru.

„Ale neboj, tady maj cizince docela rádi.“

Ozvala se hudba. Nevším jsem si, že by se Naty nějak pohnula nebo něco udělala, ale po včerejší procházce ulicema jsem se moc nedivil. Zvláštní hudba. Divný zvuky, žádná písnička, spíš taková koláž pomalých rytmy, nějaký housle, nevím. Naty se zvedla a šla k jedné ze skříní, který byly zabudovaný do půlkruhu kolem dvoukřídelných dveří. Zády ke mně shodila župan, nechala ho ležet na zemi, ze skříně si vydala nějaký černý hadry a začala se oblékat. Byla bledá, bílá, ale myslím, že bez toho slunce jsou tady všichni takhle bílý. A byla hezká. Vůbec se nestyděla. Nebyl to nedostatek studu ale úplná absence něčeho takovýho. Protáhla se. V kloubech jí zapraskalo.

„Chceš pučit něco na sebe? Venku je chladno.“

Pokrčil jsem ramenama. To je vůbec jedno z mých oblíbených gest. Myslím, že ho používám asi nejvíc ze všech gest, který používám. Ale kdyby se mě na to někdo zeptal, asi bych akorát pokrčil ramenama, protože co je komu do toho.

Naty sáhla do skříně vedle a po naleštěný podlaze mi poslala takovej dlouhej tmavej kabát s kapucí.

„Tady.“

„Dík.“

Neptal jsem si jí, co dělá v její ložnici pánskej kabát, je to ostatně její věc. Na nic jsme se jeden druhýho neptali. Nebo... skoro na nic. Včera jsem se vyptával hodně. A ona hodně povídala. Ale to jsme byli opilí. Teď zrovna jsem nepotřeboval nic vědět. Jenom... možná...

„Hele, nemělas ještě nahoře šedivý oči?“

Přistoupila ke mně. Teď byly jasné zelený.

„Měla. To se mění podle fází měsíce.“

„A neříkalas včera, že měsíc tady...?“

„Měsíce nahoře.“

„Aha.“

Jak stála blízko, napadlo mě, že bych ji mohl obejmout, ale najednou už nestála tak blízko, najednou už stála u dveří, který se před náma potichoučku otevřely.

Vyšli jsme z ložnice a pokračovali halou. Pod nohama černobílý dlaždice, nad hlavou skleněnej strop a studený hvězdy, hudba, která začala hrát v ložnici nás teď provázela celým domem a nesla se prostorem, teď v ní zněl nějaký motiv na zvonkohru, když jsem se podíval po Naty, pohybovala maličko rty, jako by si zpívala s sebou.

Naproti nám bylo obrovské okno, které vlastně pokrývalo celou stěnu haly. Bylo rozdělené na několik částí, celá architektura mi trochu připomínala nějakou secesní nádražní budovu. Trochu technosecesní, pravda. Ornamenty chyběly a nebo se zredukovaly do základních geometrických tvarů, všechno bylo hladký a matně se lesklo nocí.

Došli jsme až k oknu. Pod náma leželo Město. Hluboko pod náma. Naty patřilo nejvyšší patro jedený z nejvyšších budov. Já

vim, že dvakrát za sebou používat jedno slovo je buranský, ale co... nevadí ne?

Pod náma ležely široký ulice a v nich spousty lidí, maličkých z týhle výšky. Maličkých. Do černý oblohy se zabodávaly tlustý kužele světlometů (trošku to vypadalo jako v logu 20th Century Fox) a další baráky, který byly podobně štíhlý a vyhnany do vejšky, jako ten náš. Mezi domama zářily do noci modrý obdélníky bazénů a žily říčních koryt, přes který vedly stovky mostů. Město. A za městem ležela namodralá pláň, mrtvá, do hloubky zmrzlá poušť. Tady Dole byl mráz. Tady Dole byla věčná zima. Jedinej ostrůvek tepla a života bylo město vybudovaný před nějakýma třema tisícema let kolem horkejš pramenů. Kdo ho postavil a jak se sem seshora dostal, to Naty nevěděla. Nezajímalo ji to. Říkala, že to možná nikdo neví, protože to nikoho nezajímá. Všichni se chtěj bavit. Zatahala mě za ruku.

„Pěkej pohled, žejo?“

Nechal jsem se vést. Napravo od nás byl výtah. Nastoupili jsme a podlaha se nám propadla pod nohama, během třiceti vteřin jsme byli o nějakých dvěstě pater níž. Když jsme včera jeli nahoru, málem jsem se po-blil. Dneska jsem jenom přivřel oči a nadechl se zhluboka nosem. Ta zvláštní hudba zněla i v kabině zdviže a jak jsem zjistil, když jsme vyšli před dům, i na ulicích.

• • •

Město bylo ohromující. Štíhlý věže domů se ztrácely nahoře ve tmě a chvěly se ve slabým oparu, kterej se nad městem vznášel. Ulice, byly z nějakýho tmavýho, hladkýho kamene a mezi nima a pod nima proudila voda, zespoda prozářená světla. Ve vzduchu, kterej voněl nějakou kytkou se převalovala pá-

ra a hudba se odrážela od zdí budov a vzdalovala se a vracela, jak jsme procházeli hlavní třídou. Víš, když říkám ohromující... to je fráze, že jo. Že to bylo ohromující jednak zní blbě a jednak to vůbec nevystihuje skutečnost. Chápeš? Bylo to fakt velký, vážně strašně obrovský, monumentální, černý, matně se to lesklo a odráželo světla. Trošku, jako by pořád jemně pršelo. A trošku ne. To člověk musí vidět, takovou věc. Před náma se táhla hlavní třída, která začínala na jednom konci u schodiště domu, v kterým měla..., v kterým jsme měli s Naty byt. Na druhým konci, asi tak kilák, možná dva ta cesta vybíhala ... no...třeba dvěstě metrů do pouště a tam končila. Kolem města nebyly žádný hradby, nic takovýho. Nic takovýho... jsem neviděl...

nikdy předtím.

Šli jsme. Ulice byla široká a několikrát se zavlňila, jak přecházela přes říční koryta.

„Tady jsou všichni bohatý?“

Naty jenom kývla.

„Co budem dělat.“

Naty jenom pokrčila ramenama.

Šli jsme.

Kolem nás chodili ostatní. Všichni bleďounký, všichni černovlasý, všichni v teplým tmavým oblečení. Všiml jsem si, že se procházej jenom osamocení. Maximálně ve dvojicích. Jenže to se asi nedá říct maximálně, když jsme byli široko daleko jediná dvojice my. Ostatních bylo hodně. Ale nehoufovali se, každý se držel jakoby stranou, jako kdyby měl kolem sebe bublinu o průměru dva metry, do který si nikoho nepouštěl. Bylo to tak... tak zřejmý.

„Hele, Naty...vy ...tady Dole...“ nevěděl jsem jak se zeptat.

„Každej si tady jede svoje věci.“ jako vždycky přesně věděla na co myslím. „Kaž-

Canny N A t y

dej se zabývá hlavně sám sebou. Komunikace s ostatními je trochu problém místních lidí, ale tady to nikomu nepřijde. Tady to tak bylo vždycky.“

„A ty?“

„Já?“ chvilku přemýšlela „no, mám ráda společnost. Mám ráda lidi shora. Hodně času trávím nahoře... ale zezáátku mi to přišlo taky divný. Každý se ti hned hrne k tělu, každý by tě objímal, každý si chce povídat, nebo si na tebe šáhnout, nebo tě dostat do postele.“

Usmál jsem se pro sebe. Stejně to věděla.

„Ale časem si zvykneš. Časem ti to přijde příjemný, ta pozornost. Ten zájem, iniciativa. A pak ti zas dělá problémy být sám.“

„Napadlo mě, jak často třeba pracuješ U sudu?“

„Kde?“

„To místo, kde jsme se potkali.“

„Když chci.“

„Jak je to možný?“

„Prostě přijdu a řeknu že dneska. Člověk, kterej mi to nahoře zařizuje, z toho má stejně víc než já. Myslim, že platím dobře.“

„Ve zlatě?“ usmál jsem se.

Naty zavrtěla hlavou a usmála se taky, ale takovým způsobem, že mi zatrnulo a ucítil jsem, jak se uvnitř mé hlavy něco děje a jen tak tak jsem potlačil hnutí nesoouhlasu a zloby, který mě vedlo k tomu být zlej a sprostej a kterému jsem se snažil celý život vyhnout. Pokud to šlo. A Natty samozřejmě věděla, co se stalo a stiskla mi ruku, za kterou mne pořád ještě držela. Na chvilku jsem zavřel oči a hned to bylo pryč.

„Vždycky mu s sebou přinesu nějaký věci odsud. Jednak s nima kšeftuje mezi lid-

ma, který takový věci sbíraj, jednak je sbírá sám.“

Hudba mezi domy během naší rozmluvy přešla do forte, který bylo plný duni-
vech bicích a teď už se jenom zklidňovala v pomalých vlnách.

„Co to je za muziku?“

„Jmenuje se to Natty, a napsal to nějaký chlap co už dávno umřel, možná jeden z těch, co sem přišli shora.“

„To se jmenuje podle tebe?“

Podívala se na mě s despektem. Člověk vždycky plácne nějakou pitomost, kterou tak napůl myslí vážně a napůl z legrace a napůl neví, občas to zní dobře, ale občas to zní hloupě. Jako třeba teď. „Například.“

„Divný. To vaši měli tak rádi toho chlapa co už dávno umřel, že tě pojmenovali podle té písničky?“

Zvrátila hlavu dozadu a z pusy jí vyšlo takový zakvilení krátký.

„Je toho ještě strašně moc, co nevíš, kočí.“

Vlny zuku se uklidnily. Skladba skončila a v pomalých ozvěnách ještě chvilku zněla mezi věžemi. Pak začala hrát znova.

• • •

„Tak, zaprvý. Žádný naši.“ vrátila se k tématu o něco později, když jsme stáli mezi dvěma sloupy na konci města a koukali do pouště. Jak bylo město majestátní, krásný a já nevím, třeba inspirativní, tak byla poušť mrtvá. Nebyla ani hezká, jako Sahara na obrázcích z prospektů cestovek, ani strašidelná. Jenom mrtvá. Desítky kilometrů, modrého prachu a malejch oblázků. A tmy. Město za náma zářilo. Někákýma odrazama, nebo čím, se to přeneslo i na kus

pouště kolem, ale jinak byla všude Dole tma. Jenom hvězdy nahoře.

„Tady to funguje jinak než u vás.“ pokračovala. „Nepamatuju si nikoho, kdo by se mnou byl nějak pokrevně spřízněnej. Dokud jsem se nedostala nahoru, ani mě nenapadlo o tom přemýšlet. Nikdo to tu neřeší. Nikdo se tu moc minulostí nezabývá. Prostě seš to, co si pamatuješ, že seš. Od kolika si pamatuješ sebe?“

Zíral jsem do nekonečný temnoty pouště.

„Jaká je tvoje první vzpomínka na chvíli, kdy sis uvědomil, že seš?“

Chápeš? Na takový věci se mě ptala. Vůbec mě nenapadlo takhle to brát, nebo jsem si na nic takovýho nepamatoval. Ale zkusil jsem si vzpomenout. A šlo to.

„Já nevím, asi v šesti letech u mámy v práci na schodech, přemýšlel jsem nějak o tom, že vlastně přemýšlím o tom, že jsem. A říkal jsem si, že si to zkusím zapamatovat a...“

„Právě.“ přerušila mě „Právě tohle tady nikdo nedělá. Aspoň ne vědomě. Každý si samozřejmě uchovává nějaký vzpomínky, který jsou pro něj důležitý, ale nikdo si to už nespojuje s žádnějma emocema. Když jsem byla ve škole, vybavuju si, že jedna holka spadla z hrazdy a zabila se. Ještě půl hodiny předtím jsme se vedle sebe oblíkaly a pomáhaly si do šatů. Byly jsme ve skupině čtyři a ve škole přeci jenom do nějakýho kontaktu přijdeš. Už jenom kvůli tomu, že jsme byly vlastně soupeři. A ona byla takový trdlo. Myslim, že mi z nich byla nejsympatičtější. A prostě spadla a rozsekala se na hadry. U vás by to byla tragédie. Tady se nic nedělo, akorát ji pak museli uklízet s ulice. A od té doby až do dneška jsem si na ni nevzpomněla. Ne-

ní proč. Chápeš to trochu.“ Pokrčil jsem rameny.

„A co teda... kdo vás vychovává?“

„Ve škole.“

„A kdo vás rodí?“

„Nevim? Možná Holiči...“ zasmála se tomu sama, „ale spíš nás nerodí nikdo, spíš nás nějak ...“ nevěděla jak dál, mávla rukou.

„Jaký holiči?“

„Tak se říká těm, co to tady maj na starost. Jenom oni se možná zabývají tím, co bylo dřív, ale zase jenom takovejma věcmi, který jsou důležitý. Věcma, který je potřeba dodržovat, abysme tady mohli zůstat. Slavnosti, představení, tyhle věci.“

Přítáhl jsem si kabát ke krku. Z pouště dejchal chlad.

„No... máte to tady jiný.“ vydechl jsem obláček páry. Rozpustil se v tenounkých nitkách před mým obličejem.

Kývla hlavou. Ještě chvilku jsme koukali do pouště. Pak jsme se vrátili zpátky k Naty.

Seděli jsme na naleštěný podlaze.

Byli jsme potichu.

Každýmu nám bylo strochu smutno, každému z jeho soukromejch důvodů. Lehký tmavěmodrý závěsy se vlnily v nepatrným vánku, kterej procházel místností a ochlazoval naše rozpálený čela jako proud ledový vody. Hluboko dole žilo město. Bylo ticho.

kapitola třetí

– SlavNosTI

Slavnosti se konaly jednou za rok. Pokud jsem tomu dobře rozuměl, rok byl Dole stejně dlouhý jako nahoře, nebo spíš, tady se

prostě přizpůsobili fungujícímu systému kalendáře shora. Na nějakém astronomickém podložení tu nikdo netrval. Jeden z mála důvodů, proč se tu čas vůbec nějak měřil, byly právě Slavnosti.

Naty mi slibovala, že to bude výjimečná podívaná, ale znáš to, člověk se radši dopředu moc netěší... a navíc... a to je dobrý... Dole byly všechny věci daleko lepší, než jak si je člověk předem představoval. Už jsem se o tom asi zmiňoval, ale být tady bylo trochu, jako být v kouzelném světě, kde každá, i ta nejnepatrnější věc, nebo událost, získává nový, neobyčejný vlastnosti.

Ale Slavnosti? To bylo ještě něco extra.

• • •

Stál jsem na terase na vrcholku naší věže. Skrz skleněnou podlahu jsem mohl sledovat naši ložnici, ale to mě ani nenapadlo. Hlídal jsem oblohu.

Zatím byl klid. Světlometry ozařovaly oblohu a líně přejížděly sem a tam. Když přefaly nějaký z mlžných cárů, ten se celý rozsvítil a ozařil prostor kolem sebe. Droboučká kapičky vody pak zpřelámaly rozptýlený paprsky a na některých místech vykvetly v temný modři květy barevného spektra.

Kdybych se naklonil dolů (což jsem později s lehkým mrazením v zádech zkusil a pak znovu a znovu a znovu) mohl bych vidět mrňavý postavičky, jak stojí a koukají nahoru a sledují celý to divadlo zespoda, izolovaný ve svých bublinách samoty. Na střeších některých budov kolem postávaly hloučky v tmavých šatech a od nich vlály větrnou nocí dlouhé bílé šály, které se kroutily desítky pater nad zemí a objevovaly se

a mizely v šípech světél. Město čekalo. Já jsem čekal taky.

Droboučká vlhkost se mi srážela na brejlích a občas jsem si je musel setřít, ale nahoře se mi po prvním přetření už prakticky neodmlžej. Tady to nebyl problém. Zaslíbená země. Ozvala se hudba. Zpěv o Naty.

První pomalá vlna se rozletěla směrem z pouště. Jako vítr, se mi přehnala nad hlavou, zcuchala mi vlasy a zmizela v ozvěnách někde za mnou. Pak nastoupily pomalý bubny z ulic a třesk rozbíjeného skla vysoko z hvězd. Přikrčil jsem se při tom nárazu, přestože jsem věděl, že přijde. Nahoře by to nikdo nenazvučil. A nebo by to bylo nějak složitý. Tady ten zvuk prostě byl, všude.

Světelný sloupky se pomalu srovnaly, přestaly se hýbat a zkameněly ve svislý poloze. Teď jako by podepíraly čern nad mojí hlavou. Tvořily půlkruh který obepínal celé město. Majestátní. Objevily se takový zčeřené zvuky a nad bicíma a sklem novejš, trochu lehčí rytmus. Chvilinka oddychu. Představ si, jak stojíš strašně vysoko nad městem, z kterého trčej bílý... no jak jinak to říct, normálně, bílý sloupky, který jako by pulsovaly shodně s hudbou, mezi nima se ve větru vlnějí bílý hedvábný hadi a kolem tebe a v tobě zní cizí hudba, hodně nahlas, ale ne tak, aby to bylo nepříjemný. Představ si to.

A pak se ozvala první fanfára. Motiv, kterej se v Naty několikrát opakuje a hned na začátku zazní třikrát.

A při každým zaznění se v záři světlometu objevila jedna. Tady se jim říkalo Múzy. Holka v dlouhým vlajícím kostýmu na maličký hrazdě, vysoko nad městem. Nohy rozkročený, rukama se všechny držely zá-

Canny N A t y

věsných lan. Věděl jsem, že někde nad nima ve tmě jsou balóny naplněný heliem, ale to vědomí mi nemohlo zkazit dojem z obrazu, kterej jsem měl možnost sledovat. Tři holky, z jejichž ramen vlály černý třásně, mocný, vzdouvající se křídla. Trojice osamělých bytostí vysoko, vysoko jak ptáci, jak hvězdy, soustředěný, nohy napjatý, připravený.

Nastoupil nověj rytmus a pomalý mručení dýdžerydu, který se tříštilo a vracelo mezi domama. Hrazdy se pohnuly, nad městem přeletělo několik poryvů větru a tanečnice vyrazily na svou pouť nad městem.

Pomaloučku se vedle sebe posouvaly nad hlavní třídou. Některé světlomety si je našly a přidávaly se k nim, některé sloupy světla ale zůstaly netečné, takže trojice s vlájícími křídly se pohybovala katedrálou černí a jasu. Pohyb a klid.

Naty byla ta vlevo. Přesto, že si všechny tři byly hodně podobný... poznal jsem ji hned. Těžko říct, podle čeho. Ještě byly docela daleko a obličej měly mírně sklopený.

Z výšky, která byla pod ní se mi točila hlava, každý závan vzduchu cuknul lehoučce s její hrazdou.

Přidaly se pomalé rázy smyčců. Krok za krokem. Múzy zvedly postupně hlavy. Blížily se pomaloučku směrem ke mně.

Pak ta, co byla ve prostřed, začala zpívat.

Hudbu Zpěvu o Naty jsem znal. Každý den zněla městem několikrát, ale vždycky to byla jen instrumentální část. Zvuk toho zpěvu mi teď rozklepal kolena a rozvibroval vnitřnosti, ozýval se jen v mé hlavě a hned zas všude kolem. Vysoká, klenutá melodie, která s přehledem překrývala všechny ryt-

mické změny a ozdobné finesy podkladu, když někdo brečel při poslechu hudby, přišlo mi to vždycky jako hysterie, ale teď mi po tvářích tekly slzy. A nedalo se s tím nic dělat. Na nějaký přemýšlení kolem nebyl čas, nebylo místo, všechno vyplňoval ten jeden stříbrnej hlas. Jako struna, která pulsuje uvnitř mozku a rozsekává ho na maličký kousky, jestli si to umíš představit a jestli si umíš představit, že taková věc může bejt příjemná. Strašně příjemná. Celý představení sledovaly tisíce lidí, ale tenhle zážitek byl tak silnej, že každěj ho mohl vnímat individuálně, jako by se celý tohle divadlo odehrávalo jen pro něj. A já se zakloněnou hlavou stál na nejvyšší ze všech střech, vítr mi cuchal vlasy a v hlavě se mi pomalu líhnul ten nápěv, ústřední melodie, jejíž nástup se nezadržitelně blížil. A sotva jsem na to pomyslel, už byl tady a rozburácel se všude kolem a Naty i ta druhá Múza se přidaly, Natin hlubokej hlas rozdrnčel všechny okna a skleněný plochy a myslím, že celý město zpívalo, i já zpíval a hvězdy explodovaly v barevnejch záblescích a padaly ve zlatý smršti dolů, země se třásla a pak už nevím nic.

• • •

V hale, odkud se vcházelo do Natiných pokojů se konal večírek. Seděl jsem v hlubokým měkkým křesle a pil ovocnou šťávu s absolutkou, co nám zůstala shora. Ve velký místnosti bylo ještě asi dalších padesát lidí, podle toho, co jsem mohl posoudit, to byli ti nejváženější občané města a Natiný kolegyně ze školy, všechny si navzájem neuvěřitelně podobný. Poprvý jsem viděl místní rodáky (teda hlavně rodačky) v jiných barvách než v černý nebo šedý. Kostý-

my Múz byly laděný do červena, některý tmavě modrý. Pak tu byly nějaký starší dámy v tmavě zelenejch šatech, napadlo mne, jestli to třeba nejsou nějaký vychovatelky, měly takovej přísněj a tvrdej výraz. Nevadí, že mluvím chvilka vyprávím spisovně a chvilku ne? Ok.

Naty tu ještě nebyla, ani její dvě společnice. Čekal jsem.

Poprvé jsem tu taky viděl, že si někdo s někým povídá. U stolů s jídlem tu postávaly malé hloučky a o něčem se potichu bavily. Podle výrazů a gest, která byla prudší, než tu bývá zvykem, se asi domlouvali o průběhu slavností. A taky jsem si všiml, že se po mně dívají. Ze začátku mi to bylo trochu nepříjemný, ale ty pohledy nebyly zlý a hlavně už to trvalo aspoň dvě hodiny a mně se nikam nechtělo odcházet. Tak jsem se potichu přiopíjel a koukal po holkách v tmavorudejch šatech s nahýma ramenama. Když jsem se s nějakou setkal pohledem, usmál jsem se a mile mě překvapilo, že ona většinou taky. Jenom byly takový ostýchavý, možná rezervovaný a tak z toho žádněj rozhovor nekoukal.

Ozval se šum zdviže a za chvilku do místnosti vešla Naty se svými kolegyněmi. Rozhlížela se a já vstal a spěchal jsem jí na proti. Byla to úplně jiná holka, po tom, co jsem viděl na střeše. Báľ jsem se jí dotknout, báľ jsem se jí oslovit. Rozhodil jsem rukama ve snaze vyjádřit to. Přistoupila ke mně a lehounce mě políbila na ústa.

Ucítil jsem na rtech mravenčení statický elektřiny, a hned to bylo pryč, když jsem otevřel oči, všichni kolem tleskali, Naty i ostatní dvě se ukláněly a už se blížili ostatní a podávali jí ruce. No, nebylo to... úplně podávání rukou. Múzy vždycky

zvedly pravou dlaň, ostatní levou, dotkly se napřed špičkami prstů a pak i lehounce plochami dlaně, ale to už jen na chvíli. Vůbec se najednou hodně dotýkaly, třeba na tváři, nebo ve vlasech a myslím, že to bylo jiný, než podávání si rukou nahoře, myslím, že jak se celou dobu všichni drželi od sebe, ty dotyky teď byly o to intenzivnější. I na tvářích těch lidí bylo vidět, že je to trochu jiný druh zážitku, většinou jim to trochu přivřelo oči a celí se trochu jako... zachvěli myslím. To je asi to správné slovo. Možná ne. Nevím. Místností se rozlhal šum hlasů a stoupal nahoru ke stropu.

Celá společnost se pak přesunula ke stolu, v jehož čele zasedly všechny tři Múzy, po obou stranách různí lidé, a zdálo se, že ten zasedací pořádek je neměnný už řadu let. Druhé čelo se třemi židlemi zůstalo prázdné. Chvilku jsem přemýšlel, že bych si tam třeba sednul, ale když jsem o tom trochu přemýšlel, uvědomil jsem si, že tak to asi myšlený není a vrátil jsem se zpátky do svého křesla. Několik hubených chlapíků začalo roznášet jídla, napřed těm u stolu, a pak i na různé stolky kolem, případně do ruky tomu, kdo na ně kývnul. Neměl jsem hlad. Byl jsem rád, že v žaludku cítím sladkokyselou chuť ovocného džusu a že se mi po těle, ještě rozechvělým po sledování představení, šíří teplo alkoholu. Sledoval jsem, jak všichni jedí, nebo si dál povídají a nechal se kolébat pocitem, že jsem v bezpečí. Že po čtyřiašedesáti letech života konečně někam patřím, někam zapadám, že jsem si to pravděpodobně zasloužil, že o mně všichni vědí, že není potřeba mě představovat. Ani s nikým mluvit. Že můžu být v klidu a bez výčitek svědomí to co jsem. Že můžu jenom tak koukat. A vnímat

jak mě podlaha chladí do bosých nohou. Zavřel jsem oči.

• • •

Probralo mne ticho. Pootevřel jsem oči. Vždycky je lepší ještě chvilku dělat, že spíš, i když už nespíš, čistě jenom proto, aby člověk zjistil, jaká je situace. Díval jsem se na tři páry černejch bot se silnou podrážkou. Pohledem jsem stoupal přes černý kalhoty až k pasu a vejš. Pod černým sakem, stříbrná košile, černá, uzounká kravata a nad ní tři stejný ksichty. Hubený, úzký obličej, široký, krutý ústa, nakrátko ostříhaný vlasy... všichni tři byli podobný jednomu zpěvákovi, ale ani tehdy, ani teď bych si nevzpomněl, jak se jmenuje. Myslim, že jsem si na to už od té doby vzpomněl. Ale zase jsem to zapomněl. Takže teď nevím jak ti je blíž popsat. Ale někdy se mi zdá, že některýho z nich potkávám. Vždycky se ale ztratím mezi lidma dřív, než si mě všimne. A třeba se mi to jenom zdá. Z chlastu.

Prohlíželi si mě. Důkladně. Otevřel jsem oči, stejně věděli, že se na ně dívám. Myslím, že tihle tady dole prostě věděli co si myslíš, věděli, kdy spíš, a kdy to jenom markýruješ. Moje malá hra je ani nevyvedla z míry. Nejspíš taky věděli, že to tak dělám vždycky.

Zvedl jsem se z křesla a podvědomě se narovnal a přestal se hrbít. Pořád si mě prohlížel je. Taky jsem se rozhlídl po místnosti. Všichni seděli nebo stáli a koukali se jinam. Ti u stolu bez hlesu jedli, ostatní popíjeli svoje drinky a koukali z okna dolů na město. Kouknul jsem po Naty. Rychle sklonila hlavu, možná jsem si to spíš přál, než že by se to skutečně stalo. Možná ji měla skloněnou už předtím.

Obrátil jsem svoji pozornost zpátky k Holičům. Myslel jsem si, že to jsou oni a jak se později ukázalo...

Uklonili se malinko. Taky jsem kývnul hlavou. Pak mě ti dva, co stáli po straně chytili mezi sebe, ten první šel před náma, a vedli mě k výtahu.

Možná ti přijde divný, že jsem se nebránil, nebo něco. Jenže já nevěděl, co se chystají podniknout a kdybych to věděl, mám pocit, že by to proběhlo stejně.

Jednak jsem byl z celého pobytu tady, vůbec z celé existence toho tady Dole pořád trochu... vyvedenej z míry. Vlastně to bylo jako nějaký sen, mělo to všechny atributy snění, reálný byly jen ty pocity, ty vjemy, ty byly naprosto živý. Ta snovost celé situace ale sváděla k tomu, nechat se vést, nechat se unášet.

Za druhý... nebylo by mi to nic platný, kdybych se bránil. A bylo by to trapný, před všema těma lidma, dělat nějaký kravál, když se očividně nechtěli účastnit. Nenávídím, když je nějaká situace vyhrocená, nebo trapná. Prostě to nemám rád.

Vešli jsme do výtahu. Znova se podlaha propadla, vzpomínám si, že mě napadlo: Tak třeba je to naposled. A v zápětí: Ale třeba ne. A už jsme byli dole a vycházeli na ulici.

Před vchodem stál kůň. Byl to velikej kůň. Šedivej, silnej a starej. Boky se mu zvedaly mohutnýma nádechama a v chladným vzduchu z něj stoupala pára. Bylo to první zvíře, který jsem tady viděl. Kolem krku měl ten kůň nějaký postroj. Říká se tomu postroj? No, to je jedno, takový řemeny. Od nich vedlo lano. Na jeho konci byla smyčka. Došel jsem k ní očima. Ležela na černý dlažbě u mejk nohou. Jeden z Holičů ji zvedl, dal mi ji kolem krku a lehce utáhl. Druhej

Canny N A t y

přešel ty tři metry k velikému zadku zvířete, plácl ho dlaní se stíhlými prsty. Obrys tý dlaně na tom zadku zůstal.

Kůň vykročil.

Provaz se napnul a smyčka se stáhla. Vyrázil jsem za koně. Nemohl jsem se ani ohlédnout po těch třech. Byl jsem rád, že jdu. Černá dlažba mě slaboučce hřála do bosých nohou. Kůň šel relativně pomalu, ale pravidelným tempem.

Krok. A další a další a další.

Napadlo mě, že až budu dostatečně daleko, mohl bych zkusit lano chytit rukama a přitáhnout se trošku, uvolnit smyčku a zdrhnout. Ale kůň šel a ta smyčka mě tlačila čím dál víc. Tak jsem si řekl, že se na ty tři můžu vysrat, zkusím to hned a pak prostě poběžím. Pryč. Máchnul jsem rukou před sebe a chytil za lano. V tu chvíli kůň na chvíli prudce zabral. Smyčka se stáhla a ten náhlý pohyb mnou trhnul dopředu. Jediný, co mi během pádu na zem běželo hlavou, bylo vědomí, že jsem dojel. Po všech těch krásnejch letech. Do prdele.

Dopadl jsem na kolena a jedno jsem si rozsekl, druhý jenom narazil. Odřel jsem si i dlaně a praštil se do pravýho spánku, jak jsem stočil hlavu, abych nešel čelem. Spadly mi brejle. Dusil jsem se. Smyčka se stáhla ještě víc. Chytil jsem se za krk a snažil se ji trochu povolit. Trošku to šlo. Podíval jsem se po koni. Stál. A čuměl furt dopředu. Zkusil jsem smyčku povolit víc, ale to už se nedalo. Ucítil jsem tah. Kůň zase vykročil.

Vyškrabal jsem se na nohy a klopýtal za ním. Srdce mi prudce bušilo a pořád jsem měl v hlavě ten pocit blížící se neodvratný smrti a v krku sucho.

Ve městě bylo ticho. Nikde nikdo. Tahle část oslav nikoho nezajímala, i když o ní všichni věděli. Dělalí, že nevědí.

Domy, ulice, kanály, všechno bylo tiché... a rozmazaný. Tehdy jsem měl asi pět dioptrií. A už s tím vidíš... už s tím nevidíš nic. Nic pořádně. Tak akorát toho koně, co de před tebou, ale i ten už je docela mázlej a nezřetelný. Nevím moc jak ti to vysvětlit, když vidíš dobře.

Na dlažbě byly slyšet kopyta. Sice tlumeně, ale slyšet byly. A v tom úplně tichým městě se odrážel ten zvuk jako nějaký pohřební kastaněty, pravidelný cvakání, hodně pomalejš rytmus

Krok. A další a další a další.

Cejtíš každej z nich. Pořád se mi ještě stává, že někdy v noci jdu celou tu cestu znova. Každěj krok. Zvedneš nohu, kalhoty se ti otřou o tu ranku co máš na koleně, položíš ji, chodidlo přilne k zemi, další otření o koleno, odlepiš chodidlo a to už druhá noha klesá. Tehdy to nebylo tak pravidelný, tak pěkný. Potom, co jsem spad, mi došlo, že z tohohle se sám nedostanu. Tak jsem si pomalu uvědomoval, že nikdo jiný mi asi nepomůže. A když si tyhle dvě věci logicky spojíš, jak tak kulháš za koněm mrazivě tichým městem, je ti najednou jasný, že konečná. Jenže na to není čas myslet. Musíš jít. Do naraženýho spánku ti tepe krev a bolest, sedřený ruce pálejí.

Krok. A další a další a další.

Ušli jsme takhle asi kilometr. Oči jsem měl zalitý potem. Přestože nebylo nějak speciálně horko, celěj jsem se v potu jenom koupal. V rytmu kroků a krve mi v hlavě zněl nápěv ze zpěvu o Naty. Odtud teda pochází ten pomalejš, houpavejš rytmus. Sklonil jsem hlavu. Každou chvíli jsem trošku zpomalil a oprátka se stáhla a pak zase sama maličko povolila, ale jen trochu. Byla to šikovná oprátka.

Muselo to vypadat úžasně. Vidět to shora. Obrovské šedivé kůň za sebou táhne úplně hotovýho člověka, kterej se vleče, kulhá a klopýtá, kterej sebou vždycky trhne, když se mu provaz stáhne okolo krku. A tahle dvojka jde krásným, neuvěřitelně nádherným a úplně prázdným, tichým městem. Možná ještě v dálce, u paty toho nejvyššího baráku, stojej tři stejnej chlápci a koukaj. Ale řekl bych, že nestáli. Řekl bych, že šli nahoru a nažrali se chlebičků, nalili vínem a pak zatáhali mladší Múzičky do Natyiny ložnice a dveře se za nima tiše zavřely.

Cítil jsem, jak pot, v mým triku chladne. A na mým čele. Zvedl jsem trošku hlavu. Procházeli jsme kolem sloupů u kterých jsme tenkrát před sto lety stáli s Naty. Zbývalo nějakých dvě stě metrů dlažby, která jako molo vybíhala do pouště. Vyšli jsme z města.

Okamžitě se ochladilo ještě víc a každé další krok byla větší zima. Koukal jsem do tý tmy před sebou, na rozmazanej zadek koně. Jediná zbývající jistota v mym životě. Prdel koně s dlaní vypálenou na pravý půlce. Jo... a ještě poušť. Ještě pustina.

• • •

Prsty u nohou mě záblý, ruce i čelo, zpočiny boky. Koleny mě bolelo jako svině. Bylo mi blbě, chtělo se mi rvát ponížením, nenáviděl jsem všechny, který se mnou kdy měli co do činění. Všechny, který mi nějakým způsobem pomohli sem. A to byl každý. A nenáviděl jsem sebe. S celého mého dobrého srdce. Za svoji slabost, za svoje pochyby o sobě samým. Za svoji nijakost, neprůbojnost, naivitu, alibistickou dobrosrdečnost. Vyprsk jsem sliny, co se mi dělaly v puse a jeden, dva prameny, mi vítr připlác zpátky na bradu. Zbytek na tvář. Vysoko nade mnou kroužily hvězdy jako supy a čekaly. Z koně přede mnou se kouřilo. Ze mě asi taky. Ubývalo světla. Ubývalo tepla. Pomalu jsem umíral. Řekl bych.

Byl to teprve začátek, ale byl to teda... určitě nadějnější začátek. Konce.

• • •

Za sebou jsem uslyšel dupot nohou. Někdo za mnou běžel? Nebo mi zní v uších dech a krev, říkal jsem si. Ale pak se kolem mihl stín, Naty předběhla mne i koně. Mávla mu dlaní před očima a kůň zůstal stát. Já spadl na ledovou dlažbu pár metrů před jejím koncem.

• • •

„Chtěla jsem se s tebou rozloučit.“

Zvedl jsem hlavu. „Cože?“

Přistoupila ke mně a nasadila mi brejle.

„A vysvětlit ti... o co jde... nebo...“ byla v rozpacích, ještě udýchaná.

„No?“ posadil jsem se. Loktem jsem si otřel sliny z brady a usadil si brejle na nose. Přemýšlel jsem o té její první větě. Věděla samozřejmě.

„Musíš tam. Promiň.“ rozhodla rukama. „Nedá se nic dělat. Nemůžu nic dělat. Každý rok se pořádají slavnosti. Každý rok někdo takhle musí jít. Buď to jsou lidi, který něco provedou, nebo Múzy, co nesložily zkoušku, nebo někdo takovej, ale třeba i lidi shora. Je to taková dohoda. S pouští. Tak to je. Každý rok někdo musí jít. Jenom tak tady můžem zůstat.“

Seděl jsem, zadek mi mrznul, ale já byl rád, že sedím. A koukal jsem na ni. Dechal jsem zhluboka ten mrazivý vzduch a hlava se mi točila. Teď už nedokážu přesně říct, jak jsem se tehdy cítil. Směs rezignace, podivný veselosti, vzteku a rozčarování, a znova rezignace z rozčarování. Moje představy o světě tady Dole i o světě Nahoře vzaly za své. Není žádná shovívavost. Není žádný odpuštění. Je jenom cesta, která vede do tmy. Není žádný nebe. Není žádný my. Jsme každý sám. Já. Ty. A spousta dalších takovejch. V nose se mi dělaly bublinky a na patře jsem měl sladko. Celý to bylo legrační.

„Každý rok musí někdo jít. Jenom tak tady můžem zůstat.“ zopakovala. Pak ke mně přišla blíž. „Je to divný, posílat tam tebe. Nezlob se. Oblíbila jsem si tě. Ale nedá se nic dělat.“ Klekla si ke mně. Oči měla úplně černý. Utřela mi sliny na tváři. Pak mi dala pusku. Napřed lehce, pak jsem ucítil její jazyk na rtech. Trošku jsem pootevřel

pusu a ona do mě vplula jako voda, chladivá a čirá, celého mě naplnila a léčila mé rány a chladila moji krev. Bylo to podruhé, co mne políbila, a poprvé, co mě políbila takhle, a já zjistil, že kromě náušnice v obočí má ještě jednu v jazyku, ostřej bodec, kterej mě zraňoval a dráždil a probouzel k životu. Fyzické kontakt s ní bylo něco výjimečného. Nikdy jsem do té doby nepoznal žádnou takovou a od té doby taky ne, ale to je asi jasné, a tak jsme se líbali a já ji hladil pravačkou ve vlasech a levačkou jsem si stáhl smyčku, najednou to šlo a najednou ji měla na krku ona a já švihl lanem koně přes zadek a kůň vykročil.

• • •

Viděl jsem jí v očích chvíli, kdy si uvědomila, co se stalo. Pak ji lano otočilo a ona už se nemohla ohlídnout. Měla spoustu práce s tím, dostat se z kleku na nohy. Ale pořád to zkoušela. Ohlídnout se. Taky se snažila rukama zachytit lano, ale kůň jen zrychlil a tak tak, že neupadla. Sešla z dlažby a její boty se zabořily do světla modrého radioaktivního prachu, kterej se zvířel kolem jejích nohou. A jak jeho jednotlivé částičky kroužily a padaly, vířily další a další prach a za chvíli se poušť v mém dohledu vlnila jako oceán. Couvl jsem až k hranicím města. Kůň se vzdaloval, Naty se ztrácela v tom modrém vlnobití. Pořád se snažila otočit. Modřej prach a tma si je braly, kousek po kousku. Snažil jsem se zastihnout ten poslední moment, kdy je rozeznám, ale asi jsem ho propásl. To se mi stává pořád.

No... to bude asi tak všechno... hele... než pudeš... nekoupila bys mi ještě pivo prosimtě?

Přestože by si Jabůrek přál,
abych měl pevné zaměstnání
od tehdy do tehdy, domov
s rodinou a svoji vesnici, kde
se v podvečer scházíme
s kamarády na pivo a na
fotbálek (a na pivo), upravuju
zvuk a text na Bílé Hoře,
nosím je ke schválení na Nové
město a všechno to jednou za
čas odevzdávám na
Vinohradech, matku mám
v Roudnici, sestru v klášteře
v Tachově, kamarády v Hradci
Králové, v Krpech u Mělníka
a v Bernu. Je to v podstatě
normální život, ale Jabůrka
vyloženě štve.

Strýček Kluge a kanonýr Jabůrek

Nikdy nebudu dost vděčný Petru Zelenkovi, že točil film za filmem o tom, že bláznovství neexistuje. Pomáhají mi žít. Kdysi jsem napsal povídku o tom, že jak jsem žil, moje tělo obývalo postupně několik bytostí, a všechny začínaly na K: klokán, klaun Lambáda, kuna. Postava, která vznikla z kuny – a která ve mně dosud bydlí – je strýček Kluge. Je to člověk, který má rád svět, chodí po něm, baví se s lidmi, umí létat a má tu výhodu, že nemusí jíst a nikde bydlet. Ke slovu se ale dostává další bytost: kanonýr Jabůrek. Kanonýr Franz Jabůrek je postava z lidové písničky o bitvě u Hradce Králové (1866). Její text je přímým předchůdcem surrealismu: pojednává o kanonýrovi, který u kanónu stál a pořád ládoval. Z druhé strany se ovšem taky střílelo, a tak přiletěla koule a utrhla mu ruku, ale on dál u kanónu stál a pořád ládoval. Potom přiletěla další koule, a tak dále a utrhly mu postupně: druhou ruku, pravou nohu, levou nohu, hlavu a nakonec trup – ale on stále u kanónu stál a pořád ládoval. Kanonýr Jabůrek láduje dosud, přestěhovav se do mě. Jenže to není tak lehké. Kanonýr Jabůrek a strýček Kluge se spolu nesnesou: jsou jako oheň a voda: Jabůrek je červený, Kluge žlutý, Jabůrek je pedant a Kluge bohem. Zvláštní je, že v minulém životě, v bitvě u Hradce Králové, byl Kluge voják pruského vojska, který rakouského artileristu Jabůrka postupně zastřelil a za to s ním teď musí žít. Ve mně.

Přestože by si Jabůrek přál, abych měl pevné zaměstnání od tehdy do tehdy, domov s rodinou a svoji vesnici, kde se v podvečer scházíme s kamarády na pivo a na fotbálek (a na pivo), upravuju zvuk a text na Bílé Hoře, nosím je ke schválení na Nové město a všechno to jednou za čas odevzdávám na Vinohradech, matku mám v Roudnici, sestru v klášteře v Tachově, kamarády v Hradci Králové, v Krpech u Mělníka a v Bernu. Je to v podstatě normální

Zdrhal jsem jako jeden posledních a v protisměru už ze Sudet táhli Němci a vokolo nich jako supi táhli naši, kopali je do prdele a brali jim kufry. Mě jeden z těch kluků, co sem jim vyplatil ,útěčný‘ pozval k sobě do Francie, tak sem studoval rok v Paříži na koleji s Karlem Wojtylou, co se pak stal papežem.

život, ale Jabůrka vyloženě šťve. Zato Kluge si přichází na své. Dělán rozhovory s různými lidmi, v nichž se Kluge vidí. Například vězeňský kaplan Mařák z Českých Budějovic. Pracoval jako řezač papíru a jeho duše i řeč je šťavnatá jako listy:

„Já sem od dětství chodil do skautu, a když přišel čas, tak sem si řek, ty vole, co budeš v životě dělat? Ty vole, budeš vychovávat tydle kluky, aby z nich něco pořádných bylo. Táta, když se dozvěděl, že chci do semináře, tak mi seřezal prdel, že sem si neses, ale šel sem do semináře. Za války mě poslali na totální nasazení do Lince, do továrny na náboje. Můj šéf, Němec, mě měl rád, protože on byl katolík a já seminarista. Vždycky mi říkal: ‚Herr Dworschak, budete po válce zase studovat teologii?‘ – ‚No samozřejmě.‘ A on říká: ‚To je otázka. Jestli nějaká teologie ještě bude!‘ V továrně byla spousta kluků z Jugoslávie a z Francie a já sem dělal účetního a měl sem někdy ve stole třeba milión marek. Když se Němci dekovali, tak kluci zdrhali a já sem měl seznam, kdo zdrhne příští tejden a podle vzdáleností sem jim dával cestovný kolik kdo potřeboval. Mezitím jsme si užili. V neděli někdo vylítnul do kanceláře a řve ‚Der Führer ist da!‘ A von skutečně přijel Hitler, tak my sme s Pepíkem běželi, abychom ho taky viděli. A víte, že von vůbec nevypadal jako ta řvoucí bestie, co sem znal z rádia? Von dělal takovej dojem solidnosti, měl takovou starostnou tvář. Prošel asi metr od toho špalíru, kde sme s Pepou stáli, nastoupil do auta a v odjel. Já když sem se vzpamatoval, tak říkám, ‚Pepo, my sme tako-

ví volové! Dyk já moh jenom udělat takhle, a já nemám u sebe ani kudličku!‘

Zdrhal jsem jako jeden posledních a v protisměru už ze Sudet táhli Němci a vokolo nich jako supi táhli naši, kopali je do prdele a brali jim kufry. Mě jeden z těch kluků, co sem jim vyplatil ,útěčný‘ pozval k sobě do Francie, tak sem studoval rok v Paříži na koleji s Karlem Wojtylou, co se pak stal papežem. Promovali sme 21. února 48 a biskup nám říkal: ‚Kluci já vás musím upozornit: já do tý promoce nikoho nenutím, tady to bude zlý.‘ Ale my jako bejci sme do toho šli všichni. Mě poslali nejdřív do vnitrozemí, tam sem dělal kaplana a za měsíc za mnou přišli soudruzi, že dou zabavit stodolu, ať jim dám klíče. Já říkám: ‚Pánové, to není moje, to si musíte vysvětlit s biskupem.‘ ‚Jaký vysvětlování, dejte sem ty klíče rovnou!‘ Tak říkám: ‚To byste teda byli pěkný zloději!‘ To stačilo, že sem po Vánocích maštroval do Domažlic. Já byl romantik, myslel sem si: Chodové. Přijal mě farář a říká: ‚V pět ráno vstaneš, pudeš do nemocnice, pomůžes jim tam s čím budou potřebovat, v půl sedmý pojedes do vesnic učit děti náboženství, pak se vrátíš na ranní mši, pak bude v odpolední a večerní.‘ Pak si mě přitáh a povídá: ‚Hele – lidi utíkaj. Když někdo přijde, proveř si ho, zavři ho v kostele dokud nebude tma, pod farou je děkávka, do tý ho naložíš, zavezeš ho na polní silnici, tam ho kopneš do prdele a von už bude v Německu, víš?!‘ Za čas to tam všecko vybrali, ale zajímavý je, že faráře a druhýho kaplana nechali, ale zavřeli mě. Dral sem péř s Karlem Švarcemberkem. To péř nám šlo

všude a von se dycky vomotal šálou a měl to za tím, já říkám Karle, neblbni, to se ti dostane dounitř. Pak sem šel do Jáchymova, kde člověk musel pořád dělat nad sto procent, jinak by nedostal jídlo. Byli kluci co na konci museli platit za jídlo a za ubytování třeba dvacet tisíc, ale mně ještě šest stovek doplatili. Seznámil sem se tam s jedním jezdeckem, k tomu vod tý doby jezdím na zabíjačku, protože mě naučil dělat jitrnice. Já potom, když sem dělal v antikvariátu na Karláku, sem byl něco jako hoteliér pro zakázaný živly. Tam se potuloval Míra Vlk, kerej myl výlohy a flákal se po Karláku vždycky ke mně přišel a říká: ‚Udělej mi čaj, já se u tebe musím zahřát.‘ My sme se znali, protože já mu dělal vedoucího ve skautu. My sme měli spoustu učebnic, páč nám vozili knížky z Rakouska, tak k nám chodili kluci a my sme se s nima učili a pak sme je ve wartburku vozili i do Východního Německa k vysvěcení. Tam byli totiž biskupové pro východní i západní Německo, tak se dycky zabouchly dveře, oni ty kluky vyzkoušeli a pak je světlili. Tak sem nechal vysvětit i Halíka, toho troubu. V devadesátym mi pak volal Vlk, ať k němu přídú, tak říkám ať von přijde ke mně. O von, že ho poslali do Budějovic jako biskupa a že shání diecézního vikáře a že to teda budu já. Ale já nechtěl (všichni kamarádi mi říkali: čtyřicet let na tebe srali, a teď bys jim byl dobrej)! Ale nakonec sem to vzal, i když to bylo peklo, protože já tam seděl den a noc v takový ratej ně s jednou židlí a psacím strojem a psal sem a psal a Vlčák si vždycky v pátek natáh pumpičky, svetříček a jel se soustředit na chatu.

A já tam seděl jako kretén. Vlkovi sem řekl: „Já se ti na to vykašlu“, ale zůstal sem; ale pak tam dali biskupa Lišku, tak už sem se dopálil a říkám: „Eminence, čoveče, já puđu radši zpátky do kriminálu, tam toho pro lidi udělám víc.“ A tak sem zase v kriminále.“ Když o tom tak přemýšlím, říkám si, že farář Mařák se musel líbit nejen Klugemu, ale i Jabůrkovi. (Možná proto jsem si ho tak zamiloval.)

Můj šéf je psycholog, katolík a monar-chista. Zastává názor, že se Rakousko-Uher-sko nemělo rušit. Zároveň je taky astrolog a jungián. O Klugem a Jabůrkovi jsem se vlastně dozvěděl od něj, i když je nezná jménem. Mám pocit, že dokud se Kluge s Jabůrkem neskamarádí, nebude ve mně dobře. Dostávám se služebně na nejrůznější místa: například do Černínského paláce na recepci u příležitosti výročí narození Jana Masaryka. A zatímco kanonýr Jabůrek důstojně stojí v zástupu prominentů a pohnu-tě uvažuje o Janu Masarykovi – kterého je mu upřímně líto, Kluge si všímá jiných vě-cí: Přijde mu k smíchu, že na sto lidí po-skytlo ministerstvo zahraničí dvoje žlutko-vé věnečky a flašku výrobního vína. Když dojde na dekorování zasloužilých Masary-kovců, jde Kluge smíchy k zemi, když zjistí, že hliněné medaile jsou předávány ve vy-kládaných krabičkách s nápisem „Spartaki-áda 1975.“ Nebo na křtu Almanachu české šlechty v Panteonu národního muzea uva-žuje Jabůrek (poměrně hluboce) o významu aristokracie pro duchovní růst národa, za-tímco Kluge pobaveně civí u pípy, z níž se má čepovat pivo Lobkowicz, ale jak jsou trubky ucpané, natočí se jedna sklenice za čtvrt hodiny a šlechtici se tlačí ve frontě a důmyslně se předbíhají.

Když jsem dělal v roce 2002 při povod-ních „záchranáře“ a čistil od bahna roud-nické gymnázium, dostali jsme za odměnu některé zaplavené věci, které by se normál-ně vyhodily. Já jsem vyfasoval montérky a státní prapor. Montérky nemám moc šan-

cí použít a prapor zůstal v Roudnici: u má-my, která ho vyprala a vyžehlila:

M: Kdy si vodvezeš ten prapor?

Jabůrek: Nech si ho, kdyžs ho vyprala.

M: Von je pěkněj, přikryla bych s ním na půdě ty krámy, nebo bych z něj udělala trička.

Jabůrek: Ale to přece nemůžeš. To je státní vlajka!

M: Jakápak vlajka, chudej člověk musí použít, co má!

Jabůrek: Klidně si ho nech– ale použi-vej ho jako vlajku... Vyvěs ho o svátcích z okna.

Kluge: (vzhledne od papíru, kam si dia-log očitivně nadšen zapisuje) Zakreješ s ním půlku baráku a ta bába zdola nebude vědět, jestli je den nebo noc.

Vy, kteří čtete Dobrou adresu pravidel-ně, jste jistě poznali, že ti dva, co píší člán-ky, pod nimiž je můj podpis, se střídají. Čas-těji píše Kluge. Jenže Kluge se ve mně příliš roztahuje a můj šéf, který má teď na mě nej-větší vliv, se snaží Klugeho odstranit od ves-la. Fandí Jabůrkovi: umírněnému pečlivé-mu psavci, toužícímu, stejně jako já, po prá-ci, domově a klidu. Víím o, že Kluge mě ně-kdy přímo ohrožuje na životě tím, že se sna-ží Jabůrka (už podruhé) zabít. Na druhou stranu: nemám se čeho bát – Jabůrek je nesmrtný. Celkově je to stav, který v mno-hém připomíná izraelsko-palestinská jedná-ní o míru. Jediné, co v tomto procesu pro-bíhá z mé vlastní vůle, je záměr posílit Ja-bůrka a oba dva smířit. Děsí mě možnost, že se pohádají a přestanou spolu komuni-kovat. I to se může stát, a já, popravdě řeče-no, nikdy nevím, co bude zítra. Je možné, že příští měsíc zase do mojí rubriky nebude co dát. Jestli tato situace nastane, tak se na mě, prosím, nezlobte. Slibuji ale, že se budu snažit svým závazkům dostát. Váš

Tomáš Koloc

P. S. Tento text psali Kluge s Jabůrkem spo-lečně.

Vy, kteří čtete Dobrou adresu pravidelně, jste jistě poznali, že ti dva, co píší články, pod nimiž je můj podpis, se střídají. Častěji píše Kluge. Jenže Kluge se ve mně příliš roztahuje a můj šéf, který má teď na mě největší vliv, se snaží Klugeho odstranit od vesla. Fandí Jabůrkovi: umírněnému pečlivému psavci, toužícímu, stejně jako já, po práci, domově a klidu. Víím o, že Kluge mě někdy přímo ohrožuje na životě tím, že se snaží Jabůrka (už podruhé) zabít. Na druhou stranu: nemám se čeho bát – Jabůrek je nesmrtný.

Nápady pro tři krále

(o životě
v životě)

o věcech tajemných

Nejkrásnější věcí, kterou jsme mohli zakusit, je záhadná stránka života. Je to hluboký cit, který stojí u kolébky umění a skutečné vědy.

A. Einstein

Jestliže dost věcí mezi nebem a zemí, a tím spíše za jejich hranicemi, které patrně pro mne zůstanou tajemstvím až do konce mého života. A vůbec se nemusejí rozmnožovat o tradiční bytosti okurkových sezón, jako je Yetti, Lochnesská příšera apod. Dost na tom, že sotva mohu přijít na kloub existenci Boha, posmrtného života, oddělení duše od těla, proroctvím, jasnovidectvím, spiritismu, reinkarnaci, telepatii, telekinezi, zázračným uzdravením, zjevením, schopnosti diagnózy a léčení na dálku či pomocí virgule nebo aury, geopatogenním zónám, omezenosti vesmíru časové a prostorové, velkému třesku, singularitě, která mu měla předcházet, existenci více vesmírů, atd., atp.

Některé z paranormálních jevů, jako telekineze či telepatie, byly prokázány. Regresivní hypnózou či skrz schopnosti senzibilů se

Mohl bych koneckonců věřit všemu, co nemohu vyvrátit a o čem jsem někde slyšel nebo četl, že je prokázáno, ač se to vzpírá rozumu. Ať chcete nebo nechcete, někde si ale musíte udělat hranici a oddělit si, co je únosné a co už ne.

můžeme dozvědět, co jsme prováděli v minulých životech. Nemáme důvod a priori nevěřit seriózním lékařům sbírajícím posmrtné zkušenosti či osudy minulých životů. Patrně lze uvěřit renomovaným jasnovideům a prorokům, najmě biblickým. Jsou tu jisté indicie, podle nichž bych mohl věřit, že jsem prožil několik životů, že prožiju další, že lidská duše je věčná, že duše všech zemřelých existují v jakémsi paralelním světě a moji nejbližší zemřelí na mne shlížejí, nebo že bych s nimi mohl za jistých okolností komunikovat. Kolik z těch více či méně příjemných představ je matkou myšlenky?

Mohl bych koneckonců věřit všemu, co nemohu vyvrátit a o čem jsem někde slyšel nebo četl, že je prokázáno, ač se to vzpírá rozumu. Ať chcete nebo nechcete, někde si ale musíte udělat hranici a oddělit si, co je únosné a co už ne. Díváte se, čtete nebo nasloucháte věcem rozumem a zkušenostmi nepochopitelným a říkáte si: tomuhle věřím, tomu by se při troše dobré vůle dalo věřit, tomu sotva a tomuhle už vůbec ne. Jako ta myšička, co vařila kašičku. Jsou věci, kterým chvíli věříte a chvíli ne. Občas běží v televizi seriál USA s názvem „Věřte nevěřte“: vy máte hádat, co z předvedených tajemných příběhů je skutečnost a co fikce. Těžko se hádá; pokud se ovšem dá věřit právě autorům, o čemž jsem musel dost často pochybovat.

Člověk potřebuje mít věci jasné, ale potřebuje mít i věci tajemné a nerozřeše-

né. Koneckonců je to jeho přirozené prostředí; vždycky tomu tak bylo (a asi vždycky bude). Bez věcí tajemných se ani nemůžeme obejít, svět by byl chudší; kus (a možná podstatný) z nás by chyběl. Z toho těžší určitý druh literatury, filmů, ale i mystika. Ale chcete-li si zachovat zdravý rozum, nevěříte tak úplně všemu, co se vám kde k věření předkládá; možná jenom v tu chvíli anebo třeba jenom tak trochu. Asi jako když právě čtete dobrou sci-fi.

Nic se nemá přehánět. Někteří uznávaní muži vědy se dívají s opovržením na léčitelství, jasnovidectví, astrologii a jiné paranormální podvody. Oni stojí na opačném pólu než nejružnější šarlatáni a podvodníci, kteří těží z nejasnosti, nesystematičnosti a obtížné ověřitelnosti těchto jevů. Pan profesor Zahradník, emeritní předseda Akademie věd, pan profesor Koutecký a pan dr. Grygar (jehož si velice vážím, ostatní neznám) se shodli před časem v jedné rozhlasové besedě skeptiků na nevědeckosti a zavržení paranormálních jevů. Zapomínají, že to není handicap léčitelů, jasnovidců, astrologů apod., ale vědy, když tyto jevy dosud nedokázala ani vyvrátit ani potvrdit. Všemocná věda je nedokáže přesně popsat a roztrždit zrna od plev. A nebyl by to zas takový problém. Chtělo by to jenom, aby se tomu někdo systematicky a vědecky věnoval. Jeden z diskutujících pánů vědců to sám dokonce navrhoval. Ale diskuse o nevědeckosti to-

ho, nač věda nestačí nebo čím se nezabývá, jsou hloupé a samy nevědecké. Jak může renomovaný vědec říct (jako tomu bylo v oné rozhlasové besedě), že jasnovidci jsou šarlatáni a vzápětí, že by se mělo systematicky zkoumat, jaké předpovědi se splnily a jaké ne?

Rád bych věděl, jak by si třeba skeptik a současně věřící vědec, pan doktor Grygar, poradil s vědeckým vysvětlením a ověřením zázraků Božích, Kristových, Mojžíšových a všech možných svatých, s jasnovidectvím renomovaných biblických proroků, se zjeveními, apod. On vyčítá lehkověrným, že věří Nostradamovi „z nějakého dávného šestnáctého století“ (jak sám řekl v téže besedě), ale sám patrně věří biblickým proroctvím vyřčeným před třemi tisíciletími. ň propos, řekl bych, že i ten největší skeptik musí žasnout nad Nostradamovými předpověďmi. Když je čtete, může se vám stát, že narazíte na splněnou předpověď, které si dosud nikdo nevšiml nebo která se stala až po posledním vydání knihy.

Já bych se tak nedistancoval od jevů, kterým nerozumím. Představuji si, že skuteční jasnovidci, z nichž by mezi tisícem inzerovaných mohl být jeden skutečný, neodhalují fatální nezměnitelnost a nevyhnutelnost Osudu. Mám zato, že oni nějakým způsobem vidí budoucnost, jako by mohli nahlédnout třeba za roh. Oni vidí to, co někde v budoucnosti reálně existuje, jako by se tam mohli podívat. Když si chci v počítači

**Díváte se, čtete nebo nasloucháte věcem
rozumem a zkušenostmi nepochopitelným
a říkáte si: tomuhle věřím, tomu by se při troše
dobré vůle dalo věřit, tomu sotva a tomuhle už
vůbec ne. Jako ta myšička, co vařila kašičku.**

nalistovat stránku textu ležící uprostřed, nemusím listovat postupně, mohu ji kliknutím najít rovnou, ačkoliv jsem ji napsal třeba jako třicátou. Někteří vědci říkají, že minulost, současnost a budoucnost existují v jisté formě současně. Takže nejde o nezvratný Osud, ale o schopnost vidět to, co bude, jako by to bylo už teď. Proč, to nikdo neví, a ze všech nejmíň věda, na kterou jsme tak hrdí.

Proč existuje tak udivující shoda astrologických výpočtů s lidskými povahami a sklony? Nemluvím o tom, když vám bude někdo vykládat z postavení planet, že příští týden se máte vyhnout finančním transakcím a sporům se šéfem, ale věnovat se sportu, že uspějete ve vztazích, zlepší se vaše zdraví apod. Nalezenou shodu nemůžeme snadno a jednoduše zavrhnout jako nesmysl. Astrologie je systém založený výhradně na čiré empirii a nikdy se za vědu nevydávala, tak ani nemůže být pavědou. Proč funguje empirie – zkušenost? Protože je ověřená. Na empiricky zjištěné léčivé účinky bylinek věda přichází ex post a má často co dělat, aby jejich působky nacpala do chemických formulek. Astrologie je pozorování a třídění jevů staré úctyhodných sedm tisíc let. Za tu dobu se už mohlo ledacos ověřit.

Daniela Fischerová, vynikající žena, spisovatelka a dramatička, která má jako koníčka astrologii, říká, že v ní nejde o vliv planet, ale že je to jen jakási koincidence jevů. Pokud bychom vyloučili vliv nebeských těles, zbyla by k vysvětlení čirá matemati-

ka. Proč by měly lidské vlastnosti, které nejspíš ovlivňují i osudy jejich nositelů, podléhat jakési matematické periodicitě? Proč se distancovat od vlivu planet? Protože není prokázán a zdá se být pavědecký? Na tuto mou otázku mi zmíněná dáma řekla: „Jaké jsi znamení? Štír? Štíři jsou zvědaví a nedůvěřiví.“

Měsíc je pro nás významné vesmírné těleso, protože je nám nejbliž. Je snad zanedbatelné jeho gigantické slapové působení na pohyb oceánů, zemských ker, na sopečnou činnost a na zemětřesení? Proč má veledůležitý cyklus všech žen právě měsíční periodicitu? Možná jste taky četli o lékařovi, který sledoval souvislost úmrtí na srdečně cévní onemocnění s fázemi měsíce a zjistil překvapivě vysokou shodu těchto úmrtí s první a třetí fází měsíce. Přitom nutno vzít v úvahu, že fáze měsíce nejsou ničím jiným než množstvím odraženého slunečního světla, pravda v trochu jiném spektru. Sluníčko, svou pravidelně nepravidelnou činností ovlivňující a podmiňující vše živé na Zemi, nejspíš bude podstatně a zásadně ovlivňovat všechny tvory, člověka nevyjímajíc, a to víc než si myslíme. Planety sluneční soustavy ovlivňují svou konstelací Zemi co do základních parametrů jejího pohybu kolem životadárného Slunce. Jaký div, že by mohly tou konstelací ovlivňovat i modifikace a nuance života na Zemi. Zda odraženým světlem (každá jinou částí spektra a pod jiným úhlem), částicemi, gravitací, ovlivňováním zemského magnetis-

mu nebo něčím dalším, kdo to ví? A kdo může zodpovědně říct, že je to nesmysl? Když jsem nahlas četl svůj podrobný štíří horoskop, a to z knihy, aniž bych zadával astrologům den a hodinu svého narození, nemohl jsem chvílemi číst, jak mě to zasahovalo. Nutno ovšem uznat, že konstelace planet vůči zemi má zcela jinou periodicitu než roční.

Věhlasný skladatel a spisovatel Ilja Hurník se ve své autobiografii zmiňuje o předpovědích, které při spiritistických seancích zaznamenala jeho matka a které se do puntíku vyplnily. Nemám důvod nevěřit tak serióznímu člověku, i když ani v nejmenším na duchy nevěřím. U skutečných věštců a jasnovidců nejsou údajně rozhodující karty, kávová sedlina, křišťálová koule, planety apod. To všechno jsou jen pomocné nástroje schopnosti jasnovidět, o níž mohou panovat než dohady. Nevím, co by si s tím počali páni vědci.

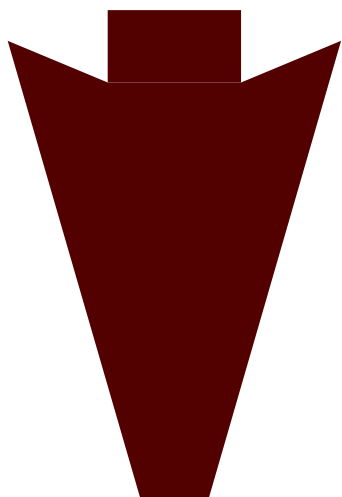
Ano, šarlatány je třeba odhalovat, vědecky zkoumat paranormální jevy. Sem se seriózními výzkumy. Ale tvrdit po odhalení podvodných léčitelů, kterých je jistě dost a dost, že celé léčitelství je podvod? Jistě jste si toho taky už dávno všimli: čím víc kdo ví a umí, tím bývá skromnější. To by snad mohli i programoví vědeckí skeptici. Jestliže něco nechápu nebo něčemu nevěřím, neznamená to ještě, že to neexistuje nebo že je to podvod.

Lubor Dufek

Citrony a pomeranče

Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

Z literárního archivu

ČÍSLO 9, 1. září 1909, ROČ. IX.

Není nic staršího než včerejší noviny. Tuto otřepanou frází se pokusíme v této rubrice trochu rozrušit. Třeba i ve stoletých novinách a časopisech najdeme něco živého. A nemusí to být zrovna anekdota:

Vrchol roztržitosti.

»Ale, paní professorová, proč pak jste tak rozladěna?«

»Jen si považte, můj choť koupil naší kuchařce drahé kožešinové boty a mně dal čtrnáctidenní výpověď.

Sáhli jsme tedy po Vydrových besedách. Vlastně to byl firemní časopis, jaký dnes mají velké korporace. Vydra – obchod poživatinami. Vydrova káva – chutná skvěle! A Vydra k tomu všemu ještě přidával měsíčník plný hádanek, povídek, říkadel, anekdot, právního, lékařského i chemického rádce, listárnu, dětský koutek a tabuli cti, kam vyvěšoval jména svých mecenášů a podporovatelů. Bylo to, jako by dnes třeba Albert vydával časopis, kde by nepropagoval své zboží, ale k příjemnému nákupu by vám ještě přidal kvíz a povídku od Petra Šabacha či Magdaleny Wagnerové. Nepřidá. A tak vám my posíláme první z povídek z Vydrových besed.

Paul Arene

Manželé Pomponetovi

Znáte historii manželů Pomponetových, již se stali obětí malířství? Nemyslete však, že bydleli v končinách, kde se pěstuje nejvíce malířství, leč na dvě hodiny od Paříže v hezké vesnici, kde je řada bílých domků mezi hustým lesem a klidnými břehy Seiny plnými puškorce a leknínu.

Manželé Pomponetovi, kupci v koloniálním zboží, žili klidně. Jich krám, jediná ozdoba ulice, byl čistý a hojně navštěvovaný. Nad dveřmi visel nápis:

„Pražná káva M. Pomponeta“

Lidé nevěděli, že by ji pražila paní. Na pět mil kolem nechtěly hospodyně jiné kávy jen od Pomponetových. V krámě byl stůl plný, láhve stály v ladných řadách, na pultě, čistém jako zrcadlo, leskly se mosazné váhy. Někdy zabloudila tam moucha, bzučela a tloukla se o strop, na konec se přilípala na červenou hůlku cukrovou, oblíbený pamlsek chlapců.

Pomponetovi manželé měli podivného souseda. Byl hubený a mrzutý, se sporým knírem a kozí bradou, korektně byl oděn, mluvil málo, pozdravil jen toho, kdo ho pozdravil. Bydlel sám, s nikým nesousedil, předstíral vážně, že se zanáší malbou.

Přes úzký plot viděli ho sousedé Pomponetovi, že se večer prochází ve své zahrádce, zcela obyčejné městské zahrádce. Nasázeny tam byly angrešty a po ohradní zdi šplhala se réva.

Chodil, odkopával kaménky špičkou střevíce a chvilkami zůstával státi, aby pozoroval běh oblaků. Častěji postál dlouho na místě, když krásné slunce zapadalo a obloha se rděla nachem.

Odkud byl ten muž a co dělal?

Dvacetkrát aspoň zakašlali manželé Pomponetovi za plotem, myslíce, že na ně promluví.

Muž však nepromluvil.

Manželé Pomponetovi prohlásili ho za blázna a vycítili proň jakousi nenávist.

Jednou našli manželé na půdě rozličná stará prkénka z beden i myslili si vystavěti z nich pavillonek pro holuby a králíky. Pa-

„Dobře, nemluvme
tedy o penězích. Záleží
mně mnoho na zmizení
toho pavillonku.
Poslechněte návrh
sousedův, přátelův...
Jsem malířem,
odstraňte pavillonek
a vymaluji vás oba.“

Manželé namítnuli, že
mají již své fotografie.

Ošklivý pavillonek
zůstal a znetvořoval
sousedovu oblohu.

villonek rychle rostl v koutě zahrady, podél
plotu sousedova.

Jevil zvrhlý vkus, návrhu měl plecho-
vou korouhvičku, jež větrem střípala.

Manželé Pomponetovi byli velice potě-
šeni.

Soused však zastavoval vícekrát své
kroky na svých procházkách před šklebící
se silhouetou, která rostla den ode dne za-
stiňujíc mu zbylý kousek oblohy.

Jednou ráno přišel soused do krámu:

„Pane Pomponete, vystavěl jste pěkný
pavillonek.“

„Není-liž pravda, že je hezký,“ zálibně
odpověděl kupec s význačným posuňkem.

„Je hezký, ale překáží mně, nechtěl bys-
te jej dát na druhý konec zahrady?“

Po té se tvář Pomponeta zakabonila.

„Nic není snažšího, neboť je z prken,
lze jej zbourat“ ... „Zaplatím rád dělníky...
a něco k tomu přidám.“

Paní Pomponetová, která byla při této roz-
mluvě, odmítavě a nevrle pohodila rukou. –

„Dobře, nemluvme tedy o penězích. Zá-
leží mně mnoho na zmizení toho pavillon-
ku. Poslechněte návrh sousedův, přátelův...
Jsem malířem, odstraňte pavillonek a vy-
maluji vás oba.“

Manželé namítnuli, že mají již své foto-
grafie.

Ošklivý pavillonek zůstal a znetvořoval
sousedovu oblohu.

Po několika letech soused zemřel.

Manželé Pomponetovi se dozvěděli
z novin, že se jmenoval Eugene Delacroix,
a že byl znamenitým malířem.

Z počátku bylo jim to lhostejné.

Jednou přišel do krámu krajinář s krabi-
cí a slunečníkem na zádech, aby si koupil mo-
touz. Vypravovali mu o pavillonu. Privil jim,
že provedli hloupost, že by dvě podobizny De-
lacroixovy stály nejméně 20 000 franků.

Manželé toho hořce litovali a pojali
strašný vztek proti Delacroixovi, že jim
o tom dříve neřekl.

Od té chvíle jim život zhořkl.

Nadarmo prodávali kávu, nadarmo
ukládali peníze. K jejich jmení, ačkoli pěk-
nému, stále něčeho scházelo: tj. dvacet tisíc
franků, ke kterým by jim žádná lidská moc
více nepomohla.

Druhdy tak veselé, prožívali nyní smutné
dny, myslíce na to, a se hádali.

„To jsi ty nechtěl, povídám.“ – –

„Byl bych přivilil, kdybys byla na mě
nemrkla!“ ...jednou se dokonce tloukli.

Tehda paní Pomponetová rozbourala
pavillonek.

Pomponet se dal od té události do pití,
chodil do hospody a když byl notně opilý,
nadával Delacroixovi – zlodějů.

přeložil
A. Sellner
připravil
M. Groman

A nyní jak jsem přišel na to, že Gottwald je též z naší krve : v roce 1966 jsem přiletěl ze Sýrie do Říma na mé velké anabazi za svobodu. Tuto anabazi jsem popsal již v býv. "Katolíku", byla to vsutku dobrodružná odysea bez pasu, bez haléře přes Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko, Turecko, Sýrii, Kypr do Itálie a z Itálie do USA. Když jsem se ocitl v Římě, navštívil jsem palác NEPOMUCENUM, kde měl sídlo kardinál Beran. Když jsem mu vyprávěl kolik let jsem ztrávil v komunistických věznicích, velmi se o to zajímal a jeho zájem vyvrcholil, když jsem mu sdělil, že se mnou ve vězení u "Dvou lvů" v Olomouci seděl 2 roky Dr. theologie kněz Vašica. Kardinál přímo vykřikl: "Honem mi vše o něm vyprávějte. To byl jeden z mých nejlepších spolužáků - velmi šprýmovní člověk..." A tak jsem byl kardinálem zván každý týden na "besedu", z čehož vznikly me "Hovory s kardinálem Beranem". Při jedné takové besedě mne kardinál překvapil otázkou: "Skácele, umíte pít?" Zprvu jsem se nad touto jeho otázkou pozastavil a rovněž žertovně jsem mu odpověděl: "Jen postavte na stůl toho vašeho mešního vína a zkusíme to..." Kardinál se zasmál a pokračoval: "Když vás tak poslouchám, vaše gestikulování, argumentace jsou úplně stejná jako u Gottwalda. Já jsem se s ním stýkal velmi často, neboť on byl předsedou vlády a já jako pražský arcibiskup, takže jsme přicházeli často do styku. On rád se napil, hlavně když v naší společnosti byl jeho přítel Jan Masaryk a to bylo mezi nimi dovádění a žertování. Když již byl Gottwald trochu ve vyšších sférách, vždy si pobrukoval písničku: "malý hošík černovlasý své manince žaloval, že když si na návisi hráli, každý ho odstrkoval..." Při tom měl vždy na kraji a sděloval mi, že je Skácel, že jeho otec byl svědce jeho matky. František Skácel, matku si nevzal za ženu, takže má jméno po matce. Já jsem na to moc nedal, neboť Skácelů je na Moravě habaděj až jsem přiletěl do New Yorku a vypátral jsem naši větev amerických multimilionářů a viděl obraz otce Ethel Kennedyové Jiřího SKACELA narozeného 1892 v Chicagu, až mne zarazila podoba s Klementem

Gottwaldem. Už jsem byl doma a když jsem si vzpomněl na slova kardinála, že Gottwald je vlastně Skácel napsal jsem jménem mé bytné na Ministerstvo vnitra do Prahy a to mi svým přepisem potvrdilo, že Gottwaldův děda byl Ctibor SKACEL. Inu dva úžasné kontrasty: Jiří Skácel, majitel společnosti se sídlem v New Yorku, mající podniky po celém světě s ročním obratem 500 mil. dolarů - tato společnost patří výhradně Skácelům a první komunistický prezident BRATRANCI. Chtělo by se i říci o americké větvi našeho rodu "vzestup a pád". Tuto větev pronásleduje tragédie za tragédií: Jiří Skácel vnuk emigranta Jiřího Skácela se narodil v Chicagu. Oženil se v roce 1918 s Annou Bránkovou, rovněž moravského původu, která si poameričtila své jméno na Brannack a chválila se, že je of "Irish" extraction - inu v USA každý chce být jen Irish. Ti měli sedm dětí, tři kluky a čtyři děvčata mezi nimi i Ethel, která se v roce 1950 provdala za bratra Kennedyho. Jiří Skácel se svou ženou Annou letěl svým vlastním letedlem z New Yorku do Los Angeles, zastavili se v Tulse, letadlo se pět minut po startu zřítilo a oba i s dvěma piloty zahynuli. To bylo v říjnu 1955. Vedení jejich mamutí společnosti převzal jejich syn rovněž Jiří Skácel, jenž se oženil s Patriciou Korunovou, rovněž českého původu. Ten letěl se svými přáteli v roce 1966 na svou velkou farmu do Bruneau v Idaho se letadlo zřítilo a Jiří se svými čtyřmi přáteli tam zahynul. Jeho manželka Patricia přesně za rok se udusila při jídle. Další bratr Ethel Kennedyové James Skácel měl jediného syna Jiřího. Ten v roce 1967 narukoval do války ve Vietnamu a za měsíc jeho mrtvé tělo přivezli k pochování do hrobu našich předků v Californii. Pak tragédie se zastřelením manžela Ethel Kennedyové-Skácelové senátora Roberta Kennedyho v roce 1968. Nejmladší bratr, který vede nyní jejich mamutí společnost jako chairman of board loni ztratil svoji ženu - zemřela na rakovinu, zanechavši 6 kluků ještě malých a jednu dceru. Je zajímavé, že v našem rodu se objevuje stále počet dětí v sedmičce. Nás bylo též sedm: 2 syni a 5 sester. Osudy tohoto rodu v USA popíši později.

Dnešní ukázka z archivů není tak přesně košer, protože jde o fotokopii z nějakého delšího textu, který byl publikován 2. prosince 1977 v „Hlasateli“. Nejspíše nejde o „Nedělního hlasatele“, který vychází od r. 1894 v Berwynu (Chicago), ale o „Hlasatele“, taktéž vydávaného v Chicagu, vycházejícího od r. 1891; je snad nejstarším česko-americkým periodikem.

Jak se mi tento dvojlist dostal do spárů, taktéž nejsem schopen zjistit, ale protože jsem v posledních 15 letech likvidoval tři pozůstalosti po příbuzných, tak bych vysvětlení viděl tam.

Každopádně na konci roku 1977 vyšel článek, vzpomínkový pel-mel (od autora jménem Skácel), ve kterém je zajímavá jedna část (a proto ji někdo ofotil a přivezl do domoviny). Takže: Autor se při útěku z ČSSR (1966) dostal do Říma, do Nepomucena a hovořil zde s kardinálem Beranem. „Při jedné takové besedě mne kardinál překvapil otázkou: „Skácele, umíte pít?“ Zprvu jsem se nad touto jeho otázkou pozastavil a rovněž žertovně jsem mu odpověděl: „Jen postavte na stůl toho vašeho mešního vína a zkusíme to...“ Kardinál se zasmál a pokračoval: „Když vás tak poslouchám, vaše gestikulování, argumentace jsou úplně stejná jako

u Gottwalda. Já jsem se s ním stýkal velmi často, neboť on byl předsedou vlády a já jako pražský arcibiskup, takže jsme přicházeli často do styku. On rád se napil, hlavně když v naší společnosti byl jeho přítel Jan Masaryk a to bylo mezi nimi dovádění a žertování. Když byl Gottwald trochu ve vyšších sférách, vždy si pobrukoval písničku: »malý hošík černovlasý své manince žaloval, že když si na návisi hráli, každý ho odstrkoval...« Při tom měl vždy na kraji a sděloval mi, že je Skácel, že jeho otec byl svědce jeho matky František Skácel, matku si nevzal za ženu, takže má jméno po matce.“ Vidět Gottwalda, jak má na krajíčku (zde psáno na „na kraji“, což má neobyčejně symbolické konotace), by nebylo marné.

Informace, že Jan Masaryk byl jeho přítelem, dnes dokonce zní jako velezrada. Ale podstatné na tom je, že v dalších větách, v rozuzlení, v poznání, se dozvíte, že Ethel Brannacková, která se v r. 1950 provdala do rodiny Kennedyů, byla vnučkou exulanta Jiřího Skácela, bratrance Gottwaldova otce. Nebo tak nějak... Zkuste si to když tak namalovat.

Dneska to bylo jako ze „Spy“ nebo jiného společenského magazínu. Ale taky proč ne, když je duben, čas aprílů a žertíků?

Jakub Šofar

Strž (velký recenzní prostředek)

Cisterciácké domino

Cisterciácké domino

Cisterciácké domino

Cisterciácké domino

Tohle jsem si vzal asi
za 30 korun – Projekt
Slunce. Obálka je dost
úděsná, graficky
špatně udělaný kýč,
ale vnitřek ani zas tak
špatný není. Jiří Mašek
stojí za projektem
k získání peněz na
ozdravný zájezd dětí
trpících alergiemi
a ekzémy do Itálie.

Protože je víc cédéček než místa, a klidně bych mohl mít do foroty napsáno tak na dva roky, tak teď to trochu zkrátím a vezmu to hopem. Z končícího bazaru v Jazz klubu Železná jsem přitáhl hejno cd. Jedním z nich je řadovka **Roxy Music** z r. 1976 *Viva!* Kapela si dala do r. 1978 pauzu (stejně to lepší už bylo za ní), *Ferry* se „uživil“ jako sólista, tak kapela (s *Manzanerou* a *Wettonem*) vydala koncertní nahrávky 1972–1975 (8 skladeb nahraných v Glasgowě, Newcastleu a ve Wembley), v r. 1989 byly nahrávky digitálně remastrovány. No – vůbec to není marné, je to hudba z jiného světa (za 200 Kč).

V tom samém „krámu“ za 140 řadovku **Neila Younga** *Landing On Water* z r. 1986. Psáno jest, že Young procházel slabým obdobím (skončil s *Crazy Horses*). No, jeho slabší období ještě neznamena špatnou hudbičku. Všech 10 skladeb je jeho. Co by za to dali mnozí naši přeborníci, jak rádi by vyměnili jeho slabé období za svoje nejlepší...

A jedem dál. Pořád výprodej. *Family Values Tour 98. The Biggest Show of Stars For '98. First Time Together*. Jasně? Tak ještě přidám: *A Rock n' Roll Extravaganza!* Na jednom cd se sešli **Incubus** (1 ks), **Orgy**, (3 ks), **Limp Bizkit** (3 ks), **Ice Cube** (3 ks), **Rammstein**

(1 ks) a **Korn** (4 ks). Tohle bych sice normálně neposlouchal, ale za 90 kachlí se dá zakoupit. Nalákali mě *Ramštajni*, ale nakonec jsem nejvíc skouzl *Korn*, protože první skladbu začínají s dudama – a to já můžu. Teda, přiznám se, že nevím, jestli bych takový koncert přežil.

Tohle jsem si vzal asi za 30 korun – **Projekt Slunce**. Obálka je dost úděsná, graficky špatně udělaný kýč, ale vnitřek ani zas tak špatný není. Jiří Mašek stojí za projektem k získání peněz na ozdravný zájezd dětí trpících alergiemi a ekzémy do Itálie. Udělalo to vydavatelství Good Day Records a Pupava (1997), podepsán je Jiří Mašek. Na cd je 19 skladeb, většinou s velice známými interprety z oblasti folku, country a dalších kotlíkářských kategorií a subkategorií. Protože to není moje parketa, tak nevím, jestli se pak písničky dostaly i na řadová alba, nicméně za ty peníze to určitě není vyhozená investice. Jsou zde dvě zajímavé předělávky: G. Harrison (*Stráníci*) a J. Joplin (*Nezmaři*). A další – *Lenka Slabá*, *Vojta Zícha*, *Spirituál Kvintet*, *Corpus Delicti*, *Vojta Kidák Tomáško*, *Duo Ťuk*, *Pepa Štross*, *Žalman & spol.*, *Českomoravská hudební společnost atd.*

Další kousek – na ten jsem se nechal nacytat. Když **Arthur Brown** rozpustil svůj

Crazy World, založil kapelu **Kingdom Come**, která nahrála na začátku 70. let asi 4 alba. V r. 1988 vznikla v L.A. kapela stejného názvu, kterou založil kytarista a zpěvák německého původu *Lenny Wolf*. Kapela, o které se psalo, že jde o epigony *Led Zeppelin* (tak jim říkali *Kingdom Clone*), měla především první dvě alba (1988, 1989) poměrně úspěšná, to první s eponymním názvem, druhé se jmenovalo *In Your Face*. Výběr jsem zakoupil za 120 Kč. Nejhorší je, že mně všechny tyto kapely připadají úplně stejné. Ale nejsem fanda, nerozumím nuancím...

Tamtéž jsem si za směšných 30 korun nadělil **Bryana Adamse**. Kanadský Newyorčan (1959), hardrockový baladik, začal nejdříve psát pro *Loverboy*, *BTO* nebo *B. Tylerovu* (1977). O dva roky dál se pustil do showbyznysu sám, prvním velkým hitem byla skladba *Heaven*; právě ta se objevila na albu *Reckless* (1984), v pořadí čtvrtém. Největší úspěch dosáhl Adams na začátku 90. let, kdy se proslavil písní pro film o Robinu Hoodovi (a častým hostováním se známými hvězdami – *Tina Turner*). *Adams* je především koncertní hráč, nahrávky nemají takový švih.

Teď si odskočím na Národní, zase jen tak náhodou jsem tam pochodoval pod nějakým azimutem, nakoukl a přivezl si domů

hrst cd. Další **Neil Young**, hodně čerstvý, *Are You Passionate?* (2002). 11 skladeb, typických youngovek, včetně vykládacích, pomalých sól (žádné blázniviny). Autor toho všeho to mastí už 4. desítku let. Za 180 Kč.

A další rychlovkou ze stejného vrhu jsou dvě cd **Tanity Tikaram**. Zpěvačka a skladatelka se narodila malajsko-fijijským rodičům v r. 1969 ve tehdejším Západním Německu. Ve 12 se přestěhovala do Británie, a to už skládala, v 17 letech poprvé vystoupila. Z roku 1988 je první (a neúspěšnější album *Ancient Heart*), je na něm 11 autorských skladeb (produkce *P. van Hoke* a *R. Argent*), příjemný popík, i s dechy, v řadě třetí *Everybody's Angel* je z r. 1991 (14 skladeb). Po něm ještě vyšly 4 další, se stabilní kvalitou, ale kačera bych kvůli tomu tahat nepřestal. Tím to nechci shazovat, ale muziky je děsně moc... Obě po 180.

Na Národní jsem za 180 koupil „tributku“ Krimsnů. Obálka vychází z *Karmínového krále* (z něj jsou tu tři skladby – *21st Century Schizoid Man*, *I Talk the Wind* a *Moonchild*). Tvorba legendární kapely je zastoupena vyrovnaně – *In the Wake Of Poseidon* i *Red*. Hrají *Brand X*, *Chrome*, *Solid Space* či *Astralasia*. Neříká to marný...

Jakub Šofar

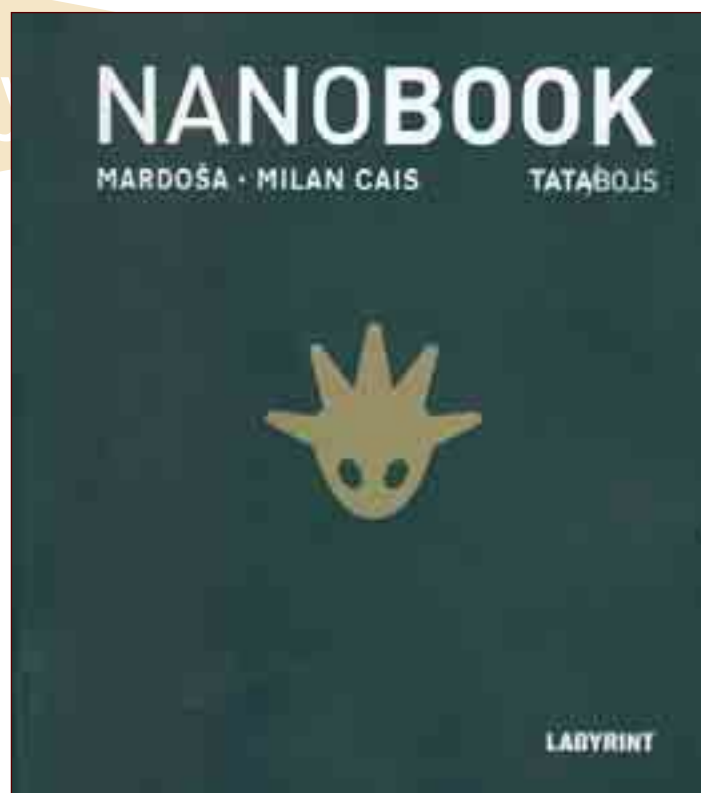
A další rychlovkou ze stejného vrhu jsou dvě cd **Tanity Tikaram**. Zpěvačka a skladatelka se narodila malajsko-fijijským rodičům v r. 1969 ve tehdejším Západním Německu.

Může si
soudný
čtenář
uchovat
nějakou
naději, že
knížka,
kterou se
chystá
číst,
nebude
blbá? Po
jejím
dočtení,
za
předpo-
kladu, že
přistoupí
na
autorovu
hru,
může...

Z jednoduchosti povstavší

Každý, kdo zná (a má rád) texty písni skupiny Tatabojs, bude mít pravděpodobně celkem jasnou představu, co od druhé knihy zpěváka téhle kapely očekávat. Pro ty neznalé, zmíněný zpěvák si říká Mardoša a zmíněná kniha se jmenuje Nanobook. Jazykovou ekvilibristiku, se kterou nám Tatabojs (tedy Mardoša jako autor valné většiny textů) servírují roztodivné ornamenty, autor nezapřel ani v předkládané knize. Jednotlivé hříčky nemá smysl citovat – vytrženy z kontextu ztrácí dobrou polovinu své působivosti. Hlavně však nejsou tím nejpodstatnějším důvodem, proč po knize sáhnout.

Pozoruhodnější a jistě zajímavější je příběh, který nám Mardoša předkládá, to, jak jej vystavěl a co nám chce říct. V podstatě jde o ten nejpitomější a nejotřepanější námět v dějinách literatury: osudový kotrmelec v partnerském vztahu dvou lidí. Obavu z kýčovitosti „křehkého příběhu internetového věku“, jak zní podtitul knihy, ještě umocní příliš jasné vymezení jednotlivých postav hned na předsádce. On je počítačový maniak zahleděný do moderních technologií, namísto zvířete vlastní digitálního psa od nejmenovaného japonského výrobce. Ona je naopak přírodně založená, romantická puťka, která se raději než po internetu brouzdá rosou. Do jejich kupodivu harmonického vztahu vstupuje další dívka, která se v internetové komunikaci skrývá pod nickem 90-60-90. Nadřazeným této dívky, tentokrát však té skutečné, z masa a kostí, jejíž míry tak úplně neodpovídají těm na internetu avizovaným, je šílený vědec, který je světovou kapacitou

v oboru nanotechnologií a který o sobě pochopitelně tvrdí, že šílený není.

Může si soudný čtenář uchovat nějakou naději, že knížka, kterou se chystá číst, nebude blbá? Po jejím dočtení, za předpokladu, že přistoupí na autorovu hru, může – jakkoli překvapeně – konstatovat, že taková naděje přeci jen nebyla planá.

To, co se zpočátku jeví jako fádňá a okoukané, je použito nefádňe a neokoukaně. Tak jako kubofuturismus povýšil geometrické tvary na umění, Mardoša pomocí jednoduchých prototypů vytvořil dílko neotřelé, hravé a dobře fungující. Jednotlivé postavy jsou sice sotva dvourozměrné, postrádají plastičnost, tu však dílu dodává jejich konkrétní zasazení do dějového rámce. Konfrontace protipólů dává vzniknout dokonce i vtipným situacím, nikoli však těm estrádně groteskním, při nichž byste se za břicho popadali, v horším případě urazili autorovým šumařstvím. Protipólů nebo naopak spojnic je v textu hned několik, nejen ten nejhlavnější, tedy technologie vs. příroda. Podobných dějových, vlastnostních a vztahových „čar“ je možné najít tolik, že odkaz ke kubofuturismu se zdá být ještě přílehavějším. Není divu, že celý text drží pohromadě, děj se nerozpadá, jednotlivé, zprvu odtažené epizodky dostávají jasné opodstatnění, nic nevyzní naprázdno. Je to jistě způsobeno i účelným použitím triviálního dějového rámce a také tím, že autor nezalidnil svůj příběh neúměrným počtem postav, jejichž

osudy by se sám hodlal, a čtenář potažmo musel, zabývat.

V neposlední řadě si hloupstibojný čtenář oddychne, že i přes hustou koncentraci moderních komunikačních prostředků, digitálních přístrojů a nanotechnologií se nebude muset potýkat s nudnou sci-fi povídkou nebo nedejbože „revolučním“ cyberpunkovým manifestem.

...

Neopomenutelnou součástí knihy je její napojení na další umělecké obory, a to hned nadvakrát. Nanobook je s trochou nadsázky „multimúžická“. Za prvé jsou její nedílnou součástí ilustrace. Milan Cais je v Tatabojs čímsi jako Mardošovým dvojčetem. Tím, že výtvarně zpodobnil Mardošovy postavy, výrazně zúžil pole čtenářovy fantazie. Démonicko-eroticko-komické postavičky prostě nedávají příliš nadějí, že si příběh „převéde do vlastní žité reality“. Což může uškodit, nebo naopak posílit estetický dojem – vždyť je to jen hra!

Druhou multimúžickou skutečností je fakt, že paralelně s knihou Nanobook vydal Mardoša společně s celými Tatabojs Nanoalbum, takřka muzikálovou adaptaci knihy. Zde se ovšem bohužel příliš projevila jednoduchost dějového schématu. Námet se zdá být nevhodný pro hudební zpracování. Těžko říct, čím to může být způsobeno. Rozhodně to není přeslázeností lovestory, protože nejsladší píseň se zdá být jednou z nejlepších (možná svou chytlavostí), ani tím, že by v ní chyběl vtíp – recitativ profesora docenta Tečky, tedy onoho šíleného vědátora, v podání Jiřího Schmitzera, to skvěle vyvrací. Přesto deska na rozdíl od knihy jako celek jaksí nefunguje.

Pavel Voňka

Mardoša: Nanobook, Labyrint, Praha 2004

Prázdné
ulice se
hemží
novými
a novými
záhadami,
jedna jako
by
oživovala
druhou.
Jenže ty
věčné
hádky
kupící se
na sebe
začínají již
ve druhé
polovině
knihy
pěkně
nudit.

Jiný prostor?

Pěčlivě racionálně vystavěný román. Zklamání pro toho, kdo podlehl iluzi z první třetiny knihy, že se bude pohybovat ve snovém světě ztajených tužeb a nevědomých přání majících podobu fantazijních obrazů. Jinými slovy – každá záhada má své rozuzlení. Schéma tajemství – logické vysvětlení (a nic víc) může být postačující pro povídku, ale od románu člověk čeká přece jen víc než příběh, byť notně spleťtý.

Prázdné ulice se hemží novými a novými záhadami, jedna jako by oživovala druhou. Jenže ty věčné hádky kupící se na sebe začínají již ve druhé polovině knihy pěkně nudit. Navíc bohužel rozum bývá velmi průhledný, stačí jen zachytit jeho fungování a pak už je snadné najít řešení. Logika – jak známo – nepodporuje představivost. Skoro se zdá, že ulice jsou opravdu prázdné. A přitom celou knihou prosvítají sdělení, která stojí za to nepřehlédnout. Jakoby náhodně pronesené věty. Jako by rozum přece jen nemohl úplně všechno pojmut, jako by náhlý a nevysvětlitelný prožitek, pocit či záchvěv iracionálna ukázal na rozlehlost prostoru lidského vnímání a vztahování se. Vzácné a drahé kameny zamíchané do kupy těch průměrné ceny.

Škoda, že se autor rozhodl vše doříct, dovysvětlit, nenechat nic na čtenáři. Má prostě svoji variantu. Jenže při bližším pohledu se nedá přehlédnout, že jsou to jen události, příběhy a lidé v nich, jen konstatování dění a přisouzení určité role jeho aktérům. Proč právě jim a proč právě takto je zdánlivě řečeno, ale stěží se tomu dá uvěřit. Příliš ploché, příliš chladné, příliš srozumitelné. A příliš jednoduché, snad i banální. Taková trochu seriálová psychologie.

Kdyby chtěl Jakub Arbes svého času z některého romaneta udělat román, dopadl by stejně. Poe a jemu podobní tajemno oživující spisovatelé dobře věděli, že méně bývá více.

Na jednom místě knihy stojí, že „snílci dokáží být dobří pozorovatelé a vidět víc než ostatní lidé“. Je samozřejmě mojí chybou, že jsem autora při četbě prvních stran zařadila mezi snílky. Michal Ajvaz se ve svém posledním románu drží především poznání a se všemi svými vědomostmi a znalostmi zachází jako s chemickými látkami v laboratoři – ví, že sodík se vkládá pouze do suché zkumavky. Je prostě nad věcí, a to bohužel tak moc, že nad ní udrží i čtenáře. Mohu-li radit, pak je lépe při poznávání díla Michala Ajvaze začít jinou jeho knihou.

Zuzana Fialová

Michal Ajvaz, Prázdné ulice, Petrov 2004

Strž (velký recenzní prostředek)

O každé z povídek by se dalo dlouho hovořit, nejlépe s tím, kdo tu či onu také četl. Protože s posledním slovem nevymizí z paměti. Tak to bývá s tušeným, nikoli s tušeným, nikoli s vědným.

1 silní lžou, když se bojí

O kouzlení novelou Svíce dohořívají vystřídalo zklamání z románu Zpověď a tyto dvě krajní polohy jako kdyby nedávaly jinou možnost než další četbou hledat hlubší vztah k autorovi a jeho dílu. Naštěstí nakladatelství Academia vydává i další Máraiovy knihy.

Odkaz Ester je souborem čtyř povídek (titulní Odkaz, následuje Řezník, Jižní vítr a Rubínové srdce), Země, země...! je román.

Jsou autoři (i když jich není mnoho), kteří cítí, že slovy lze říci jen zlomek toho, co běží lidským tělem a duší. A tak se nesnaží ani slova hledat, hledají spíš výraz, výraz pro různě intenzivní chvění dějů a prožitků v nich. Neboť jak hovořit například o touze, o vášni, o poutech, která neoslabí čas ani vzdálenost. Nikoli vnější okolnosti, ale naše ztajená přání utvářejí chod života. Jen každý sám cítí „pravdivou“ hloubku svých rozhodnutí.

Není důležité, jestli Máraiovým postavám rozumíme, důležité je, že jim věříme. Zdráhám se napsat, že je dobrým psychologem, neboť psychologie je věda a jako taková se nevyhne definicím a pojmům. Máraiovy postavy jsou snad pro psychologii zařaditelné, leč v prostoru jim daném jedinečné. Příběh není to, co je vyprávěno, příběh postupně vznikne vyprávěním viděného. Autor své postavy pozoruje a vytváří obraz pro čtenáře, a čtenář z vyobrazeného odezírá sdělení. Jedna jediná situace je autorem, postavou a čtenářem prožívaná odlišně, to platí i pro všechny čtyři povídky. Odkaz Ester je vyprávěním o vazbě mezi mužem a ženou, Řezník zachycuje zrod lidské brutality, Jižní vítr staví opravdovost mládí do kontrastu s uzavřeností dospělého světa a Rubínové srdce je zpochybněním rozdílu mezi náhodným a chtěným, mezi skutečným a snovým. O každé z povídek by se dalo dlouho hovořit, nejlépe s tím, kdo tu či onu také četl. Protože s posledním slovem nevymizí z paměti. Tak to bývá s tušeným, nikoli s vědným.

Román Země, země...! je vlastně knihou vzpomínek na konec války a dobu poválečnou (před autorovým odchodem z Maďarska do exilu). A přesto je to románové vyprávění, autor jako kdyby si sám sebe vymyslel. Snad tak tlumil bolest ze znovuzrozeného prožitku, kdo ví. Je to obraz událostí a autorovy vazby na ně. „Celé čtvrtstoletí, v cizině, někdy uprostřed oceánu studivé lhostejnosti, až mi jekaly zuby, vždycky znovu mi přinášelo uklidnění, že jsem měl sílu odtamtud odejít a že jsem tam neprožíval všechno, co se v oněch pě-

tadvaceti letech přihodilo.“ Máraiovým základním požadavkem je reflexe, cítí ji jako bezpodmínečnou nutnost, jako samozřejmou součást uměleckého díla i lidského života. A tak nepřekvapí, čteme-li: „*Pascal věřil, že hlavním orgánem poznávacích schopností je lidské srdce stejně jako rozum (...) Pascal byl velkým básníkem, nejen vědcem: myslel i srdcem, když pátral po zákonech čísel a nekonečna.*“ – pro Máraie je srdce na prvním místě. Pokud člověku (společnosti) chybí pokora a odhodlání k sebereflexi, pak dříve nebo později vnitřně hyne. A sebereflexe vyžaduje zastavení se v čase i prostoru, pohled do vlastní duše. Jedním z projevů nechtění „vidět“ sebe sama je chvat následující po převratných dějinných událostech, stejně tak jako hromadění (čehokoli, v čem se dá „skrýt“). Neboť náhlá změna jedince staví do pozice soudce i oběti zároveň a je třeba se rozhodnout a převzít za své rozhodnutí zodpovědnost. Zdá se, že právě ta všudypřítomná nechuť spočinutí a zadumání byla jednou z příčin autorova odchodu z Maďarska – „*po morálním účtování nebylo nikdy ani stopy*“. A pak za tím následující otupení, nechuť myslet a vnímat, počínající to stav odumírání inteligence (především sociální): „*Začal jsem tušit, že to, co mě obklopuje, není pouhý organizovaný teror, nýbrž protivník nad jiné nebezpečnější, jemuž se nelze bránit: hloupost.*“

Titul knihy odkazuje k hledání nového světa, v němž by bylo možné spočinout. Je to zvolání námořníků, kteří často dlouhé týdny a měsíce nevidí nic než bezkonečný obzor oceánu a kteří již uvykli tomu, že nemají „domov“, že jsou tak trochu stále na cestě, z níž se sice člověk někdy vrací, ale zároveň pro něj návrat nemusí být možný.

Vznikl tak plastický příběh let 1848–1939, kde hlavní slovo dostávají Beneš, Havlíček, Hitler, Gottwald, Hlinka, Hodža, Kramář, Mácha...

Každé nové vyplutí je vlastně zároveň odchodem, či rozchodem. A to je základní téma knihy – reflexe odchodu ze země, která jediná je vlastí, domovem, a vazba na ni je o to osudovější, že jazyk té země izoluje od ostatního světa. A přesto není možné zůstat.

„Existuje – vzácně – takový čas v životě (časem je neměřitelný, někdy to jsou pouze okamžiky), který svatý Jan od Kříže nazývá Temnou nocí duše (...). Nelze ji slovy vyjádřit, ano, později si ji nelze ani znovu vybavit. Síly, které dosud udržovaly v životě rovnováhu – vědomí, zkušenost, ukázkující síla ‚já‘ – přestanou působit, vynucená jednota vědomí a instinktu se poruší. Toto je Temná noc (...). Povědomí zůstává pouze o následcích: o tom, že vztah člověka k sobě samému a ke světu se změnil. Pak následuje rozloučení.“

Hloubkou vnímání prožitku a způsobem vztahování se k němu přes nevyslovené, jen naznačené (neboť jak verbalizovat to, co je v nás uloženo nehlouběji – „Člověk během svého života nejen jedná, mluví, přemýšlí a sní, nýbrž také o něčem mlčí – po celý svůj život mlčíme o tom, kdo jsme, o kom víme pouze my a o tom, co nelze nikomu povědět. Avšak my víme, že ‚pravda‘ je to, o kom a o čem mlčíme: tím, o kom mlčíme, jsme my.“) je blízcem jiného autora smlčených propastí lidského srdce – Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

Doufejme, že česky budou i nadále vycházet další jejich knihy.

Zuzana Fialová

Sándor Márai, Odkaz Ester, překlad Anna Valentová, Academia 2004

Sándor Márai, Země, země..., překlad Anna Valentová, Academia 2004

Udivující Podiven

V dobách hluboké normalizace se sešli (i když nikdy dřív moc basu nedrželi) historik a socialista Milan Otáhal, politolog a váhavý liberál Petr Pithart a psycholog a neviklatelný křesťan Petr Příhoda. Společně – tak trochu opření o Aristotelův údiv jako pohnutku poznání – coby společný pseudonym vzkřísili Podivena, sluhu svatého Václava. Chtěli totiž společně posloužit české paměti. V době, kdy bylo zřejmé, že nepíší pro široké publikum, zplodili rozsáhlý esej o dějinách českého politického národa. Vznikl tak plastický příběh let 1848–1939, kde hlavní slovo dostávají Beneš, Havlíček, Hitler, Gottwald, Hlinka, Hodža, Kramář, Mácha, Masaryk, Palacký, Rieger, Peroutka, Stalin i Švehla. Podivenovi Češi v dějinách nové doby jsou – jak patrně – práce vycházející z tradiční středoevropské perspektivy střetání a potýkání politických režimů a ideologií.

Podivenovy české moderní dějiny vyšly po listopadu 1989 už dvakrát – přestože nejsou tak literární a čtivé jako třeba Tigrisův Průvodce inteligentní ženy... nebo tak historicky objevené jako ve své době rovněž zakázané práce Jacquese Rupnicka, Karla Kaplana či Viléma Prečana. Proč tedy podobné monografie, vzniklé z potřeby konkurovat komunistické historiografií pokusem o pravdu, vycházejí ve stále nových vydáních? Patrně pro své názorově pevné usazení. Zmínění tři Podiveni sice nemohli prozkoumat všemožné tajné, čerstvě otevřené a kdo ví jaké ještě

archivy, ale na to, co věděli, měli názor – tedy prvek, který mnoha novodobým studiím žalostně chybí. Jakoby jen v dobách hluboké normalizace se dalo zachytit třeba toto prosté pozorování: „...z české tragédie roku 1938 vyplývají přinejmenším dvě užitečná poučení. Že zaprvé není radno promeškat příležitost k obranně jakkoli nevýhodné, protože může být příležitostí poslední. A zadruhé, že po porážce není tím nejpraktičtějším počínáním hledání viníka, nýbrž hledání východiska.“

Martin Groman

Kateřina Komorádová

Ve znamení Jednorožce

Roztáhne svá křídla a zabuší jimi na okno.
Na parapetu zůstanou větvičky stop tajícího sněhu;
tmavým okem zamžourá dovnitř,
mezi rozvrzané postele a kovové noční stolky
kymácející se do rytmu příchozích povinných návštěv.
Smích se tu nenosí -
místo toho kroužky ticha navlečené na vlasce kolem krku
a jed v injekčních stříkačkách místo náušnic.

Netrpělivě přešlápne, zobák schová do bílého prachu
na vyduté hrudi a zívne.
Fakt zívnul, věř mi.

Najednou je tu divně prázdko.
Ale ne jako každý večer. Tak nějak víc prázdko.
Protože tohle prázdko je uvnitř mě.

Vrátíš se, vím.
A třeba mi zase pomůžes s matikou.
Nebo na mě zavrčíš, ať nešoupám nohama.
Nebo mi utečeš a ze vzduchovky budeš střílet sám,
nebo mi napíšeš, ať to slzavý údolí netrvá dlouho,
nebo mi přineseš irský citróny a půjčíš na letenku,
nebo mě pohladíš, že to se prostě stává, že princ na bílém koni
neexistuje...

To až se vrátíš, jo?

Hnědým korálkem naposledy zamžourá dovnitř
a s ladností sobě vlastní se otočí na jedné tlapce.
Shodí okovy dnešního večera,
z křídel sesype krystalky ledu a mých vzpomínek...

Jenom šedý stín po něm zbyl.

Věřit nestačí

Budí se za tmy a
s touhou
opít se večerním klekáním,
co ji tehdy provázelo až
k jeho dveřím, když
nocí dlouhou
dozníval cinkot tramvaje.

Usíná sama,
v rohu schoulená a
přikrytá ranní mlhou, ve
které sokol jejích snů
ztratil svůj směr;
odhání kočku, co lísa se jí
u nohou, a
setřásá její faleš, co vsakuje
se jí do všedních
dnů
a nocí.

Věřit nestačí.

leden 2005

únor 2004

O sobě do e-mailu (dokument :)) Po svete chodim uz 22 let (tedy jinak: jeho svetlo mi zasvitilo do oci na podzim roku 1982, a to v Jindrichove Hradci:)) Po gymplu jsem rovnyma nohama spadla do kras a nastrah maticky Prahy, kde jsem tam, kde jsem – na FSV, na zurnalistice:) Mnooo... basnicky jsem zacala psat po prichodu do Prahy, ale povidky, uvahy ci clanky se se mnou tahnou uz od zakladky.

:)

To snad je to nejdulezitejsi.

Po skole chci zachranit hladovejici deti v Africe, dat vsem praci a hlavne bojovat za prava sobu na Aljasce, kde jim chci ted vřít rupu.

:)))) (to tam nedavej, pls – jeste me zavrou za hlavu a slabomyslnost!)

:)))

Ranní koktejl

nakrojenej večer čeká na rozdrčení
v našich zubech střepy z načatý láhve uvězněného
ohně kreslí
krvavou mapu vedle
tvech polibků a tý jizvy z léta
mohli jsme - a přece mojí vinou nemohli

Líný tóny tě zahalujou do černýho
kabátu vzpomínek
lehkosti snad i
mrtvý touhy
v tramvaji mezi lidma
škytající zářivkou
s horkou pomstou v kapse se
vpíjíš do hladový noci

jaký bude ráno?

krystalkový prázdný s velkýma očima modrý
sladký medem přeludu hořký jedem tvých očí

Odřikání

Už ses někdy jen tak brouzдал po pláži?
Když den se svlíká a svojí nahotu
cudně skrejš do tmavýho pyžama?
Puntíkatý není, protože já puntíky nesnáším.

Když se ti vlny hladově zakousnou do kotníků?
Když slepej racek sčítá prázdný mušle na břehu?
Nebo když ti v hlavě hučí příboj prázdných otázek?

Slyšíš? Vidiš?! Nebo, k sakru, aspoň, cejtíš,
jak slaný moře ve mně tepe svoji Osudovou?!
Možná je to čardáš;
s věncem kytek na prsou se zalykám solí
ve vzduchu
a odříkám si pár písmenek pro Tebe.

Pitomech 60 znaků,
který pořád hrajou smutnou komedii o dvou dějstvích:
o představě, touze a přání a
o prázdný tváři, která po Tobě zbyla v rámečku na stole.

Odříkám si sklenici ranní mlhy,
odříkám si koupel ve vaně plný vzpomínek,
bosky se brodím v blátě včerejšího přílivu a
odříkám si poslední šanci
podívat se dnešku do očí.
Do tvech očí.

12. 11. 2003

7. 4. 2004

Sen o minulosti

Je to pořád dokola. Visím hlavou dolů, opilecky se motám, směju se, pláču. Bojím se otevřít oči, dýchám směsici vůní, a přitom všem potkávám...

„Pojedeme z kopce do kopce, poslední volná místa pro Janinku, Kateřinku i Zuzanku a už to jede už to frčí na tom našem kolotoči...“

další prodloužená jízda,

„...kdo nehraje nevyhraje, přistupte blíže, není to žádný podvod žádná léčka, jen pojdte paní Marie, zkuste štěstí na našem magickém kole...“

ne, děkuju, já opravdu ne,

„...uvolněte jízdní dráhu, Hrdino ven, za chvíli budeme startovat...“

„Mami, kup mi cukrovou vatu...“

„...sešlápněte pedály a točíme volantem, točíme...“

„Jiříčku, zamávej, Jiří tady, zamávej...“

„...naše terárium je jediné na světě kde uvidíte 100 druhů plazů 150 druhů článkovců...“

„...vystřelíš mi růži, Jeníku?“

„Ne, Ferdo!“

„...jedinečné exempláře až z daleké Afriky a to vše za pouhých 40 Kč...“

„Vidíte, všechno je možné a chcete-li vidět víc vstupte do našeho stanu...“

„Dámy a pánové, kdo se přihlásí, kdo dobrovolně vstoupí sem k nám...“

Seděla jsem v malém červenožlutém stanu a zvědavě se rozhlížela. Všude seděli ti, kte-

Nad'a Vávrová

Narozena 6. dubna 1975.

Po maturitě na SZŠ studovala na Konzervatoři a Vyšší odborné škole J. Ježka, obor hudebně dramatický se zaměřením na autorské herectví, potom krátce Tvorbu textu a scénáře tamtéž. Pracovala jako redaktorka, reklamní textařka a učitelka dramatické výchovy. V roce 2002 publikovala knihy pro děti v Nakladatelství Modrý Slon – Delfín Fín, zúčastnila se několika literárních soutěží, kde získala různá ocenění za prózu.

ré jsem znala a ti, které jsem měla teprve poznat...

„Já!“ vykřikla jsem a vběhla doprostřed kruhu...

Ten, co vypadal jako kouzelník mě zavázal oči a roztočil.

Slepá bábo kam tě vedu? Do kouta. Co tam vidíš?

To jsem přece já! Kde? Tady. Doma. Na Smíchově. Třetí patro bez výtahu. Velký prostorný slunný byt. Maminka uklízí, moje starší sestra se chystá na rande, kočička Míša se vyhřívá na parapetu a babička spí.

Já sedím na zítce našeho dvorku, plivu na zem a prohlížím si ty flusance pod sebou. „Co budeme dělat?“ zeptal se Románek a plivnul mi na botu.

„Prase, koukej mi to utřít!“

„Aby si se neposr...“ neochotně mi rukávem své bundy čistil botu od jeho plivu.

„Dáme fotbálek?!“ otravoval David. Už mně ty jejich primitivní hry lezly na nervy. Kdyby tu byla nějaká holka. Opravdová přítelkyně. Moje největší přítelkyně. Kdo by jí mohl být? Klára z přízemí nebo mrňavá Janinka z druhého konce ulice?

Klára byla jedináček, na co si vzpomněla to měla. Vytahovala se s novou panenkou nebo, že jí táta přinesl nedostakový banány a ananas.

„To já jsem dostala tákhleé velkou panenku a chodí a mluví, čůrá a umí i kakat,“ vytahovala jsem se. Koukala na mně s otevřenou pusou a pak řekla: „tak mi jí ukaž.“

„To teda nemůžu, protože máma mi to zakázala, stála spoustu peněz, víš. Už musím domů, čau.“

Klára nemůže být moje největší přítelkyně.

„Hele, co kdybychom si zahráli na doktora?“, řekla jsem těm čutálistům. „Jsem doktor,“ rychle jsem k tomu přidala. Když byl někdo doktor, mohl si dovolit všechno a nemusel se svlíkat do naha.

„Fotbálám hrajem nebo na honěnou nebo na schovku,“ nepřestával David.

„No jasně fotbal,“ vykopl míč Standa a málem rozbil okno sousedce. „Ty vole, ty jsi ale čur...“, vyjekl Románek. „Sem vám to říkala, pojďte hrát na doktora. Dojdi pro Janinu, ať jde hrát taky.“ strčila jsem do Románka, až málem spadnul ze zítky. „Co děláš?!“

„Se nepo..., tak jdeme nebo ne?“ Seskočila jsem ze zítky tak prudce, až mě zabrněly nohy.

Nechtělo se mi hrát fotbal. Nechtělo se mi hrát si furt jen s klukama. A jim se zase nechtělo hrát moje hry. Tak nic.

„Tak čau.“

Poflakovala jsem se sama smíchovskými ulicemi a lezl na mě fantas, jak by řekla babička. Představovala jsem si, že pocházím ze slavné a vážené rodiny. Úplně jsem tý myšlence propadla. Byla jsem někdo jiný. Zrovna šel naproti mě kluk, kterýho jsem tu ještě nikdy neviděla. Vypadal mladší než já, a to mi dodalo odvahy.

Klidně jsem k němu došla a řekla: „Čau, máš chvilku?“

Kluk na mě zíral jak na zjevení a zakoktal: „Prrooč?“

„No“, narovнала jsem se. „Můj táta je režisér, teď právě bude točit nějaký film a hledá kluka, asi jako ty,“ řekla jsem to tak přesvědčivě, že jsem tomu sama začínala věřit a představovala jsem si tátu jak točí filmy jen pro mě. Jdu s klukama do kina ke Zvonu a všichni říkají, že jsem dcera toho skvělého režiséra, a že ten nový film je úžasný a že já budu určitě po něm.

„Ukaž se,“ strčila jsem do něj, aby se otočil. „Máš něco lepšího na sebe?“

„Jo“, řekl nejistě a začal si pucovat špinavý, na kolenou roztrhaný tričko.

„No dobře,“ řekla jsem sebejistě, „tak se umyj, trochu líp se obleč..., teda jestli stojíš, vo to, zahrát si ve filmu.“

„Jo, jasně, že stojím.“ řekl najednou frajer-sky.

„Tak teda, když jo, tak zítra ve dvě odpoledne Na Hromádkový. Víš, kde to je? Pudeš nakonec Grafičárny, zahneš dolů a na

konci je Hromádková.“ Ta Hromádková byla vlastně hospoda. Poslala jsem ho do hospody, kam chodili většinou největší ochlastové a zloději. „Řekni, že jsem tě poslala já a že jdeš za mým tátou. Tak čau.“ Řekla jsem najednou rychle a běžela pryč. Ještě jsem se otočila a viděla jak kývá hlavou na souhlas, i když před ním už nikdo nestál. Bylo mi z toho smutno. Proč jsem ho poslala na Hromádkovou? Tam se přece odváží jen málokdo. Co když... před očima mi běželi ty nejohrovenější obrazy... Druhý den jsem vůbec nechtěla jít s klukama ven. Druhá hodina se blížila. Přece jen jsem se oblékla a vyplížila se z domu. „Ferdo“, ozvalo se za mnou. Otočím se a Jindra si to za mnou šine na kole. Začala jsem utíkat. Jindra šlápnul do pedálů. Myslí si, že si s ním hraju. To určitě. Zahнула jsem místo dolů na Hromádkovou nahoru a vběhla do prvního domu. Uslyšela jsem hroznou ránu a kvílení brzd. Na silnici leželo malé kulaté tělo. Jindru srazilo auto.

Brečela jsem. Kvůli Jindrovi, kvůli tomu klukovi ze včerejška a hlavně kvůli tátovi, kterej se mnou nikdy nebyl a nikdy nic nenatočil....

Uslyšela jsem zvonek! Byl to domácí telefon.

„Haló, haló?“

„Jak dlouho budu čekat než...“

„Babi!? Ty jsi doma, já myslela, že už...“

„Kdepak, všechno je jinak, holčičko.“

„Co dělá máma? Co vařila? Chodí k vám nějaký chlap, viděla jsem ho, co je to zač?“

„Ale babi, máma nevaří. Má moc práce s tím, aby nás uživila. Chodím na jídlo do družiny.“ vymýšlela jsem si.

„Tak to teda ne, to tak nenechám, budete chodit na jídlo ke mně. Ta ženská se zbláznila, vždyť budete mít tuberu. Co je to za chlapa, co k vám furt leze?“

„Nevím, babi,“ lhala jsem.

„Nekecej, Ferdino, dyk jsem ho viděla.“

„No, asi se budou brát.“

Babička najednou zbledla, chytla se za srdce a přestala mluvit.

„Babi, to je legrace,“ chtěla jsem jí uklidnit.

„Ta je schopná všeho, jen aby mě přivedla do hrobu, ale počkej až umřu, ona bude litovat. Podej mi prášky.“ Podala jsem babičce prášky na srdce a litovala jsem toho, co jsem řekla. Už jsem se s ní nechtěla bavit.

„Ale babi, vždyť ty už přece...“

„Já už to vidím, vezme si toho chlapa, bude okolo něj lítat, prát posraný trenky, všichni jsou to zmetci, už by to mohla vědět.“

„Babi, víš, že budu pionýr, budou nás šátkovat.“

Vůbec mě neposlouchala.

„Babi, budu pionýr.“ Nevzdávala jsem to.

„To tak ještě schází, k tomu všemu neštěstí. Co vás dneska v tý škole učí. Ani otčenáš, se neumí pomodlit a hned pionýr. Jsou to všechno zmetci.“ Vstala z křesla a tak jak byla v zástěře si lehla do postele, přikryla se tlustou peřinou a začala plakat a pomalu se rozpouštět v slzách...

„Vstyk!!“ Zařval mi někdo do ucha.

„Raz, dva, tři, raz, dva, tři, všichni do řady nastoupit! Vyrovnat! Prvá, druhá, prvý,

druhý, pozor! Vpravo hled, vlevo bok, vpravo bok, čelem zad. Kotoulama vpřed a vzad...”

„To snad není možný!“

„Ale všechno je možný Nováková vpřed a vzad...”

„Aleno, mám podivný sny.“

„Vpřed a vzad, pěkně cvičit fyziku, Sparta-kiáda se blíží a nevyčerpáváme se mluvením, že Kymlová.“

Tak to musíme prozkoumat, zítra v šest u babičky.

„...vpřed a vzad...”

Lehla jsem si do babičiny postele.

„Vlezu si k tobě, jó? Babi, vyprávěj mi...”

„Dyk jsem ti už všechno vyprávěla.“

„Babi, tak naposled, jo...”

„Hmmm“

„Toužila jsem po lepším životě. Co je na tom, že jsem nechtěla být jako matka? Vlčet za sebou unudlaný, uřvaný děti, starat se o věčně ožralýho násilnickýho manžela, kterej když se namaže tak mě udělá dítě nebo mě přizabije. Ne, to nebyl život pro mě. Já měla vyšší cíle. Procházet se po městě rukou v ruce s mužem, který má postavení a vychování. Měla bych na sobě ty nejmódnější šaty, vlasy vyčesané do decentního drdůlku a na rukách hedbávné rukavičky s jemným vyšíváním...”

Nevrť se a podej mi napít.

Jednou, když jsme s matkou dřeli na poli, jel okolo Antonín. Usmál se a já mu

úsměv opětovala. Otec se toho všiml. Oči se mu bleskli nenávistí. Vzal mě pevně podpaží a odtáhl mě pryč. „Ty děvko jedna, ty se budeš nabízet chlapům, co?“ Napřáhl ruku a vši silou mě uhodil. „Ale to ti povídám, vdáš se a pudeš z domu, ať si tě hlídá muž.“

Neurčila jsem ani slzu. Jediný, co jsem cítila byla nenávist. Zapustila ve mně kořeny. Matka stála opodál a ani necekla. Nikdy se mě nezastala. Nikoho nikdy se nezastala. Neměla jsem jí to za zlé. Byla chudák. V mládí prodělala zlou nemoc. Musela se znovu učit mluvit, chodit, žít. Tomu hulvátovi porodila tři zdravé děti, o které se starala jak jen mohla, i jemu dělala pomyšlení. On jí na oplátku mlátil a když se ožral vzal pušku a vyhrožoval, že jí zabije. Jedinou obranou jí bylo, že se naučila cítit, kdy otec přijde s násilnickou náladou. To nás vždycy uložila do postele, zamkla a sama odešla do lesa, kde přečkala, dokud se otec neuklidnil. Bohužel, mě před ním uchránit nedokázala. Jednou, když matka zase utekla do lesa, otec se vrátil se zlou náladou a domáhal se, abych mu ohřála večeri. Odemkla jsem a vešla do kuchyně. On mě popadl a začal osahávat. Čpěla z něho kořalka. Bránila jsem se, ale jeho tělo zocelené tvrdou prací bylo silnější. Povalil mě na zem a stahoval si kalhoty. Moji mladší bratříčci tvrdě spali vedla v pokoji. Matka spala v lese. Nechtěla jsem křičet, aby se děti vedle v pokoji neprobudily. Kousala jsem ho, škrábala a on se jen smál. Bylo mi čtrnáct. Nikdy jsem to nikomu neřekla, ale strach a nenávist k tomu chlapovi, který mě zplodil jsem cítila až do morku kosti.

Chtěla jsem mít nějaký vzdělání. Přihlásila jsem se do Rodinné školy. Musela jsem si studium zaplatit. Nebyla řeč o tom, že by mi naši na to něco přidali. Chodila jsem pomáhat sedlákově Doušovi. Pracovala jsem na poli, starala se o dobytek. Byl to slušný člověk. Jejich Antonín se mi líbil.

Myslím, že i on si na mě myslel. Párkrát jsme u muziky spolu tancovali a on mě pak doprovázel domů. Víc nic. Jak to otec zjistil, šel za starým Doušou a napovídal mu o mě ty nejhorší lži. Antonín se na mě od té doby ani nepodíval. Bylo to stejné jedno. Začala jsem věřit, že jsem prokletá. Otec mě pořád znásilňoval. Jednou se rozhodl, že se mě zbaví. Přivedl k nám chlapa o dvacet let staršího, než jsem byla já. V té době jsem ještě chodila do Rodinky, tam jsem byla jediné šťastná a věřila, že škola mě pomůže od té hrůzy doma. Ten chlap se jmenoval František. Choval se svěťácky a k našim velice úslužně. Pořád za mnou běhal až mě dostal do postele. Neměla jsem ho ráda, jen jsem byla nezkušená. Otěhotněla jsem. Jak se to otec dozvěděl, šel za ním, a že si mě musí vzít, jinak, že ho nechá zavřít. Nebylo mi ještě osmnáct. Rodiče mě nechali zplnoletnit. Vzala jsem si starého Františka. Školu jsem nedokončila. Stěhovali jsme se do Prahy. Do toho krásného města, které jsem já vesnická znala jen z obrázků.

Bydleli jsme v krásné čtvrti v jednom z těch nádherných ministerských bytů. František byl ministerským řidičem a tak jsme se neměli zle. Byt byl natolik prostorný, že jsem se v něm ztrácela. Dva balkony, přijímací pokoj, pokoj pro služku, pracovna, dětský pokoj a ložnice. Tu poslední jmenovanou místnost jsem neměla ráda. Každý večer jsem do ní vcházela s hrůzou. František na mě nijak zvlášť nenaléhal, ale jednou za čas se přece jen nechal odbýt. Bylo to odporné. Jak mě lí-

bal, jak se jeho vychrtlé, chlupaté tělo na mě pokládalo, jak se ve mně hýbal a funěl do mého těla.

Ve třetím měsíci těhotenství jsem potratila. Doktor řekl, že Františkovi a mě se nenarodí zdravé dítě. Nějaká genetická chyba. František na tu zprávu reagoval chladně. Ostatně jako na cokoli. Byla jsem ráda, že se náš vztah nepotvrdí v novém životě.

Náš vztah nebyl založen ani na lásce ani na přátelství. Vlastně nevím, jestli se tomu, co jsme spolu žili dalo vůbec nějak říkat. Tím spíš, že nás už nemohlo spojit společné dítě. Vzdalovala jsem se od něj čím dál víc. Žili jsme každý svůj život.

Pak jsem potkala Jiřího.

„Marie, vy jste tak krásná,“ řekl a dotkl se mé tváře.

„Jsem obyčejná ženská,“ podívala jsem se Jiřímu do očí. Měl nádherně modré oči, souměrné mužsky řezané rysy a husté vlnité vlasy.

„Ne, vy jste nejen krásná, vy jste bohyně krásy a já vás unesu.“

„Jiří já...“

„Já vím, nebojte neublížím vám, chci se vás jen dotýkat, hýčkat vás, milovat, dovolte mi to, prosím.“

„Jste neobyčejný muž a já jsem...“ nedořekla jsem to. Nešlo to. Jeho objetí mě omámilo natolik, že jsem zapomněla, kdo jsem. Cítila jsem se nesmírně šťastná, snad poprvé v životě jsem ucítila hřejivý a vroucí cit... Jo, holka, život není peříčko...“

Zachumlala jsem se pod babičinu peřinu. Všechno to tu po ní vonělo. Na stole byl připravený magneták, kdybych náhodou něco vykřikla ze snu. Ála vedle v pokoji pila třetí kafe: „Už spíš?“

„Ne, nemůžu usnout“

„...tak zkus počítat ovečky, já bych spala hned, zívá...“

Oveček už jsem napočítala...

„...jděte od toho baráku nebo vás poleju, slyšíte, zavolám SNB, znělo k našim uším otevřeným oknem...“

„Co to je?“ vyjekla Ála

„Ále, Mišcučka, baba odnaproti, taková drbna...“

„Ta ženská je celá tvoje babička.“

„Hmmm, možná,“ řekla jsem a vstala z postele.

„Vypadá to jako kdyby se tvoje babička přestěhovala akorát do protějších oken,“ kroutila hlavou Ála.

„To těžko. Ty dvě se k smrti nesnášely –“

„Pani, nekrmte ty holuby...“ napodobovala jsem sousedku a hned zas babičku:

„...nekrmím holuby, ale hrdličky a vrabce, á vůbec hlídejte si radši toho svýho blázna...“

„...a vy tu svoji poběhlici...“

„Hele, povídám vy toho mimozemšťana jen těžko postavíte na pevnou zem, cha, cha, cha...“

„Zuzano! Kde seš zas...“

Zrovna jsem se nakrucovala před zrcadlem. Přísně se na mě podívala a řekla: „Uklidila si, co jsem ti nakázala?“

„Ano uklidila. Maminko, že jsem hezká?“, řekla jsem proti zrcadlu a pohladila si břicho.

Máma popošla k zrcadlu, odstrčila mě, prohrábla si své černé husté vlasy, ironicky se ušklíbla a řekla: „Cccc, já jsem hezčí.“ Pak vzala tašky s nákupem, které ležely na podlaze v předsínce a pomalu odcházela do kuchyně. Najednou se zastavila a vyjekla na mě: „Co si o sobě myslíš? Že je někdo na tebe zvědavý... na to tvý nakrucování ...chtěla bys jen honit chlapy, vid? Vidim ti až do žaludku. Jen počkej, já ti ukážu...“

Chtěla jsem utéct, ale ona mě chytila. Vzala mě za límeček šatů, které mi před týdnem ušila, a v kterých bych nejradši i spala, a rozpárala je na mě. Když ze mě spadly úplně, vzala krejčovské nůžky a rozstříhala je na malinkatý kousíčky.

„Ale mami, to přece..., neni, ...to nemůžeš, to není pravda,“ prala jsem se s ní o poslední kousky šatů.

Dostala jsem vztek. Vytrhla jsem jí poslední kus a pleskla jí jím o tvář. Hned jsem si uvědomila, co to dělám, pustila jsem šaty k zemi a utíkala před mámou. Vběhla jsem do druhého pokoje, otočila se, jestli za mnou neběží a vtom se mi do holeně zapíchly krejčovské nůžky.

„Ty mrcho jedna, co sis to dovolila?! Já tě živím, já tě šatím a ty mě budeš nakonec mlátit?!“ nepřestávala máma a bylo jí jedno, že mě právě probodla nůžkami.

Chvíli jsem překvapeně koukala jak mi z nohy pomalu stéká krev. Musela jsem pryč, jinak...?! Rychle jsem ze skříně vytáhla druhý šaty a bosa jsem vyskočila z okna ven. Bylo to jen pár metrů nad zemí, ale šlápla jsem v rozčilení nějak špatně a podvrtila si kotník. Seděla jsem v zahrádce před domem a teprve teď jsem se rozbrečela. V ulici bylo, kromě hlasitých nadávek naší mámy, divný ticho. Z otevřených oken se nakláněli smíchovský drbny a vypadaly, že z těch oken co chvíli vypadnou. Jen Pepík odnaproti koukal z okna tak jako vždycky, s hlavou zvrácenou k nebi drmolil něco k mimozemšťanům.

„Už se tam nikdy nevrátím. Už nikdy nebudu poslouchat ty sprostoty. Slyšíš, nikdy,“ zařvala jsem směrem k našemu oknu. Drbny se ještě víc vyklonili.

„Bráško,“ vzlykla jsem a natáhla ruce jak malej capart, když jsem uviděla jak míří klidným krokem k našemu domu.

„Co tady děláš?“ usmíval se pořádně. Můj starší, krásný bráška. Milovala jsem ho jak nikoho.

„Slyšíš ne,“ hodila jsem vztekle hlavou k našemu oknu, když jsem viděla, že se nemá k tomu, aby mě objal. Bráška se podíval do našich oken a zakroužil hlavou: „Už se zase

rafáte, že jo. Tak to já radši půjdu,“ řekl tiše a otočil se ke mě zády.

„Tak počkej, počkej na mě, já tu už nebudu!“ spustila jsem naplno.

„Neřvi,“ couval přede mnou.

„Tak přece počkej, prosím,“ žadonila jsem.

„Tak pod.“

Sedli jsme si ke stolku a bráška mi objednal panáka. Když jsem přišla ze záchodu, bráška už se vybavoval s nějakýma dvěma holkama.

„Fando?!“

„A co zítra?“ balil je obě. Bráška byl frajer. Nebyl moc vysoký, ale šarm to teda měl. Jeho blondatý vlnitý vlasy a modrý pronikavý oči podtrhovali jemně řezané rysy v obličeji.

„Brácho jsem těhotná,“ řekla jsem nahlas, abych upoutala jeho pozornost. „Máma mě zabije.“

„No tak to jsi teda pěkná kravka. Co jako myslíš, že bude? Vždyť ti není ani osmnáct. S kým to máš?“

„Hele, von si mě vezme, vim to. Teď je na vojně, ale až přijde z vojny, tak si mě vezme. Chceme jít do pohraničí. Furt tam rozdávaj dekrety na domky. Jen potřebuju zplnolit.“

„Ty jsi ale pitomeček naivní,“ řekl Fanouš a dožahl druhýho panáka.

„Koukej se toho zbavit. A ty svoje představy o domku v pohraničí si můžeš strčit víc kam...“

„Copak nevidíš, jak mě vona nenávidí. Vždyť mě málem dneska zabila. Podívej,“

ukázala jsem nohu, na které zasychala krev. „Tebe miluje, tebe chtěla, tebe měla s chlapem, kterýho milovala, ale mě ne. Mě měla jen s nějakým ruským vojákem, kterej jí prej znásilnil. Tak se mstí na mě.“

„Co to blekotáš? Ukaž nemáš horečku?“ sáhnul mi na čelo a pobaveně se na mě podíval.

„Copak ty to nevíš? Myslíš, že tvůj táta je kdo? Sýkora? No tak to si na omylu, chlapec.“

Najednou jsem měla takový zvláštní pocit, skoro radost, že jsem svého brácha něčím dostala. Že teď je ten malej blbeček on a ne já.

„A kdo teda?“ zatvářil se nedůvěřivě.

„Zeptej se jí, ať ti to poví. Máš na to právo, vědět...“ přihla jsem si ze skleničky, „...kdo je tvůj pravej otec.“

Bráška na mě koukal a pořád nevěřil tomu, co jsem řekla. Pak se najednou zvedl a rychle odešel.

„Kam jdeš, kdo to zaplatí?!“ volala jsem a nenápadně jsem vycouvala z lokálu za ním.

„Ty poběhlce jedna,“ tahala mě máma za vlasy z místnosti do místnosti. „Já s tebou zatočím, tahat se budeš a myslíš, že se budu ještě starat o tvýho parchanta. Stoupni si tady na tu židli, povídám, a skákej. Já to z tebe dostanu.“

Ten kretén jí to všechno vykecal. Můj skvělej bráška tý čarodejnicki řekl, že jsem v tom a chci jít do pohraničí. „Uteču, kašlu na vás na všechny, co jsem pro vás? Jen uklízečka, nic, nic.... Já jsem chtěla být herečka. Nebudu skákat, nebudu vám dělat služku,“ řvala jsem tak, že od vedle na nás bušili, ať

toho necháme. Vyvlíkla jsem se mámě a zdrhala pryč. Za ním.

Pustili ho jen před bránu. Když mě viděl, zadržel se nějak smutně nebo zmateně, já nevím. Padla jsem mu do náruče a on nic. Stál tam celý ztuhle. Rozbrečela jsem se. Jemně mě od sebe odtáh. „Hele, nezlob se, já, víš to mezi námi nemá cenu.“

„Co nemá cenu?“ nechápala jsem.

„No prostě...“, řekl šepem do země.

Došlo mi to.

„Aha, takhle je to. Tak co ti ta fúrie napovídala,“ řekla jsem klidněji.

„No, fakt to nemá cenu, nezlob se, já myslím, že jsi hodná holka a že to...“, odmlčel se.

„Co? No co!“ začínala jsem být vzteklá.

„Hele, já už musím, tak ahoj.“ Otočil se a odkráčel.

„Ty sprostáku,“ nezmohla jsem se navíc. V hlavě mi bušilo, vláčela jsem své tělo, které mi najednou připadalo plné hnisu. Chtělo se mi nebýt, zmizet, vyškrtnout se ze svého mizerného života...

„hele a co když je to fakt tvoje babička – třeba...“

„ále nech toho a pod' spát“

počítat ovečky

jedna ovečka, dvě ovečky, tři...

Počítám do desíti, pak jdu k soudružce ředitelce, naposledy se ptám kdo to udělal –

Soudružka učitelka na hudební výchovu přišla a napsala na tabuli: Dnes nemohu mluvit! Budu psát na tabuli otázky a vy budete odpovídat!

„Hej, Lipka, na pošli to dál...“

„Kleinová ...co je?“ „Na pošli to dál...“ Co je to?“ Anča rozbalila lístek, kde bylo napsáno: na nic jí neodpovídejte a pod tím nakreslená čarodějnice

Přihlásila jsem se. „Já jsem to udělala!“

„Pudeš se mnou okamžitě do ředitelny!“

Tak teda jdu a prohlížím si soudružku! Soudružka učitelka na hudební výchovu je zmalovaná, má černý, obarvený, mastný, ulízaný, dlouhý vlasy a brčálově zelenou sukni převázanou červenou stuhou. To soudružka ředitelka je pravý opak. Je upravená, má blondáté načesané vlasy a vůbec působí čistě a uhlazeně.

„Soudružko ředitelko, vždyť chtěla proti mně postavit celou třídu...“ A mluvila a mluvila, ačkoli byla indisponována

Červená modrá fiala, kdes jí má milá trhala, trhala...

Trhla jsem sebou z polospánku. Za trest už snad nikdy neusneme. Vztekla jsem se převalovala v babiččině posteli a přemýš-

lela jsem, jestli je tohle sen nebo není. Čím víc jsem nad tím přemýšlela, tím víc jsem nevěděla, jestli spím nebo bdím a jestli vůbec jsem nebo jestli... Usínám. Běžím z kopce dolů, snažím se běžet co nejrychleji, ale nejde to. Něco je za mnou. To za mnou se mě snaží zavalit, to za mnou je tramvaj. Máma zběsile mává na řidiče, ať brzdí, snažím se utéct, už už je to hned za mnou. Střih. Přede mnou je okno a na parapetu květináč s fialkami. Dívám se na okno a květináč s fialkami padá na zem...

Babička se vyklonila z okna a nasypala plný pytel krup na parapet. Ať se nažerou chudinky. Nemůžu se na to dívat, jak klovou do toho betonu. „Hledám dům holubí...“

Sedím na židli a poslouchám rádio. „Kde je dům holubí...“ Babička křikne: „Ztlum to rádio!“ Ale dělám, že neslyším a ani se nehnu. Babička otevře okno, shodí z něho kočku a už syje holubům kroupy. Vtom vykukne odnaproti sousedka: „Pani, nekrmte ty holuby!“ „Nekrmím holuby, ale hrdličky a vrabce! řekne babička a okno zase zavře.“

„Zpívám ptákům a...“ „Tak ztlumíš to rádio, není tu slyšet vlastního slova!“ Ztlumím rádio a na to babička řekne: „Dej to víc. Není nic slyšet...“

„Míto, hop!“ Míta byla tříbarevná vykastrovaná kočka. Myslela jsem, že z ní vyrostle tygr. Ale vyrostla jen velká vzteklá kočka, která každého, kdo se k ní přiblížil poškrábala. Byl to jediný tvor, který babičce rozuměl.

A zazvonil zvonek. Otevírám opatrně dveře.

„Zdravstvuj, děvčátko. Kde tvajá bábuška? Ty panimáješ meňjáj?“

Babi, děda přijel! Určitě je to on!

Je květen 1945. Do malé vesnice nedaleko Prahy, přijíždějí ruští vojáci. Velí jim Míša. Urostlý, pohledný muž. Ubytují se u Rýšů. V té době sem přijíždí i Marie s malým Františkem. Míša si Marii prohlíží. Líbí se mu. Marie Míšu přehlíží. Míša se snaží Marii přiblížit. Odkládá oštych a zve Marii do restaurace. Marie, přestože nemá náladu na ruského vojáka, nabídku přijímá. Jdou tiše lesní cestou. Míša se chová galantně, nabízí Marii rámě, vstupuje do restaurační místnosti jako první, připravuje Marii židli. Ona mlčí. Ale uvnitř se něco děje. Je vyhladovělá. Rozum jí zakazuje i podívat se na Míšu. Cit jí přikazuje, aby oplatila Míšovi jeho náklonost. Prohodí spolu pár neobratných vět. Pak se Marie na Míšu usměje. Jemu se rozzáří oči. Venku se setmělo. Z restaurace odcházejí i nejvěrnější. Marie se nervózně ošívá. Míša to postřehne. Platí za oba.

Oba vstávají. Marie míří ke dveřím. Míša jemně vezme okolo ramen a obrátí ji směrem do lokálu. Marie se nebrání. Vstupují do malého útulného pokojíčku....

No to určitě. Teď by se sem cpal. Jsem nemocná, řekni mu to, řekla babička a lehla si do postele. Zahradila jsem ruskému dědovi cestu a křikla na něj: „Dů jů spík ingliš?“ „Míto, hop,“ řekla babička nemocným hlasem. „Tak hop Míto...“

„Počkej, vezmeme si na ní rukavice. Na,“ podala jsem Ále rukavice a řekla: „ty jdi z týhle strany a nažeň mi ji sem. Mítěnko, pojď ke mně... No pod, na... No tak mi ji sem nažeň.“ Ale ona se nehýbe, neškrábe, nesycí, nedýchá. „Míto, Mítěnko,“ volala jsem... do nebe?

„Kaško, věříš v boha?“

„Asi už ne.“

„A proč teda chodíš do kostela?“

„Kvůli mámě, já jí nemůžu říct, co si o tom myslím. Ona hodně věří. Ale až budu úplně dospělá chodit tam nebudu ani svatbu tam nechci. Byla by to ode mě lež. Jestli nějaký bůh je a ať se jmenuje jakkoliv, tak je ve mně a ne v kostele. A ty lidi, kteří si říkají služebníci boží, nevím kdo jim dává právo nakazovat a dávat rozhřešení druhým, jsou taky jen lidi a hřeší.“

„A ty věříš v boha, Ferdo?“

„Vlastně ani ne. Věřím na živý a mrtvý. A ty mrtvý ty...“

Všichni jsme stáli v černém, v pozoru, seřazený podle velikosti a zarytě mlčeli. „Upřímnou soustrast.“ „Upřímnou...“ „To víte, stáří, nemoci... Je to pro ní vysvobození,“ řekli vzdálení. „Mohla tu s námi ještě být,“ řekli blízcí. A já slyšela babičku, jak mi říká: „Naděno, pomodli se! Jak jsem tě to učila?“ „Já vim...“ Andělíčku můj strážníčku, opatruj mou dušičku, od nemoci a zlé moci.

Ach, jo babi, já miluju Hoznoura a mě zase miluje Hrdina. Nemůžeš to nějak zařídit, aby mě miloval ten správný? Dostala jsem lístek s probodnutým srdcem, na kterém bylo napsáno: chceš se mnou chodit? Odepíš. H. Hrdina. P. S. Miluju Tě. Ale já miluju Hoznoura! A píšu Hrdinovi: Ahoj, ještě si to musím rozmyslet. Ale co si chci rozmýšlet, babi?

„A to máš jedno. Hrdina nebo Hoznour – vobojí je to vod H. A pod sem, vostřihám tě. Přes ty chrouny už nemůžeš vidět!“ Šmik. „Co ste vařili? Nemáš hlad? Máma nevařila, že jo? Budeš chodit na vobědy ke mně.“ Šmik. „Ta mlíkařka mě zase vokradla. Míto, di dolu. Di dolu! A ty koukej říct mámě..., drž! Udělám ti takovej sestřih... Co sem to chtěla? A co ve škole? Máš pětky,

že jo?“ Šmik. „Hele, ten inženýr zezdola mě udal... Že prej krmím holuby. Že znečišťuju veřejný prostory.“ Šmik. „A von ne? Von je znečišťuje? Takovej smrad – tak držíš? – tam z toho jejich bytu de. A ten jejich pes mi tady věčně sere pod vokna. „Kdo to má čuchat?“ sem mu řekla.“ Šmik. „A jestli to neví, tak sem nemocná stará žena a nesmím se rozčilovat.“ Šmik. „To von bude platit za znečištění! Udavač... No sprostěj byl na mně...“ Šmik. „Tak a je to... No – vzala jsem ti to trochu víc. A tady vepředu...“ Šmik.

Kouzelník lusknul prsty a sundal prudce šátek z očí. Otevřela jsem oči. Pár vteřin jsem neviděla vůbec nic. Pak se oči pomalu smiřovaly se světlem a začali vnímat jednotlivé obrazy.

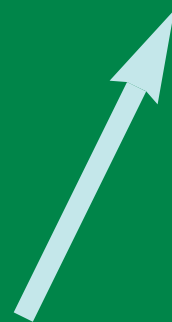
Ten, co byl kouzelníkem stál naproti mě a díval se mi do duše. Nebylo to příjemné. Přesto jsem neuhnula. „Co tam vidíš?“ řekla jsem plaše. Mlčel.

„Co tam vidíš?“

„Tebe,“ řekl konečně a odešel. Stála jsem uprostřed prázdného červenožlutého stanu. Sama. S vytrácející se minulostí a beze snou přítomností svých Já.

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Marcela Pátková své básně v Dobré adrese už zveřejnila (2004/1), takže její zařazení do Literaturistického průvodce není z mé strany žádným editorským objevem. Publikovala i v Tvaru a Hostu, obsadila druhé místo v soutěži Hořovice Václava Hraběte a Mirek Kovářík jí poskytl prostor v rozhlasovém Zeleném peří. Jediné, co Marcele ještě schází, je vlastní sbírka.

Nakladatelé a movití milovníci poezie ji můžou oslovit na e-mailové adrese marcela-p@email.cz.

(šk)

M A R C E L A P A T R K O V A

Kam

Vstáváš brzy, bys zastihla den
před pláčem dítěte, před klamem
poledne, že je skutečnost, před
vinou večera, svodem noci.
A přece nelze vymanit z osidel
své bezpochyby jediné přesvědčení
o člověku, který leží vedle a jen proto
s hlavou přes okraj, že jeho sny
se dějí někde jinde, a tudíž není
s tebou, i když by si to
byl býval přál.

Kam se dívá zavřené oko?

* * *

Kam se dívá holanovské oko
bez noci, v olýsaných dějinách
Kafarnau, v rybách přilepených
k chodidlům Šimona Petra,
oko okem sítě propadlé?
Kam se dívá, když ne vně
zástup, v tvé pohlazení,
mrtvé políbení, v objetí
neobjímajícím mě... Kam
se dívá oko – z okna ven,
z půlkruhu světla, jež
jediné je snem ptáků
těžkokřídлых vlastním
osudem?

Kterak

Když ses vrátila z procházky,
byla jsi celá od knihy a tvé
vlasy – jakoby nebyly
i ústa ztrácela tvar a zúžena
na pohlaví přestala mluvit,
protože milovat.

Bezhlavá květino, kterak ty
pomineš, kveteš-li tak,
aby tě nikdo neviděl?

V přírodě

Jeho přítomnost mě rozměnila
v lupénku borovic, v ústrk srn,
udupala v doupěti pod duby
v neznatelné zrno nezralého
hroznu, scvrklé na drť osamělé
omítky, všlápě do omylem
vzniklé rýhy v chodníku pro
zbloudilé.

Bude mne milovat
až do osemení?

* * *

Jazyky hadů zbloudilých rájem,
z různých krajů téhož kraje,
pokrm zdaleka. Léta Páně
dva tisíce šest. Dítě na hrobě
se kříže neleká, dítě na hrobě
si hraje s hrudkou hlíny, co
nestačilo hodit dolů, když
tam všichni něco házeli:
růži, kámen, člověka.

Natož

Že si tam strká štětec
až po chlupy z veverek,
že když domaluje obraz,
nemůže se podívat ani
do zrcadla, natož na zem,
napovídá neprozřetelnost
usmolenou návykem
nevzpomínat na něj.

Co si v rozhovoru
k sobě povídáme?

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

I kdyby

Celý den slyším
hudbu akordeonových duet,
v nichž se vilná harmonie
kloubí s tvými posledními
slovy, která zas dlouho
poslední zůstanou jako
výzva i rozloučení,
jako výzva k rozloučení
v labyrintu samovznícení
našich příštích setkání.

I kdyby měla být skutečná.

* * *

Jabloň

Ve chvíli nestřežené Bohem
se tělo sevřelo do sebe sama
a cévy zacuchané v klubko,
s nímž si hrála tvá kořata
dosud od krve a ještě teplá,
se přelévaly jedna do druhé
a tepajíce o sebe, umlčely se.

Hruška padla, jabloň zůstala.

I stromy se k sobě naklánějí,
aby se pomilovaly.
Listopad.
Ještě nevešly se všechny tvé
zpěvy do kapesníčku, upadnutým
na schodišti chóru, do kapesníčku,
jehož poslední uzlík – vzrušující jako
sebezapírání obraznosti a jen proto
snad hříchem, že jsi jej vyndala
právě tam, a už je někdo jiný
drtí mezi prsty, jakoby je chtěl
rozmělnit na nicotu.

Ne my, to stromy...

Nebylo

Tak naléhavě v rutinních zkratkách
ptáš se mě jako posledně na totéž.
Jen mravokárce úzkosti nepodlehne
přílišnému lpění na životě
a co teprve ona...

Tak naléhavě se světlo rozstříklo
do stran a nebylo než tebe,
nedoopomíjeného.

M A R C E L A P A T K O V Á

* * *

Postavy mdlé, bez siluet, se plazí
jedna k druhé a domnívajíce se, že
uhynou, nepolíbí-li se (jako květiny),
zůstávají. Na stín místa není, na větu,
slovo, uvidění se. Jen zdání, žes tu byl,
jen přání, abys byla.

Sepraná donaha, pozůstalá, uškrcená
vlastní šňůrou z matčina břicha
je vzpomínka tak letmá jako
ono pouhé tušení
smrti.

* * *

(nejbližším)

V nedělních odpoledních, neopatrně
prozkoumávaných dětskou dlaní
na povrchu hladce míjeného,
zůstaly otisky na skříni, na zrcadle,
v tobě. Návštěvami obehnaný dům,
na hrobě pravidelný karafiát,
stůl na třech nohou bez bačkor, bos.

A pod pokličkou v páře:
mrtvý falos sypán souchotinou.

Snad ne

Zešikmené hrany sladkobolných,
svíráte ve svých hnátech ostrohrot
svící solných, vždy večer rozžíhaných
na prach. Bičíkem ptáme se osudu:
kam sahá vlas stařeny, upadnuví
na zem? A že se stydí a že páchnou
hněvem a ovčím mlékem kojí své
i jiné dcery, snad ne vážně,
ale z dosahu brzypříchozího.

Mezi

Řezné rány do dělohy,
úlisná rozklížení všech
tvých podob k znovusložení.
Obrázek po mrtvém.
Obehraná páska s žvatláním
batolete, tak jemně
proklouzává mezi stehny
času

jak bodlák do pohlaví ženy,
odvyklé milovat.

Ledaže

Tvá láska, zanícená v nic,
stala se součástí cyklu
mého těla, tak nepravidelného
tvým příchodem. Dítě – jehně.
Zpod růžové čepičky leskne
se oko msty a číhá nebezpečí
i tam, kde je nejvíc matky.
Vždy na třináct mužů jedna
žena, i když neplodná.
Proč tedy až po půlnoci jako
o svatební noci jinak než
mezi svátky?

Ledaže by byla přítomna.

Doma

Nehty ostříhané z nohou
nebožtíka dopadly na zem
ve chvíli, když byt jen tušila
jeho vzdalující se blízkost.
Plíce – ne celá, ale po částech –
chytal do kbelíku s nesvěcenou
vodou. Ne, neptali se, proč
právě on, když ne vyvolený
a proč nyní, když ne dostatečně
mrtvý. Prázdnotu zaplnili
dennodenní květinou.

Ne každá vyplněná zahrada
prozrazuje, že doma někdo chybí.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

A proto

Nedovol, aby si v tobě smáčel
prst jak v křestní misce při vstupu
do kostela. Řekni mu, že bolí už
jen myšlenka na bolest, a proto
zhubla na kotník poslední naděj
a z venku tak jako zevnitř pouze
dotepává. Pověz mu, jak se opětovná
rozžihání nežhnoucího dávají
k znovuumlkání, k sežrání koněm
nebo černou ovčí, vždy nadoraz.

Nevěř, že se tak stává dopuštěním
mysli. Vysměje se ti.

Taky

V chuchvalci prachu hračky –
opelichaná opička, beránek
bez oka, zlá беруška z gumy,
děravá nepískající zvířátka,
vyhozená z postýlky v onen
den. Echo nezbytného dětství
ve zdech, které kupodivu
neplesnivějí. A vosí hnízda
mezi trámy taky zejí
prázdnou.

Kriste, Tys nebyl sám.

Co soudí

Vraťme se zpátky k fíkovým
listům, ať rozečtení na sotny
poznáme, jak dlouze jsme.
Den do krve si okusuje kůži
z míst určených jiným zubům,
a tak se jej ptáme, co soudí
o představách pouze
hrajících si s myšlenkou.

Mlčí. Matečná cesto od něho
k němu, dál nepokračuj.

Každé

Každé to ráno, zlomeno na penis,
nedokrveno zbylou střídou chleba,
je stejně vláčné, protože ruší noc,
co se nedochvěla. A tak blána mezi
ukazovákem a prostředníkem,
říznutá hranou papíru, se nestačila
zhojit. Polibky – klapky klavíru.
Otcové zkouší kojit své ženy a značí
si cestu jak psi, aby trefili domů.

Prý jiná doba a jiná paměť k tomu.

M A R C E L A P A T K O V Á

Děti

Běda

Vzpomínka uháčkovaná na přástev
čtvrtku, rozžehlená, nakypřená
a donedávna upamatována sebou,
našla si místo v sedle pro koně.
Přišel jsi do země mimů a zastesklo
se ti. Viděls, co měla na sobě,
poprvé? To není soumrak, jen
připozdívání se, teprve počátek
března. Vydržme dvanáct dní
jako dvanáct apoštolských prokletí.

„Běda unáhleným, běda zpozdilým,“
řekl Bůh a já to nevzdal.

Abys

Smrti, tolik opovržená a zajíkaná
minulostí, ctihodná smrti, smrti
nenáročná, tvá huba nedožraná
rozbředlými sousty, tvá matka,
stařec, mládenec i panna zuboženi
zůstali, abys nezůstala sama.
Vejcovody rozhoupané takhle
nad podzimem: už je čas jít,
mává ti jako posledně vlasy
vlajícími z rakve.

Kam se dívá mrtvé oko,
když ne za svým synem?

Otvírám okno své pracovny:
zlý duchu, vstup!

Ne, nebylo to poslední běda
Hospodinovo, ale první
běda člověka. Oči přivřené
na přízrak.

Zachtělo se jim nečekat
a dívat se stranou a dívat se,
jak se houpá větev, jak se
chvěje v řeči tón, jak se
děti nedomodlily zdrávas
ani Pod ochranu Tvou.

Kříž křížem protnut,
domů nedojdou.

Ted'

Sedím na nábreží. Na Eliščině nábreží v Hradci. Na lavičce. A chtěla bych si docela číst, jenže teď přišla a přede mnou o zábradlí nad řekou se opřela pani s velkým levým uchem a ruší mě to. Hází a loupe – loupe a hází kousky rohlíku labutím dole. Má v tom docela systém, dělá rozvážné pohyby, evidentně tu není poprvé. Fouká vítr a docela hodně teda fouká: s každým hodem suchý potravý se na mě snese vánice drobků z toho rohlíku. Mám na sobě černej kratší kabát s kapucou. Možná je to spíš bunda. Mám na sobě černou bundu, co vypadá jako kabát. A ty drobků na ní svítěj. Číst si nemůžu – v tý vánici.

„Slečno, něco vám spadlo.“

e.

Na zemi za lavičkou se válí Blesk (to jsou noviny, skoro by se mohlo zdát, že jde o jméno černýho kocoura nebo muže, co jede rychle autem, na motorce nebo na kole, nebo jde rychle na věc) podélně přeložený na půlku, vlastně na čtvrtinu, stejně, jak by vypadal v ruce zlýho člověka, kterej se chystá zmlátit svýho psa, protože byl jako zrovna neposlušnej nebo někoho třeba kousnul anebo jen tak, protože pošahaný lidi klidně takhle ujedou, nebo prostě sou ujetý pořád a zrovna se to projevilo tímhle

o sobě:

Narodila jsem se v roce 1980 v Mostě. Dětství, to je Ústí nad Labem, vystudovala jsem LF UK v Hradci Králové, moje první napsaná věc byla reprotáž z hradeckého nábreží, uveřejnila jsem ji na Písmákovi pod nickem ille (de ré). Ted' bydlím v Praze a moc mě to baví. Praha je dobrá. Aktivně se věnuju psaní, hudbě a krmení labutí.

způsobem-že teda zbije svýho domácího miláčka.

Copak vypadám, že kupuju Blesk?!, ale paní to asi nemyslela nijak zle...když krmí ty labutě, špatná nebude...trochu teda vypadá divná: prostě jen tak přijde a krmí - ale jasně, to dělá spousta starších lidí dopoledne a rodiny s dětmi celé slunečné dny tady i jinde po světě - a její ucho.

„To není moje.“ Zvedám ty papíry. „Ale díky.“

Naschledanou.

Naschledanou.

Drobky září. Kapucu na hlavu - fouká ten studený vítr a taky se budu jistě zdát tajemnější. Holky s černou kapucou Blesk nečtou. A pankáč se nikdy nesměje. Fotograf si chtěl (no možná ste to slyšeli nebo viděli taky, protože to bylo jednou v rádiu nebo v televizi) vyfotit pankáče a ten se před něj postavil, asi znuďeně nebo našťavaně nebo taky ne-možná jen volně koukal před sebe, úplně neutrálně, to je různý (když jedete ráno v autobuse a učiníte pokus podívat se nějakému spolucestujícímu do obličeje, většinou najdete stejný výraz - hned si myslíte, ten je ale minimálně přinasranej, další pokus nenásleduje, protože vás ten člověk hned sprudil a nálada není dobrá, to rozhodně není). A fotograf si asi právě myslel, že ta celá situace pankáče otravuje a tak se ho zeptal - nemoh by ses trochu usmát?

(rád by měl pěknou fotku) - pankáč se nikdy nesměje.

Matěj - Tenhle kluk se asi jmenuje Matěj nebo možná ještě Štěpán. Tyhle jména mi přišly vždycky přitažlivý. Řeknu si Matěj - a mam ho, vidím intelektuála s hrnkem (miskou) čaje, v ruce knížku nebo Reflex a tak. Břejle. Nebo ne, břejle ne, často se povídá, že ten asi bude chytřej, když nosí břejle, takový je to použitý...no vlastně i čaj s knížkou -. A Matouš. Dřív i Lukáš - vybavím si sladkýho, naivního kluka, typ, co se mi fakt líbil tak do druháku na gymplu - na houbu. (U nás ve škole je taky Lukáš. Docela pěkný; nejsem schopná se zamílovat do někoho, kdo se nechá buzerovat od své holky, která ho podvádí a on to ví a nechává si to líbit a kupuje jí drahý blbý dárky.)

Sedá si těsně vedle mě na lavičku. Chvilí přemýšlím, jestli mi taková blízkost vadí.

Nosí džíny a přiměřeně otrhaný trika, okraj černého svetru je jen mírně napárlej tak, aby to bylo sexy. Už bohužel vyhodil kalhoty, co měl v rozkroku roztržený. V batohu nosí skoro tajně na kolej psa, krásného kokršpaněla. Černý hranatý obroučky se světle modrou fólií zjemňují jeho pohled (možná až moc). Ruce jsou nejlepší, na pravém zápěstí má omotaný tenký tmavě hnědý šátek. Jestlipak se s ním

koupe - sprchuje - na koleji sou jenom sprchy - použít barvu? Těsně před řadou takových těch větších kloubů končí rukávy, to je taky úplně jasný, že je to k sežrání.

Černý lesklý (mastný?) vlnitý vlasy na ramena: hrozně mi připomíná Kryštofa, když jsme byli malí. Neviděla sem ho šestnáct let. Vymýšlel různý chytrý dobrodružství pro kamarády a pro sebe, potom v posteli do noci brečel? pořád se mu vracel pohled na tyrkysově fosforeskující hmotu, co mu umazala kalhoty. V létě chodil po Jiřetíně v holinkách, protože se strašně bál hadů. Teď dělá psychiatra.

„Promiň no, nevím co.“

„Taky to vůbec nevím.“ Chodíš akorát po chodbě.

„A ty taky. Pudem do kina na toho Buñuela třeba.“

„Pouze, když vidíte lidi, takové, jací skutečně jsou, tady a teď, a ne jací jsou ve vaší paměti, tužbách, představách či projekcích, můžete je milovat, jinak nemilujete toho člověka, ale představu, kterou jste si o něm utvořili.“

Myslela sem, že by tohle bylo prima jako prolog, ale nakonec právě na přesným místě vůbec nezáleží. A je to z knížky Anthonyho de Mella Cesta k lásce. Díky její objevení Katce Švestkové a canny-mu.

Olga Matoušková

Cyklus

Složila sem zase písničku, dokola si ji hraju a zpívám. Je dobrá. S kytarou jak narcis stojím před zrcadlem, tvářím se stejně, jako když se ráno maluju (moje kamarádka se na sebe tak dívá do výlohy). Je to směšný, nepřírozený. Melodii zkoumám, měním, pak se mi přestane líbit, až mě úplně znudí. Jednou se mi i trochu chtělo blinkat. S ochraptělým hlasem a bo-lavejma prstama kytaru dávám do futrálu. Třeba to ještě někdy přijde. Zatím se mi podařilo dokončit jenom jednu.

Jenom po povrchu
život stíráš
z dálky v bezpečí se dotýkáš

Jenom po povrchu
touha zazní

Hned mizí blesky
z tvých očí zarudlých

Jenom po povrchu
kůže šustí

Hned zchladíš rány
nehtů zatrhých

(a nestýská se nám)
(protože jsme svobodní)

To bylo skoro všechno,
co říkal. Nedíval se
přitom na nikoho. Ani
nenápadně nečekal
naše reakce. Prostě
doprostřed. Neměl
vztahy. Babičce nedal
pusu ani na dobrou
noc. Říkal jí Miluše.
Hlad dával občas
najevo ukazováčkem
směřujícím do
otevřených úst.
Snachu jménem
oslovil jen jednou
v životě, když porodila
mojí ségru.

Je ze tří. Jiří a Hynek bydlí na Moravě a oba mají po dvou dětech. On sám má jen jednoho svého tatů. Jeden bratr je vědecký pracovník, profesor chemie. Druhý je opálený voják – sportovní typ, co nevypadá na svůj věk – působí rezervovaně, ale jak začne vyprávět, dlouho trvá, než to utrhne. I děda je vypravěč. To vždycky, když přijede na návštěvu v létě na Moldavu teta Anna, co babičce z půdy ukradla struhadlo na zelí, spoustu knih, vázy a klobouky, a její dcera Anna – anka a anina nebo obráceně – její syn starší Jan a její syn mladší Milan, její druhý manžel Milan starší, její sestra Helena (taky krade) a kultivovaný přítel Mojžíř, který s klasickou pudrovou vůní za krkem chodí pomalu a v předklonu, a všichni na dvou vrstvách ubrusů obědvají hodně masa, děda strašně nahlas s doprovodným boucháním pěstí do stolu povídá historky! Jak se Slezáčkem opravovali třeba auto: s detailním popisem vnějších podmínek, úplně přesně kde byla závada, s jakou šikovností si počínala druhá a třetí asistence, včetně čísel použitých nástrojů a jejich barev.

To bylo skoro všechno, co říkal. Nedíval se přitom na nikoho. Ani nenápadně nečekal naše reakce. Prostě doprostřed. Neměl vztahy. Babičce nedal pusu ani na dobrou noc. Říkal jí Miluše. Hlad dával občas najevo ukazováčkem směřujícím do otevřených úst. Snachu jménem oslovil jen jednou v životě, když porodila mojí ségru. – To bylo strachu. Dole v pokoji visela na žlutý stěně s ptáčkama a vlnkama zapaspartovaná fotka devatenáctiletého, vykuleného Mírka s ušima do stran. (Z učitelského ústavu: málem dvě stě mladých lidí, ženy se stejněma účesama, muži ulízaný na déby.) A to byl on, koho babička v horách potkala. Hrál trochu na housle, který pak vzteky v neděli rozšlapal. Ráno všechny v osm vzbudil, jak praskal dvířkama v kuchyni. Měl zlého otce Hynka s černejma brejlema (tělocvikáře, to

je skoro jasný) a matku ve svazu žen Marěnkou.

Doly. Uhlí. V noci byl slyšet rachot strojů a tmou bourala intenzivní modrá, bílá a žlutá světla šachetních lamp. Smrad ze závodů – trochu z něj slzely oči, někdy, v zimě – prostupoval veliánským domem s věží a luxferama, starou německou světle hnědou omítkou s třípytkama, po který lezly chlupatý zelenožlutý housenky. Na horním balkóně jsme si s kamarádkou hystericky hrály na Ivetu Bartošovou. Ruda mi pak v deset večer ukazoval, že umí jezdit na skejtu a byla mi tam zima, ale docela se mi líbil, tak sem tam seděla, z peřiny vystrčený nohy. – Máš hezký nohy. – A hele a jak se na tom brzdí? A oni v pokoji s flekem na zdi od špatně poskládaných dílů komína spali. Chrápali. Míla víc. V zesilujících fázích až k udušení a převrácení na druhý bok. Dole v přízemí dědeček dveře na balkon zazdil, vyřešil tak dlouholetý problém – proč v tom pokoji je pořád zima. A (nechtěně) vytvořil další prostor na hraní. Lezli sme tam vostopéro s Honzou a ségrou a Kryštofem. My děti sme to měly zakázaný a několikrát dostaly otravu krve ze zranění o zrezivělý stupačko, uřízlou trubku.

Mírek házel klíčkama nebo křídou po žalcích a prej se vždycky trefil. Učil dílny (dělal taky s cirkulárkou a přišel o kus ruky nad malíčkem, který mu nahradili kůží ze stehna) a hudební výchovu. Neměl sluch, ale nikdo to nepoznal, takže v pohodě. Dechovka. Naivní dvojhlas v televizi s přáním všeho dobrýho k jubileu.

Od doby, co zestárnul o dvacet kilo a přestala mu držet protéza, bydleli v Ústí. – A kam si tady dám holení. Maminka se stala horní kuchařkou (hospodyní), hrozně jí ta značka prudila, a vlastně i teď, protože babička londýnská kuchařka – jakože z Londýnský ulice no – jí z piety k němu stále používá.

Kouřová postava opřená o futro...

„Už se na mě nedívej nebo polezeš po vobrazech.“

Kajetáne! (ne moc naléhavě): Odjela jsem z Nymburka. Vráť se mi to.

Možná ne, ale spíš jo.

Ujela – aby s ním nemusela zase na akci, z který by nic neměla. Tušila, že čeká na její reakci. (Já jsem věděl hned, že to pro tebe bude out.

Asi očištec

Rychlejší by bylo, kdyby věděla, že ji může zachránit jenom něco, co zní tak hloupě a lacině jako radost (kachničky, jaro, živé květy, koťátka a štěňátka, omotaná růžovým toaletním papírem).

Rozhodla se překonat spolucestující, rudé natěšené výrazy do lesa, stékající kapičky, které měla chutě setřít, a huňaté pejsky. Košile, puntikátý šátky. S úsměvem skončila v maskovaném stisku pána s kloboukem a šňůrkou pod krkem zabrzděnou teď na jeho ohryzku, která se ještě před chvílí houpala lehce mimo rytmus pražců. Nebo spoju mezi kolejkama, možná to se rovná pražce. Vzduch tam vypadal podobně jako když se díváte skrz zapálený kahan nebo plynový vaříč. A za cinkotu hliníkových mističek vstoupila do černý louže. Trochu sychravo. Někdy to tady tak je. Jako jinde. Ach. Nebyla moc teple oblečená, aby, když ho náhodou potká, jakoby mimochodem vypadala krásně.

Kajetáne! (ne moc naléhavě): Odjela jsem z Nymburka. Vráť se mi to.

Možná ne, ale spíš jo.

Ujela – aby s ním nemusela zase na akci, z který by nic neměla. Tušila, že čeká na její reakci. (Já jsem věděl hned, že to pro tebe bude out. Chtěl bych ti ale poděkovat a popřát dobrou noc. P. S. Jsi nadprůměrná.)... ..si spravit chuť.

Nezmýlila se, přišlo to brzo. Takovejch stopadesát, snad i víc, a poměrně dobře lokalizovatelný tlak vlevo. Dopoledne, obklopená čirým podzimním obrazem, stačila už jenom pateticky rozkopávat hroudy listů u altánu. „Je lepší se nechat občas dobít pianistou s matematicky vyřešeným prstokladem v hlavě nebo zůstat sama, než masochisticky jít na místo, kde ti statický milenec* naposledy strčil ruku do kapsy.“ Doufala, že na návodech nezáleží a pak se rozhodla: vystaví se bolesti, až to pokřepe.

V zahradě voněla nějaká suchá směs, nálada, co vám hlavu na obranu automaticky sklopí. A i tak z toho vlajou vlasy k východu, na znamení, že tohle asi nebude moc v klidu.

„Dobrý den.... Aha. Máte otevřeno?“

Zvolna se dva z nich na sebe podívali, jakože myslej, že otevřeno nemaj, ale ještě si dovolej chvilku do rozhodnutí.

„No, my budem dneska..., my stěhuje...“

„Tak ahoj.“ by utekla.

„Ale čaj ti uděláme. Už je vlastně hotovej, několikrát přelítej.“

Bude to bolet zase dvě hodiny. Až do paže dvě hodiny.

Všechny podráždily prашný částečky v krku a pak všude dole, spolknout a vdechnout, jak nad kamenem vyklepal obdélníkový koberec, aby si mohla docela ušlechtilé sednout. Bylo jí to trošku trapný. A k tomu podvědomě přidala, že si chodidla narovnála špičkama k sobě, protože to je roztomilý. Netrefila se. Nikoho to nezajímalo. Pořád se násilně přesvědčovala, že je vyrovnaná a jistá. Že jí to taky nezajímá.

„Tak jo. Ale já to moc neumím.“

„Natáhneš to a pak chvilku držíš. Ale lepší je vo tom moc nepřemýšlet.“

„Hm. Asi dobrý. Kam až –“

„K držátku...“

„Nevidělas Matouše?“

„Šel takhle někam za roh, myslím.“

„Aha. Na záchod.“

Matouš se mihnul za oknem se zavařovací sklenicí v ruce, bylo v ní spálený kořen a mlíko.

Pak už měla jenom tři dny mizející píchání v patách.

* celou věčnost mu útočná romantika naschvál bránila dotknout se její kůže; někdy mu za to v duchu dávala docela kapky – chtěla jeho tenký portrét připíchnout na zeď jen jedním špendlíkem, aby brzo a potupně spadnul. včas si ale uvědomila, že by pak musela jít a zvednout ho.

Všechny podráždily prашný částečky v krku a pak všude dole, spolknout a vdechnout, jak nad kamenem vyklepal obdélníkový koberec, aby si mohla docela ušlechtilé sednout. Bylo jí to trošku trapný.

BIO 2

1. myslela jsem, že ti taky z kapes nasypu čerstvý uhlíky do vlasů, ale neudělám to takhle to stačí, jak to je dáme si spolu radši znova a znova napuštěný ovoce,

co znám od archanděla Bariela ale budeme jenom minimálně vláčný

2. teď se ti čerstvý sypou do vlasů a po nich ti šednou a třepí se ti na čím dál tenčí chloupky, který nám mezi řasy lezou a zalejevaj se nám trochu oči s NicotineLovers.

3. končíme jako dvě stejný znamínka

4., 5. v pondělí přijede Lucie seš z toho slabej

6.

Nedorozumění

Těšila se. Právě se do něho zamilovala. Povolila nataženou nohu a rychle jí vystřídala za druhou. Zasmála se té krátké hře, když si uvědomila, že si jí všimnul kluk, jdoucí s deskami v podpaží, v kterých nosí studenti svoje práce, po protějším chodníku. Muž, co ho čekala, přicházel, zastavil se a chvíli si jenom prohlížel její profil, pak popošel až k ní. Dívali se na sebe, nic neříkali, chytili se za ruce. Skromně stáhla jednu svojí rukavici a navlíkla mu jí na pravou ruku. Pozoroval, jak to dělá. Musel se zaklonit, aby se mu přestala motat hlava, a zvýraznil se mu tím ohryzek, poznala, že ví, že je to přitažlivý. Pak raději odešla.

Překvapeně se rozhlédl po nejbližší lavičce, na kterou by se mohl posadit, a rozplakal se.

Kouty

Je skoro nemožný, abys mě přitom nezabil
v nepřehledné místnosti, kde ze stropu visí světlá látka
jsi zatahal za jeden její dolní roh
není důležitý, na který straně
sesula se na nás
ale její lepidlo se vpilo jenom do mojí kůže

„je tu dost prostoru –
různý jiný zajímavý kouty“

vstáváš

je tu fakt dost prostoru –
různý jiný zajímavý kouty

sednul sis ke mně
nebo spíš k mému tělu
děláš jistý pohyby

jo je hrozně tvrdá

porušíš jí, když jí rozstřešíš na dva díly a ty pak od sebe snad odpadnou

je ale skoro nemožný, abys mě při tom nezabil

„je tu dost prostoru –
různý pomíjivý kouty“

Dívali se na sebe, nic neříkali, chytili se
za ruce. Skromně stáhla jednu svojí
rukavici a navlíkla mu jí na pravou ruku.
Pozoroval, jak to dělá. Musel se
zaklonit, aby se mu přestala motat
hlava, a zvýraznil se mu tím ohryzek,
poznala, že ví, že je to přitažlivý.

Hlídám těkavou

Vojtovi je tak asi dvacet osm a normálně pracuje v antikvariátu. Inspirován příběhy poutníků z knížek se tehdy rozhodl, že půjde na delší cestu a že venku zkusí zvládnout i zimu. V lese u Dobřichovic ho jednou v listopadu zahlídne dívka, spíš trochu víla, jmenuje se Terečka, a ani ho nemusí zvát do té chalupy, kde hospodaří, kluk ví, že tam může jít, a tak tam jde. A teď tam spolu žijou, oni oba moc nemluví, ale Terečka večer hraje na flétnu a Vojta na kazů, co našel v kapse baťohu, který porídil před výpravou v jednom bazaru. Příběh je z dnešních dnů, a protože není běžné, aby se dva lidé setkali v lese za takovýchto pohádkových okolností, vznikla o nich zpívaná pověst. Má velmi mírnou náladu....

Výlet pro dnes končí
tvůj výlet pro dnes končí
támhle vidíš dřevo a místo,
já pálím po večerech rámy
ty spíš skládáš z ramene hůl.

Hlídej
mám tu v džbánu látku těkavou
hlídej
teď těká už jen do nás.

Spoustu starých těžkých zvyků
spoustu starých těžkých zvyků
zrušíme párem vlahých her
v nočních stromech vodu spouštíš
zelená chystá dvojí stín.

Hé ná hunaou áhaiá
leiou ladh ath chej
mladá v kouři zatím neznám houští
co ti pūda v srdci vynáší.

A hlídám
hlídám těkavou
hlídám
těkavou nám.

Veronika

(* 27. 2. 1978)

Kromě práce v soukromých uměleckých sbírkách (pracuje jako správce) si rozšiřuje vzdělání v oboru kunsthistorie na Masarykově univerzitě v Brně. Psát začala v 15 letech. Jako celá řada autorů si prošla Zeleným peřím a přes

Hořovice Václava Hraběte se dostala až k literatuře publikované na Internetu. V roce 2003 zakoupila server Písmák, který spravuje ve spolupráci se Zdeňkem Hornerem, od 1. 4.

2005 nově i za podpory Literární akademie v Praze. Věnuje se próze, poezii i dramatické tvorbě. V některé z dalších Dobrých adres se můžete těšit na divadelní adaptaci románu indické autorky Vásanti Paláce nebeské pod

názvem Brahmáni.

Hornerová

Sára spí dnes sama

ještě se nestalo
aby Sára
dala přednost
ještěrkám na povrchu
před rozkrouženým hadem
uvnitř

je nenechává
ta primadonka

dvakrát se ohlédla

opravdu za ní nikdo nešel
nikdo se za ní nevykradl
nerozběhl
a nezastavil ji!

usnula
po boku
černých podvazků
stažených
z vlastního těla

a ten příběh
nebude mít žádný
konejšivý konec
protože ona
nedokáže zůstat bez hnutí
nedokáže se neprobudit
a čekat
až přijde kdokoli
Sára vstane
dřív

a sama

z laskavosti křišťálu

zlomené světlo
je
odštípnutá měď
tyrkys i karmín
červeň z lososu i korálu
ultramarín
a olovnatá čerň

tak
jako se lámu já

aby po duze
šel můj
muž

ty taková

kampak jsi doběhla
apolenko?
přes hory
a věže
jen tak ve spodničce?
kampak
jsi docourala
ukňouraná
s lítostí
na krajíčku
chleba?

a proč jsi
trávou vysokou
bosa
brouzdala

až do pořezaných
chodidel?

proč jsi se
v krčmách
zalévala studem
pak vínem
aby ses rozložila
na všechny stoly?

proč jsi
tak široká?

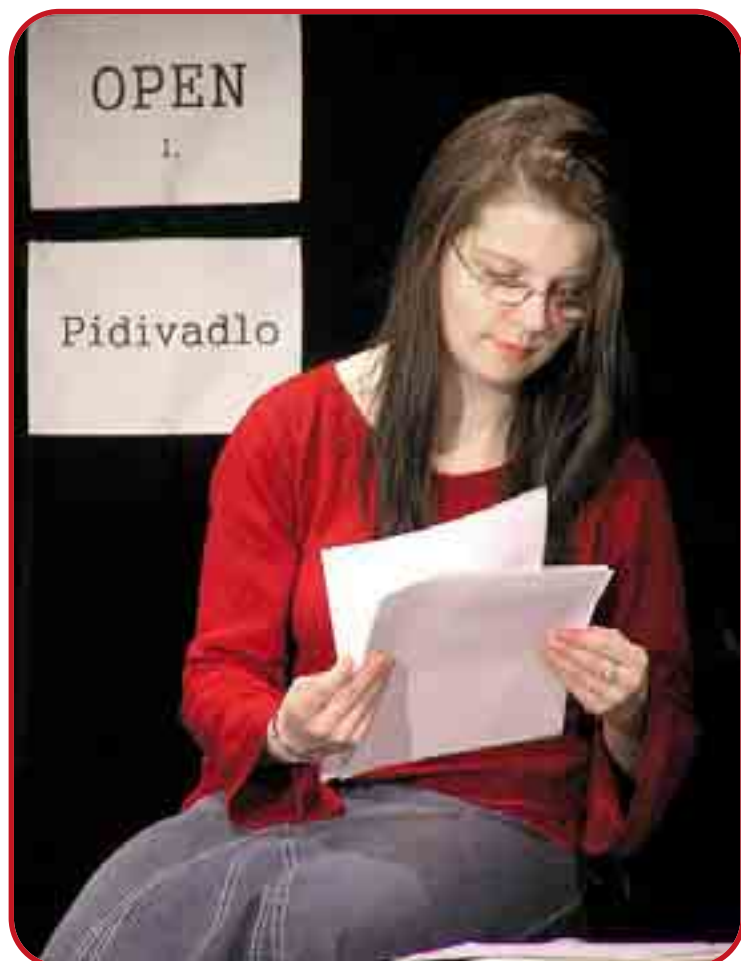
a proč
nenosíš sandály?

co chodíš
za poutníky
taková?

co ještě hledáš
mezi bojovníky?

co ještě chceš
po králích
a císaři?

samotná
to žezlo přeci
neunesíš...

Mokřiny

je ryba uvnitř
skorozlatá
ploutve jsou
skleněné hráze
mezi pravým a levým
pod hladinou
tančí jen tak v šupinách

leskne se
ta ryba uvnitř
skorozlatá
a mohly by to
být i slzy
však proti proudu
to nikdo nepozná
a to je k radosti

vrací se
ta ryba uvnitř
skorozlatá
k přístavu
kde kotví korzáři
aby ulovili
tu rybu
uvnitř
mne

a až z té sítě vyskočím
přejte si co chcete

když padá
ryba
do vody

faraonova žena

bůh ví
odkud ta mořská řasa
uschnula na tom dně
písku v pohybu
ne
tam nehledej v pyramidách
já svého faraona
nedokázala pohřbít

ne proto
že bych snad neuzvedla
ty bloky opracovaného
mramoru
já mám záda sedřená

jen jsem ho nepohřbila
slyšíš?

ano
chodila jsem bosá
a holila si vlasy
po vzoru mnichů
na požádání podávala bič
i tělo
a nemuseli mě svazovat!

ano
ten jed jsem
upíjela v pravidelných dávkách
a své vnitřnosti
uzavírala voskem
do amfor

já doopravdy umírala
protože jsem
jeho žena
a vím co se patří
mám záda sedřená

sama bych šla
s ním jsem však nemohla
s ním ne

slyšíš?

nedokázala jsem ho pohřbít
tak k čemu teď jsem?
proboha

*nekřič už
přestaň s tím
jen už prosím tě nekřič
já vím
že jsem ho nedokázala
pohřbít*

Noticka mediálně politická

Březen přinesl nové důkazy pro tvrzení, že hlavním cílem politiky už dávno není prosazení určitých názorů, ale získání a udržení pozic, a to nejlépe prostřednictvím médií. Poněchme sociologům a politologům úvahu nad tím, zda je to dobře a zda tomu vůbec může být jinak. Soustředme se spíše na mediální mechaniku celé záležitosti.

„Napravit pošramocenou pověst sociální demokracie i samotného premiéra Stanislava Grosse v očích veřejnosti má pomoci jedna z nejlepších světových reklamních agentur, francouzská Euro RSCG, a největší odborník na politické kampaně Jacques Séguéla,“ napsaly Lidové noviny. Jacques Séguéla má na kontě nejen úspěšnou prezidentskou kampaň Françoise Mitterranda z roku 1981, ale od té doby 16 dalších prezidentských kampaní po celém světě – 15 z nich pro jeho klienta skončilo vítězstvím. Séguéla je přesvědčeným levičkákem a pro levicové strany pracuje zadarmo. Své náklady dotuje z komerčních zakázek.

Je zajímavé (možná opět spíše pro politology), že průkopníky mediálního stylu politiky se v západních zemích staly spíše levicové strany. V USA se stylem rozhodování na základě průzkumů veřejného mínění proslavil Bill Clinton. Ve Velké Británii si zase Tony Blair vysloužil od novinářů za svůj styl mediálního vystupování přezdívku Mr. Blur (pan Mlha) a jeho poradce Alastair Campbell se stal ztělesněním pojmu spin doctoring (což by se dalo volně přeložit jako

manipulace veřejným míněním prostřednictvím obratného manipulování médii).

Proto možná není divu, že se prvním českým moderním politikem v mediálním slova smyslu stal právě Stanislav Gross. Ve svých počátcích se přitom opíral o poradce Andreje Surňáka a jeho agenturu Crane Consulting. Ten se však musel poděkovat po prohraných krajských volbách. Následující mediální krizi, kauzu nejasného původu peněz na pořízení bytu a podnikatelských aktivit své ženy premiér také komunikačně nezvládl. Zdá se však, že s mediální politikou srostl už natolik, že namísto změny stylu přemýšlí jen o změně poradce.

1 starostové umějí

Pracovat s médii se učí i politici na nižších úrovních. V únoru a březnu to předvedli starostové obcí na severu Čech v souvislosti s debatou o dálnici D8. Zastupitelstvo Ústeckého kraje 9. března rozhodovalo o tom, zda se přikloní k povrchové, a tedy rychleji postavitelné trase dálnice přes chráněnou krajinnou oblast České středohoří, nebo zda podpoří tunelovou variantu prosazovanou ekology. Představitelé regionálních samospráv usoudili, že rychlá dostavba D8 má prioritu a do boje s peticí ekologů vytáhli s peticí vlastní, protitunelovou.

Jedna věc je, že za peníze z obecních rozpočtů se tak dostalo podpory pouze jednomu názoru. „Starostovská“ petice byla k dispozici všude na úřadech, městských infocentrech a podobně, opoziční názor se prosazoval především po internetu. Horší je, že na domi-

nanci jednoho názoru přistoupili i novináři z místního tisku. „Petice obcí poráží petici ekologů,“ informoval například 3. března své čtenáře Deník Litoměřicka a nezapomněl dodat, že petici proti tunelu lze v Litoměřicích podepsat „v informačním centru městského úřadu, v jeho recepci nebo na odboru dopravy v Topolčianské ulici.“ Kde a jak projevit opačný názor, to se čtenáři nedověděli.

Podobně nestranný přístup projevil sesterský list ze stáje Deníků Bohemia, teplický Deník Směr, když referoval o výsledném rozhodnutí krajských zastupitelů titulkem „Kraj odstřelil ekoteroristy“.

Na místní úrovni jsou pochopitelně vztahy redakcí a komunálních politiků jiné než ve „velké politice“. Je ale škoda, že novináři na venkově nejsou pro politiky důstojnějšími protihráči.

Nejen politikou živ je člověk

Pozitivní zprávou je, že „mediální“ styl vládnutí někteří novináři alespoň trochu vnímají jako problém a minimálně o něm napíší krátkou zprávu. Bohužel podobnou ostražitost jako při manipulaci politické neprojevují při psaní o tématech z ekonomické sféry. Na stránky deníků se pravidelně dostávají zprávy, které spíše než informační hodnotu dávají čtenáři téma k zamyšlení: Komu se asi hodilo, aby takový text vyšel? Jako příklad stačí zmínit kauzu u „chystané obžaloby“ na ministra Mlynáře (který se o svém údajném stíhání dozvěděl z novin) nebo, jak upozornil Milan Šmíd na svých stránkách www.louc.cz, téma léčiv, jejich distribuce, a zadlužených nemocnic.

Zkrátka a dobře: Novináři jsou hlídacími psy demokracie. Hlídacím psem novinářů však nakonec zůstává a měl by být sám čtenář.

Miroslav Cingl

Nákup

Nikdy nebudu prodávat v trafice.
Dopadlo by to takhle:

ZÁKAZNÍK: Dobrý den, jeden Blesk prosím.

TRAFIKANT: Co na těch novinách prosím vás vidíte? Vždyť je to snůška lží a pomluv, to přece nemůže žádné soudnej člověk číst. Vy navíc vypadáte celkem inteligentně, tak nemůžete kupovat, takovej škvár!

Z: Ehm, no tak teda Mladou frontu.

T: Zbláznil jste se? Ty se sice snažej tvářit seriózně, ale stejně jsou bulvární až na půdu. Jen se podívejte na ty ohromný titulky – samej skandál, střet, konflikt, hrozba, havárie, násilí, likvidace, propad, zkrátka hotovej hon za senzacema! Od nich nemůžete čekat žádný seriózní informace.

Z: Lidovky nebo Právo?

T: To je to samý, jenom s blbějším vedením.

Z: Tak jedny Hospodářky.

T: A k čemu vám budou? Finanční trhy se zjevně obejdou i bez vás, je na vás vidět, že jste v životě neviděl cennej papír a kótování znáte tak maximálně z technickejších výkresů. Takže byste tomu stejně nerozuměl.

Z: Když myslíte... vzal bych si tedy Květy a Chvilku pro tebe pro manželku.

T: Tak pro mě nebo pro manželku? Na to se normálně vykašlete. Tam píšou všude pořád to samý: pár drbů ze společnosti, rozhovor s celebritou, která si stěžuje, jak jí všichni záviděj, a jak má ten život těžkej, trendy v oblékání podle toho, kterej salón jim zrovna zaplatil, k tomu spousta nefunkčních receptů na hubnutí, na tloustnutí, na jídlo, na pití, na lepší sex, na horší sex, na to, jak se dostat z deprese i do deprese, a nakonec to završej

křížovkou s debilním citátem. To radši manželce kupte květy živý a věnujte jí chvilku pro ni sám.

Z: No ona ráda čte, tak bych si možná vzal Tvar nebo Literární noviny.

T: Ať čte, to je chvályhodný, ale ať si radši přečte ty knížky samotný, ne co o nich nějakej literární koumal vyslintal. Navíc ty kritiky většinou vypadaj, že jsou o úplně jiný knize. To v žádným případě nedoporučuju.

Z: (zoufale) Tak třeba Dívku nebo Bravíčko pro dceru...

T: Děláte si srandu? Bude to jen pro dobro vaší dcery, když vám žádné z těch časáků nedám. Chcete, aby se totálně zkazila? Aby se začala malovat, lepit si ty dlouhý hnusný nehty a nosit hadry jak nána z bordelu? Aby si dala kroužek do nosu nebo bůhví kam jinam? Aby kvůli těm vyzáblicím, který jí tam dávaj za vzor, skončila v nemocnici s anorexií? Nebo taky s outězkem, když jim tam všude raděj, jak sbalit kdejakýho vlasatýho fešáka?

Z: Uf, vy jste mě vyděsil, budu si muset dát na uklidnění cigáro. Dáte mi kusovku a zapalovač?

T: Helejte kouření škodí zdraví, to ví přeci každě. To by si moh jeden plíce vymluvit, napsama o škodlivosti kouření potapetovat každě barák a daně zvyšovat až do aleluja, stejně budou ignoranti jako vy hulit a hulit. Dejte si předsevzetí, že přestanete kouřit a začnete teď hned. Uvidíte, uděláte všem velkou radost. A když budete chtít jenom ohýnek, stačí vám k tomu lupa a kus suchýho dřeva.

Z: Nezlobte se, ale z toho všeho, co tady nabízíte, jste ochoten mi vůbec něco prodat?

T: Čtyřlístek. Tumáte a nashledanou.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

V příštím čísle (vychází 1. května 2005)

najdete:

na oplátku spoustu mladých literátů, třeba:

Ondřeje Lipára

Michala Šandu

a

Dušana Malíře

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!